

Årsredovisning 2024

Innehåll

1 Kommunstyrelsens ordförande	3
<i>FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE</i>	
2 Översikt över verksamhetens utveckling.....	5
3 Den kommunala koncernen	7
4 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	11
5 Händelser av väsentlig betydelse.....	22
6 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	29
7 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	35
8 Balanskravsresultat.....	55
9 Väsentliga personalförhållanden.....	57
10 Förväntad utveckling.....	61
<i>RÄKENSKAP & TABELLER</i>	
11 Resultaträkning.....	66
12 Balansräkning	67
13 Kassaflödesanalys.....	69
14 Nothänvisningar	70
15 Drift- och investeringsredovisning.....	86
<i>ÖVRIGT</i>	
16 Ord och begrepp.....	93

1 Kommunstyrelsens ordförande

Jag känner stor respekt och tacksamhet för alla våra medarbetare som jobbat hårt under året. Ekonomin har präglat allt arbete för att få en ekonomi i balans. Förvaltningarna har kommit med förslag på tuffa sparförslag. Våra medarbetare tar verkligen ett fantastiskt ansvar för att vi ska lösa det här.

Självklart finns det mycket att säga på den positiva sidan. Vi har en bred och omfattande verksamhet. Låt mig ge ett axplock av exempel från det år som har gått:

Att meritvärdena för årskurs 9 fortsatte att öka är en enastående prestation av elever, lärare och många andra. Även andelen behöriga till ett yrkesgymnasium har ökat – vilket också är glädjande. Till höstterminen 2023 togs den nya skolbyggnaden i Marmorbyn i bruk. Under 2024 har även fritidshemmets lokaler färdigställt och under våren har skolgården blivit i stort sett färdig. Den nya förskolan, Sagolunden, öppnade i början på januari. I och med det lades Satelliten och Södergårdens förskolor ner. Under våren har Slottets förskola flyttat till Äppellunden så Slottsskolan F-6 har fått tillbaka sina lokaler. Detta medför ett lyft för den så tidigare trångbodda skolan.

Omställningen till ny socialtjänstlag 1 juli 2025 har påbörjats. Det kräver ett mer utvecklat samarbete över förvaltningsgränserna. Under året har införande av digitala inköp genomförts inom äldreomsorgen, efter en så kallad innovationsupphandling av välfärdsteknik.

Ombyggnation av Åbrogården är slutförd tillsammans med berörda verksamheter och Kommunfastigheter. Genom att samla fler kommunala verksamheter på Åbrogården har kommunens totala lokalyta minskats, samtidigt som lokalerna blivit mer ändamålsenliga. Även säkerheten har stärkts och en gemensam reception och lunchrum har byggts. Ombyggnationen har möjliggjorts genom bidrag från kommundelegationen. Slutredovisning av projektet har lämnats in och godkänts av delegationen.

Åtgärder för att förbättra dagvattenhanteringen har genomförts vid Slottsskolan 7-9, Vallgatan, Idrottsvägen, Widengrensväg och Kaplansvägen. Ansökan om vattenverksamhet för å-stabiliseringen bakom Tekniska enheten är inlämnad till mark- och miljödomstolen.

Att vi den 1 januari 2025 kunde sjösätta en egen verksamhet för vuxenutbildning och arbetsmarknad, ger oss större flexibilitet och närmare till de Vingåkersbor som berörs av de verksamheterna.

Fritidsgården har under 2024 haft i genomsnitt 825 besökare/månad. Andelen tjejer har ökat något i jämförelse med tidigare år. Under 2024 var fördelningen ca 75 procent killar och 25 procent tjejer. Fritidsgården har genomfört 14 olika aktiviteter för att möta en så bred målgrupp som möjligt. Totalt har dessa aktiviteter genomförts vid 80 olika tillfällen under 2024.

Ny vattentjänstplan är antagen för kommunen. En vattentjänstplan innehåller kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses samt vilka åtgärder som behöver vidtas. Under året färdigställdes arbetet med att förnya vatten- och spillvattenledningar på Skolgatan och Södergatan. Projektet har lett till förbättrade flödesegenskaper för ledningarna och bättre ytbeläggning på vägsträckan.

Ansvar för återvinningsstationerna övergick till kommunerna 1 januari 2024. Övergången har fortlöpt väl vilket bekräftas av kundmätningar genomförda efter övertagandet där inrapporterade ärenden är färre än innan övertagandet.

Under 2024 har AB Vingåkershem renoverat upp Vannalaplans efter att huset som har blockhyrts av Migrationsverket under 24 år sagts upp. Huset består av 17 lägenheter, där 15 av dessa 17 lägenheter har renoverats. Lägenheterna har fått nya ytskikt. Nya köksluckor och garderobsdörrar har monterats. Alla lägenheter har utrustats med säkerhetsdörrar och nya el-centraler. Avloppsstammar samt värmestammar har bytts ut och badrummen har renoverats. Utöver dessa åtgärder har även nya entrépartier monterats, nya fönster är på plats, trapphusen har fått ett lyft och balkongerna har

renoverats upp. Inom ramen för projektet så har bolaget installerat sina första solceller.

Till följd av balkongbesiktning utförd 2023 har AB Vingåkershem under sommaren renoverat upp balkongerna på Herrgårdsvägen som blev ett lite större underhållsprojekt

En stor sak internt var det omfattande arbete som gjordes så att vi nu går över till e-arkiv. Inte mindre än 469 processer har kartlagts som del i detta arbete.

Förstärkt IT-säkerhet har varit ett annat stort arbete under året. Under hösten utsattes kommunen för en IT-attack som dock avväjdes, till stor del tack vare de förstärkningar som hade gjorts tidigare under året.

En av våra prioriteringar är att vi från kommunen gör det vi kan för att vårt näringsliv ska kunna växa och utvecklas. Vi behöver också organisera kommunen internt så att vi har enkla och raka beslutsvägar i det dagliga arbetet, så att vårt fokus kan ligga på den långsiktiga utvecklingen av bygden. Ett exempel är "en väg in" där vårt näringsliv får möjlighet att träffa och diskutera med våra tjänstepersoner på samhällsbyggnadsförvaltning.

2024 hamnade vi på plats 112 i svensk näringslivsräkning, bästa placeringen på 20 år för Vingåkers kommun.

Charlotte Prennfors (M)
för Alliansen i Vingåkersbygden

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

2 Översikt över verksamhetens utveckling

Koncernens ekonomi (tkr)	2024	2023	2022	2021	2020
<i>(Vingåkers kommun, AB Vingåkershem, Vingåkers Kommunfastigheter AB och Vingåker Vatten och Avfall AB)</i>					
Årets resultat	-33 326	-28 834	25 492	15 920	-11 166
Verksamhetens nettokostnader	710 497	695 355	620 600	602 509	612 150
Tillgångar	1 257 625	1 280 116	1 252 777	1 209 378	1 150 475
Eget kapital	148 076	187 699	215 220	193 969	167 240
Skulder och avsättningar	1 109 549	1 092 417	1 037 558	1 015 408	983 235
Soliditet (<i>andel tillgångar finansierade med eget kapital</i>)	12	15	17	16	15
Skuldsättningsgrad (<i>skuldernas storlek i förhållande till tillgångarna</i>)	80	78	77	79	81
Kommunens ekonomi (belopp i tkr)	2024	2023	2022	2021	2020
Befolkning (<i>antal invånare 31 december</i>)	8 750	8 856	8 981	9 063	9 144
Kommunalskatt (<i>krona per intjänad hundralapp</i>)	22,67	22,67	22,67	22,67	22,67
Personal (<i>antal tillsvidareanställda 31 december</i>)	753	756	727	727	725
Resultat					
Årets resultat	-31 586	-24 744	25 451	24 675	12 850
Årets balanskravsresultat (<i>före avsättning till RUR och eventuell öronmärkning</i>)	-33 268	-25 321	24 724	23 986	12 690
Budgetavvikelse					
Nämnder och styrelser	-15 912	-21 111	-11 942	-6 721	-11 769
Driftbudget totalt	8 577	-7 350	23 725	18 475	12 850
Personalkostnader (<i>lönekostnader och personalomkostnadspålägg</i>)	441 205	425 913	409 232	385 097	381 498
Verksamhetens nettokostnader	734 006	709 359	634 871	614 905	597 937
Skatter och generella statsbidrag	699 805	682 713	658 834	637 058	610 039
Verksamhetens nettokostnader i % av skatter och statsbidrag	105	104	96	97	98
Investeringar					
Brutto	17 706	17 305	38 023	19 812	10 926
Netto	17 706	17 305	38 023	19 812	10 861
Tillgångar	331 929	361 702	366 186	358 831	325 937
Eget kapital	120 477	156 563	181 337	160 886	139 711
Skulder och avsättningar	211 452	205 139	184 850	197 945	186 227
Soliditet % (<i>andel tillgångar finansierade med eget kapital</i>)	36	43	50	45	43
Skuldsättningsgrad % (<i>skuldernas storlek i förhållande till tillgångarna</i>)	38	35	35	41	43

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Koncernens tillgångar minskade med drygt 20 mkr till följd de senaste årens underskott som tagit likvida medel i anspråk. Investeringar medförde även att koncernens skulder ökade, eftersom merparten av investeringarna finansierades med nya lån. Koncernens resultat uppgick till -33,3 mkr. Koncernens eget kapital minskade i och med det negativa resultatet. Koncernens nyckeltal för skuldsättning och soliditet försämrades jämfört med tidigare år. Det berodde bland annat på att resultatet var negativt och att fler investeringar finansierades med lån.

Befolkningen i kommunen minskade med 106 personer under året. Sedan 2020 har befolkningen totalt minskat med 394 personer. Det är en utveckling i motsats till det politiska målet om att nå en befolkningsnivå på 10 000 personer till 2032. Det är även ett stort bortfall av skatteintäkter och generella statsbidrag. En person motsvarar cirka 82.000 kronor per år och den minskning med knappt 400 personer som skett motsvarar drygt 39 miljoner kronor i uteblivna intäkter.

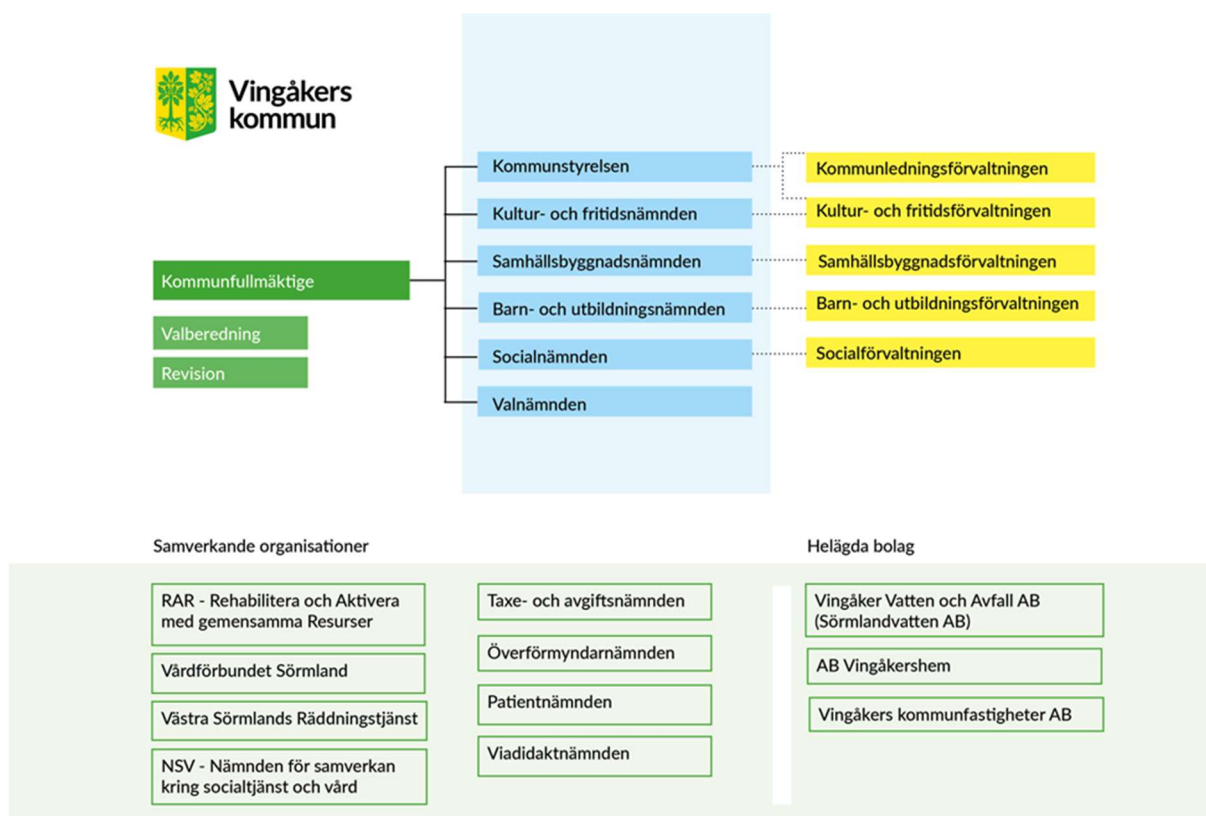
Verksamheternas nettokostnader ökade med 3,5 procent jämfört med året innan. Löneökningar och stora prisökningar på de flesta områden förklarar utfallet. Samtidigt ökade kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag endast med 2,5 procent jämfört med 2023. Kommunens personalkostnader ökade med 3,6 procent, vilket till största delen berodde på årliga löneökningar.

Mer information om ekonomiska nyckeltal finns att läsa i avsnittet *God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning*

3 Den kommunala koncernen

Den samlade kommunala verksamheten bedrivs i kommunens nämnds- och förvaltningsorganisation och tre kommunala bolag; AB Vingåkershem, Vingåkers Kommunfastigheter AB och Vingåker Vatten AB. Samverkan med Katrineholms kommun sker genom kommunalförbundet Västra Sörmlands Räddningstjänst (VSR) och fram till och med 241231 genom Viadidakt som är en gemensam nämnd för arbetsmarknad och vuxnas lärande.

Kommunen anlitar privata utförare främst för förskole- och skolverksamhet samt för placeringar inom socialnämndens verksamhetsområde.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Nämnder	Verksamhet	Privata utförare (köp över 1,0 mkr)
Kommunstyrelsen	Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning samt för kommunens arbetsgivarpolitik. Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter	
Barn- och utbildningsnämnden	Barn- och utbildningsnämnden ska fullgöra kommunens uppgifter inom det offentliga skolväsendet för barn och ungdom samt inom förskoleverksamhet och fritidsverksamhet, enligt skollagen och skolförordningen. Nämnden ansvarar också för grund- och gymnasiesärskolan samt den kommunala kulturskolan.	Föräldrakooperativet Trollkojan Ekonomisk förening, Österåkersbygdens friskoleförening, Kunskaþsskolan i Sverige AB.
Samhällsbyggnadsnämnden	Samhällsbyggnadsnämnden sköter kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskydd och byggnadsverksamhet samt den prövning och tillsyn som kommunen ansvarar för enligt bland annat plan- och bygglagen, miljöbalken, livsmedelslagstiftningen och tobakslagen. Nämnden ansvarar för kommunens övergripande arbete med miljövårds- och naturvårdsfrågor, klimatfrågor samt för kommunens energi- och klimatrådgivning. Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för förvaltning och utveckling av kommunens fastighets- och markbestånd inklusive skogar och vattenområden. Nämnden ansvarar för projektering, anläggning samt drift och underhåll av gator, vägar, torg och parkmark mm. Nämnden har ansvar för kommunens måltidsverksamhet, verksamhetsvaktmästeri, transporter och tjänstebilar. Därutöver även ansvar för bland annat landsbygdsutveckling.	
Kultur- och fritidsnämnden	Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för den kommunala kultur- och fritidsverksamheten genom ett nära samarbete med de föreningar och organisationer som verkar i kommunen. En av nämndens viktigaste uppgifter är att främja en aktiv landsbygd med ett rikt kultur- och fritidsliv.	
Socialnämnden	Socialnämnden ska fullgöra kommunens uppgifter inom socialtjänsten. Nämnden leder också den kommunala hälso- och sjukvården och omsorgen. I socialnämndens uppgifter ingår även färdtjänst och riksfärdtjänst enligt särskilda lagar, kommunens uppgifter enligt alkohollagen (förutom de delar som gäller folköl) och kommunens uppgifter enligt skuldsaneringslagen.	Humana Assistans AB, Viljan Asberger centrum AB, ENKV Assistans AB, Båktorp AB, Stiftelsen Sanna Edsberg.

Händelser under året

Kommunen har fortsatt arbetet med den framtida organisationen av arbetsmarknads- och vuxenutbildningsfrågorna. Avtalet med Katrineholms kommun löpte ut vid årsskiftet 2024/2025. För att påbörja arbetet med att planera och organisera dessa frågor inrättades ett nytt utskott under kommunstyrelsen; utskottet för vuxenutbildning och arbetsmarknad (UVA). Från och med 1 januari 2025 ansvarar kommunen för dessa frågor genom den under kommunlednings-förvaltningen nybildade enheten ViVA - Vingåkers vuxenutbildning och arbetsmarknad.

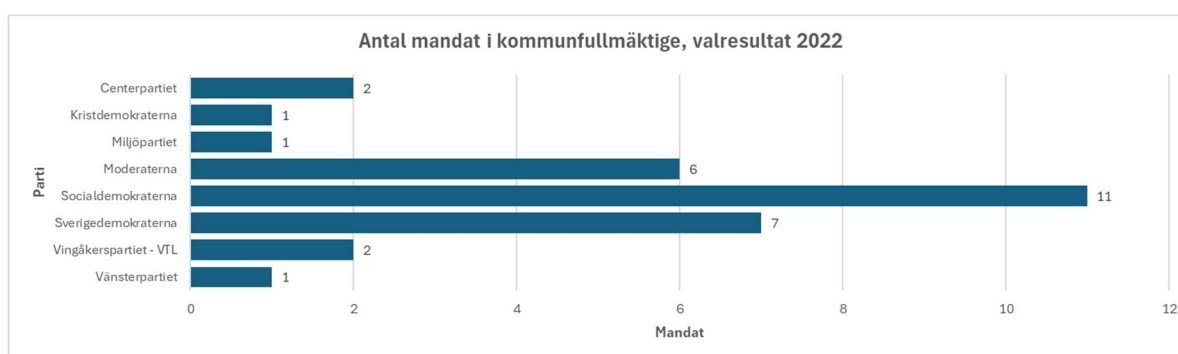
FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Bolag	Verksamhet	Ägarförhållande
AB Vingåkershem	Bolaget är ett allmännyttigt bostadsföretag med uppdrag att inom Vingåkers kommun köpa, äga, bebygga, förvalta, förädla och sälja fastigheter eller tomträtter med bostadslägenheter och tillhörande gemensamma faciliteter, inklusive lokaler om lokalerna utgör en mindre del av fastigheterna, används för kommunal verksamhet eller är kommersiella lokaler som tydligt hör ihop med den övriga verksamheten. Bolaget ansvarar också för köp av enskilda fastigheter som inte främst är avsedda för bostadsändamål.	Kommunen äger 100%
Vingåkers Kommunfastigheter AB	Bolaget är ett fastighetsföretag med uppdrag att inom Vingåkers kommun köpa, sälja, äga, bebygga och förvalta fastigheter eller tomträtter för kommunal verksamhet och industriändamål med tillhörande verksamhet. Bolaget ansvarar också för att utveckla energiförsörjning inom sitt verksamhetsområde.	Kommunen äger 100%
Vingåker Vatten och Avfall AB	Bolagets uppdrag är att äga Vingåkers kommuns vatten- och avloppsanläggningar och avfallsanläggningar. Verksamheten ska bedrivas för ägaren.	Kommunen äger 100%
Sörmland Vatten och Avfall AB	Bolagets uppgift är att, för de kommuner eller kommunala företag som äger bolaget, ansvara för vatten- och avfallsverksamhet enligt lagar och myndighetskrav. Bolaget ansvarar för produktion och distribution av renvatten, avledning och rening av avloppsvatten, åtaganden avseende hushållsavfall och annat avfall, drift och underhåll av ägarnas fastigheter och anläggningar för va och avfall, administration och ekonomi, marknadsföring och kundtjänst samt fakturerings- och kravärenden. Bolaget ska tillhandahålla ägarna kvalificerad kompetens inom va- och avfallshantering samt på begäran medverka vid kommunens fysiska planering inom va och avfall.	1/3 Vingåker Vatten och Avfall AB, 1/3 av Flen Vatten och Avfall AB, 1/3 Katrineholm Vatten och Avfall AB
Kommunalförbund	Verksamhet	Ägarförhållande
Kommunalförbundet Västra Sörmlands Räddningstjänst	Direktionen är kommunalförbundets beslutande, förvaltande och verkställande organ. Direktionens uppgift är att vara förbundsmedlemmarnas räddningsnämnd och ansvara för de uppgifter inom räddningstjänsten som enligt lag ska fullgöras av den kommunala nämnden inom räddningstjänsten. Direktionen ansvarar även för de uppgifter som kommunen har enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor.	Andelar 2024: Vingåker 20,62% och Katrineholm 79,38%

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Gemensamma nämnder	Verksamhet	Ägarförhållande
Viadidaktnämnden	Katrineholms och Vingåkers kommuner har en gemensam nämnd för arbetsmarknad och vuxnas lärande. Den gemensamma nämnden har ansvar för kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå, särskild utbildning för vuxna, utbildning i svenska för invandrare, utbildning i samhällsorientering för invandrare, lokala lärcentra (lokaler med kommunikationsmöjligheter), yrkeshögskole-, högskole- och universitetsutbildningar, validering samt utvecklingsinsatser för personer som står utanför arbetsmarknad och utbildning. Katrineholm är värdkommun och den gemensamma nämnden ingår i Katrineholms kommuns organisation.	Andelar 2024: Vingåker 20,62% och Katrineholm 79,38%. Avtalet blev uppsagt av Katrineholms kommun och upphörde 241231.
Övriga organisationer med kommunalt ägarintresse		
Överförmyndarnämnden	Tillsammans med Flens och Gnesta kommuner. Flen är värdkommun	
Vårdförbundet Sörmland	Tillsammans med Flens, Eskilstuna, Katrineholms och Strängnäs kommuner.	
Övriga	Kommunen är medlem i Kommuninvest Ekonomisk Förening, Finsam Sörmland (före detta RAR) samt har andelar i Kommentusgruppen AB och Inera AB.	

Mandatfördelningen i kommunfullmäktige ser sedan valet i september 2022 ut enligt nedan. Totalt finns 31 mandat. Efter valet 2022 består den politiska ledningen av moderaterna, centern och kristdemokraterna.

4 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, skriver i Ekonomirapporten från oktober att kommunsektorn beräknas gå mot det svagaste resultatet under 2000-talet. Det ekonomiska läget är fortsatt ansträngt i kommunerna. En hög prisnivå och mycket höga pensionskostnader har satt stor press på många kommuner och merparten räknar med underskott 2024. För att inte behöva återställa underskotten använder de som har resultatutjämningsreserver. När pensionskostnaderna minskar under kommande år lättar trycket på ekonomin något och resultaten återhämtar sig på en mer långsiktigt hållbar nivå. Många kommuner har fortsatt ett antal stora ekonomiska utmaningar. I en enkät till Sveriges ekonomichefer ställdes frågan inom vilka verksamheter det främst finns underskott relativt budgeten och i svaren pekar de då i första hand på individ- och familjeomsorgen (IFO). Där har kostnaderna för barn och unga ökat snabbt de senaste åren samtidigt som kraven på kommunernas verksamheter inom IFO har accelererat. Det handlar bland annat om skyddat boende, våldsförebyggande insatser och samverkan med rättsväsendet. Även kostnader för placeringar av barn och unga har dragit iväg och är sådant som kan göra att budgeten spräcks.

De demografiska förändringarna kommer att kräva att verksamheter ställs om och anpassas, dels till ett ökat antal äldre och dels till ett minskat antal barn och unga. Det leder till en snabbt åldrande befolkning. Det handlar inte bara om att verksamheternas resurser måste fördelas om, SKR ser också stora utmaningar gällande kompetensförsörjningen. Det skifte i demografin som Sverige står inför är stort och påverkar alla delar av vår ekonomi, arbetsmarknad och välfärd. En viktig aspekt är att inte följa gamla mönster och göra som vi alltid har gjort utan att titta framåt, notera förändringarna, se utmaningarna i tid och våga göra omtag och tänka nytt. Det gäller både utbudet givet en väsentligt lägre sysselsättningsökning framöver, men även omställningen inom välfärden där efterfrågan på skola minskar medan efterfrågan på vård och omsorg för äldre ökar. Med en långsam ökning av personer i arbetskraften behöver det kompenseras av nya arbetssätt där vi jobbar smartare. Görs inte den omställningen riskerar befintlig arbetskraft att slitas ut och situationen förvärras ytterligare.

Vingåkers kommun befinner sig ett rejält ansträngt ekonomiskt läge. I ett redan tufft läge påverkades kommunens verksamheter och ekonomi av den lågkonjunktur och höga inflation som medfört kostnadsökningar på de flesta områden de senaste två åren. De två största nämnderna kämpar fortfarande med stora underskott. Vid årets slut redovisar socialnämnden ett underskott jämfört med budget på -11,2 mkr och barn- och utbildningsnämnden ett underskott på -8,6 mkr. Underskotten är dock bättre än vad som prognostiserades i samband med delårsrapporten då socialnämndens underskott beräknades till -17 mkr och barn- och utbildningsnämndens underskott beräknades till -10,8 mkr. Än finns mycket arbete kvar för att nå en ekonomi i balans till utgången av 2025.

Säkerhetsläget i världen är ansträngt och det märks inte minst inom IT-området. I Sverige har antalet it-attacker ökat enormt de senaste två åren. Kommunens IT-enhet har ansvaret för att upprätthålla en säker och funktionell drift av kommunens system. Under många år har balansen mellan säkerhet och funktion kunnat hanteras inom ordinarie budgetram mycket beroende på att attackytan mot kommunerna inte varit så stor, men i spåren av den enormt ökade digitaliseringen har kontaktytan inte bara ökat utan även blivit mer komplex. IT-enheten kommer ha svårt att upprätthålla en godtagbar säkerhetsnivå i framtiden om inte mer resurser avsätts till det arbetet. En nyligen gjord undersökning visar att 48 procent av Sveriges kommuner och regioner utsatts för it-attacker under ett år. De senaste attackerna mot Tieto Evry, Kalmar kommun, Kumla kommun samt Advania är då inte medräknade. Det är oerhört viktigt att kommunens samtliga verksamheter säkerställer att de har en kontinuitetsplan, det vill säga en plan b om IT-systemen går ner. Erfarenheter från andra kommuner och deras underleverantörer visar tydligt på att det tar flera veckor innan man kommer upp i normal drift igen. Verksamheterna måste helt enkelt vara beredda på att kunna klara sig i flera veckor utan IT-stöd vid en attack som läget är nu. IT-enheten omvärldsbevakar konstant läget och håller sig uppdaterade på situationen runt de attacker som sker runt oss hela tiden, för att kunna lära av andras misstag och så vidare.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Den 4 februari 2025 inträffade den värsta masskjutningen i Sverige då 10 personer dödades på Risbergsska skolan i Örebro. Tyvärr har flera händelser där någon har tagit sig in på en skola och skadat människor inträffat flera gånger de senaste åren. Det är något av det värsta som kan inträffa. I Vingåkers kommuns skolor fanns beredskap för att svara på elevernas frågor och försöka möta dem utifrån deras behov av stöd. Vi behöver vara beredda både utifrån nyheter i TV/tidningar men också utifrån vad de kan ha sett av filmklipp och sanna eller falska rykten på sociala medier. På barn- och utbildningsförvaltningen har personalen pratat om detta och hur man kan förbereda våra verksamheter för en händelse där vi måste skydda barn, elever och personal från någon. I barn- och utbildningsförvaltningens krisplan finns rutiner både för inrymning och utrymning. På Slottsskolan 7-9 har all personal en app för att varna och kriskommunicera. Personalen har fått PDV-utbildning (pågående dödligt våld) vid två tillfällen om hur man ska agera vid en krishändelse. På verksamheterna för de yngre barnen har personalen tillsammans pratat om hur man bäst gör för att inrymma i de lokaler man har. Kommunen kommer naturligtvis lära sig även av händelsen i Örebro och se över vad som ytterligare kan göras för att förbereda oss och skydda våra verksamheter.

De ekonomiska utmaningarna framöver är allvarliga. År 2025 fortsätter det höga kostnadsläget, som den senaste tidens lågkonjunktur och inflation fört med sig, att påverka kommunens verksamheter. Mer fokus på likviditetsplanering kommer att krävas inom hela kommunkoncernen. Vidare är det fortfarande osäkert vad årets lönerevision landar på då industrin och det så kallade märket brukar vara vägledande för årets avtal för kommunsektorns verksamheter. Den förväntas inte bli klar förrän efter sommaren men löneökningar på över 4 procent förutspås.

Kommunledningsförvaltningen följer samhällsutvecklingen i ovan nämnda frågor och vidtar där det är möjligt de åtgärder som olika scenarion föranleder.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

4.1 Befolkning

Under 2024 minskade folkmängden i Vingåkers kommun med 106 personer, från 8 856 till 8 750 invånare. Under året flyttade 418 personer till Vingåker och 472 personer från Vingåker. Det gav ett flyttningsunderskott på -57 personer. Invandringar (det vill säga in- och utflyttning från utlandet inklusive personer som får uppehållstillstånd) uppgick till 32 och utvandringar till 35 och gav ett invandringsunderskott på -3 personer. Under året var antalet födda 63 och antalet som avled 112 personer. Det gav ett födelseunderskott på -49 personer enligt Statistiska Centralbyrån (SCB).

Befolkningen i Vingåkers kommun utifrån åldersgrupp per den 31 december visas i tabellen nedan. Tabellen visar befolkningsutvecklingen i kommunen de senaste fem åren. Variation mellan årskullar och minskad dödlighet påverkar även befolkning. Sedan 2020 är det främst de äldre åldersgrupperna, de som är över 71 år som förändrats. Antalet personer i den äldre gruppen har ökat från 1 634 personer år 2020 till 1 756 personer år 2024. De utgör 2024 20,1 procent av kommunens totala befolkning (17,9 procent 2020). För barnen, åldrarna 0-18 år uppgår de till 1 796 personer år 2024 och år 2020 var de 2 023 stycken. Under 2024 utgör barnen 20,5 procent av kommunens folkmängd (22,1 procent 2020). (Källa: SCB)

Befolkning, åldersgrupp	2024	2023	2022	2021	2020
0-6	598	640	661	671	702
7-9	285	317	316	330	302
10-12	327	303	301	302	312
13-15	288	291	284	314	335
16-18	298	318	350	355	372
19-24	490	509	522	518	550
25-30	476	513	544	590	606
31-40	959	934	913	890	851
41-50	888	917	956	1 003	1 022
51-55	549	562	585	577	590
56-60	635	642	631	630	619
61-65	627	601	597	611	605
66-70	574	564	622	616	644
71-75	626	620	637	655	698
76-80	586	588	553	521	466
80+	544	537	509	480	470
Totalt	8 750	8 856	8 981	9 063	9 144

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Senaste statistik från SCB visar anknytning till arbetsmarknaden för personer som flyttade till respektive från Vingåker under 2023. Arbetsmarknadsstatistik har ofta en eftersläpning och kan ge en bild av hur befolkningsförändringar ser ut. Uppgifter för 2024 publiceras under våren 2025, varför tabellen nedan gäller 2023.

Huvudsaklig inkomstkälla	Flyttade till kommunen	Flyttade från kommunen
Uppgift saknas/invandrare mm	8	56
Ersättning för arbete	240	275
Ersättning vid arbetslöshet	10	14
Ersättning för studier	26	14
Pension	37	55
Ersättning vid långvarig nedsatt arbetsförmåga	7	13
Ersättning vid sjukdom	8	9
Ersättning vid förädraledighet/vård av närstående	6	23
Ekonomiskt stöd	7	24
Saknar ersättningar	110	101
Totalt	459	584

(Källa: SCB, 2023)

Tabellen visar att av de totalt 459 personer som flyttade in till Vingåkers kommun var 240 förvärvsarbetande. I gruppen som flyttade ut var det 275 av de totalt 584 som förvärvsarbetade. Antalet personer med försörjning genom ekonomiskt bistånd som flyttade till kommunen var 7 medan motsvarande siffra för de som flyttade ut var 24. Vilken anknytning till arbetsmarknaden personer har som flyttar in och ut, påverkar således kommunens skatteintäkter och även kommunens kostnader för ekonomiskt bistånd bland annat.

Tabellen nedan visar inrikes in- och utflyttningar under 2023 utifrån ursprungsland.

Flyttströmmar 2023	Flyttade till kommunen	Flyttade från kommunen
Sverige	352	406
Norden utom Sverige	11	12
EU utom Norden	14	6
Europa utom EU och Norden	7	18
Afrika	24	35
Nordamerika	3	2
Sydamerika	2	1
Asien	45	103
Oceanien	1	0
Ryssland	0	1
Totalt	459	584

(Källa: SCB, 2023)

4.1.1 Befolkningsstruktur

Åren framöver väntas det bli färre barn och fler äldre. Antalet invånare över 80 år väntas öka med ca 40 procent de kommande tio åren. Samtidigt väntas antalet personer i arbetsför ålder, 19-64 år, att minska. Det medför att färre personer ska försörja fler. Ett ökat bostadsbyggande medför dock inflyttning, kanske främst av barnfamiljer. Det ställer då krav på verksamhet och ekonomi och att kommunen och de kommunala bolagen har framförhållning för att kunna planera och samordna resurserna på ett effektivt sätt.

4.2 Arbetsmarknad

Vid slutet av 2024 var 334 personer i åldern 16–64 år inskrivna på Arbetsförmedlingen, vilket är exakt samma antal som i dec 2023. De 334 motsvarar 8,4 procent av den registrerade arbetskraften i kommunen. År 2023 var arbetslösheten i kommunen 8,3 procent, vilket innebär att andelen arbetslösa ökade marginellt med 0,1 procentenheter under 2024. Motsvarande siffra för riket är 7,1 procent och en ökning med 0,5 procent jämfört med dec 2023. Av ungdomarna i åldern 18–24 år var 47 öppet arbetslösa eller i program med aktivitetsstöd i slutet av 2024. Det var en minskning sedan 2023 då motsvarande antal var 56 ungdomar.

Av de 334 personer som var inskrivna på Arbetsförmedlingen i december deltog 50,8 procent i olika insatser eller program och 111 personer hade en anställning med ekonomiskt stöd. 64 personer deltog i insatser hos Arbetsförmedlingens externa leverantörer.

Arbetsförmedlingens framtidsprognos som presenterades i december 2024 spår att arbetslösheten fortsätter att öka under första halvåret 2025 för att sedan mattas av och minska gradvis i samband med att ekonomin stärks under 2026. Enligt Arbetsförmedlingen leder den svaga konjunkturen och ökande arbetslösheten till att antalet långtidsarbetslösa ökar och att utmaningarna är särskilt stora för dem som varit arbetslösa i två år eller mer. I Vingåker är det 106 personer (31,7%) av de 334 inskrivna som har varit arbetslösa i mer än två år. I den framtagna lokala överenskommelsen med Arbetsförmedlingen inför år 2025 lyfts gruppen långtidsarbetslösa och ungdomar fram som prioriterade grupper att arbeta med för att hitta vägar till självförsörjning.

Försörjningsstödet har under 2024 legat på en jämn nivå vad gäller antalet hushåll. I början av året hade Vingåkers kommun 158 hushåll med försörjningsstöd, och i december var antalet hushåll 168. Även år 2024 beslutades en kraftig ökning av prisbasbeloppet jämfört med år 2023.

Av de som uppbär försörjningsstöd i Vingåker är det en hög andel som är av utomeuropeiskt ursprung och som saknar utbildning från sina hemländer. Vingåkers kommun har samverkansmöten tillsammans med Arbetsförmedlingen varannan vecka, men de personer som är arbetslösa har fortsatt svårt att kunna få ett arbete. Antalet aktuella ärenden har även annan problematik än arbetslöshet som kan exempelvis innefatta beroendeproblematik, psykisk ohälsa eller annan social faktor som påverkar individens väg till egen försörjning.

4.3 Mark och bostäder

Vi befinner oss fortfarande i en lågkonjunktur, även om det finns indikationer på att det ekonomiska läget är på uppåtgående. Troligtvis kommer efterfrågan på bostäder och antalet bygglovsärenden succesivt öka igen, men det är svårt att förutspå när marknaden återhämtat sig helt. Då omfördelning gett utrymme för permanenta resurser inom mark & exploatering kan ett långsiktigt och mer aktivt arbete med markköp, tomtförsäljning och byggande påbörjas. Under 2025 kommer en koncern-gemensam mark- och exploateringsgrupp startas för att tillsammans arbeta mot den långsiktiga målsättningen att återigen kunna vara 10.000 invånare.

Kommunens arbete för en åldersvänlig bygd kommer att ställa högre krav på tillgänglighet på både allmänna platser och genom bostadsanpassningar i hemmet. Samtidigt kommer efterfrågan på hemkörda matlådor och möjlighet att äta i Humlegårdens lunchrestaurang att öka.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

I det långa perspektivet kan klimatförändringar med mer extremväder skapa stora problem för samhället. Vi har gjort många åtgärder de senaste åren. Men vi behöver fortsätta göra insatser i den fysiska miljön för att upprätthålla ett tryggt samhälle med stabil infrastruktur även för Vingåkersbygdens kommande generationer.

4.4 Vård och omsorg

Kommunens äldre befolkning blir allt fler. Antalet invånare som är i behov av insatser i form av hemtjänst eller andra insatser ökar. Ett stadigt inflöde av ärenden och ansökningar gör att arbetsuppgifterna för biståndshandläggarna ökar. Behovet av insatser för funktionshindrade har ökat kraftigt de senaste åren, främst i daglig verksamhet. Det gäller även 2024. Antalet personer med olika diagnoser ökar och arbetslivets ökade krav stänger ute allt fler. Ökningarna förväntas fortsätta. Kommunen står inför stora utmaningar när det gäller att bemanna verksamheterna i takt med att antalet kommuninvånare över 80 år ökar. Fram till 2037 förväntas behoven inom äldreomsorgen öka med 78 procent samtidigt som arbetskraften minskar. Ett ökat antal äldre betyder ett ökat behov av såväl särskilt boende som hemtjänst, färdtjänst, hemsjukvård, dagvård och korttidsvård. Bristen på vårdpersonal är inte enbart lokal och nationell, utan en utmaning i hela Europa. Omställningen till ett mer åldersvänligt samhälle där även de äldre i större utsträckning klarar sig utan kommunens insatser är därför helt nödvändig.

4.5 Individ- och familjeomsorg

Socialtjänstens och därmed individ- och familjeomsorgens förutsättningar att bedriva ett gott arbete påverkas av ett allt hårdare och tuffare samhällsklimat, desinformationskampanjer, rädsla och misstroende. Detta har under året medfört utmaningar som behövt hanteras. Hot och hot om våld, försök till påverkan och övergrepp i rättsak har tagit sig in i verksamheten och periodvis har dessa "attacker" varit förlamande för verksamhetens medarbetare.

Utvecklingen av försörjningsstöd, missbruksvård och integration är starkt beroende av omvärlden, lagar och statliga myndigheters förhållningssätt och är därför mycket svår att förutspå.

Under året har mycket fokus legat på samverkan med skolor och förskolor, för att jobba Tillsammans för barnens bästa. Det förebyggande arbetet prioriteras i den utsträckning som vi har möjlighet.

Nya fina lokaler har tillskapats på Åbrogården, där vi nu är samlokaliserade med Elevhälsan, och vår nya arbetsmarknadsenhet ViVA.

4.6 Barnomsorg och utbildning

Antal barn i förskolan var som högst läsåret 2019/2020 för att sedan sjunka lite för varje år. Antalet förskoleavdelningar i drift har sedan dess minskat med fyra.

Antalet elever i grundskolan har minskat något under senare år. Det är främst många asylsökande familjer som försvunnit. Elever som valt andra kommuner eller friskolor har varit relativt konstant de senaste åren. Elever i gymnasiet har minskat under några år. En större andel av eleverna har behörighet för att komma in på ett program och behöver då inte gå fyra år på gymnasiet med ett år på ett introduktionsprogram.

Kulturskolan minskade antal kursplatser under året. En orsak kan vara att de minskat på gruppundervisning i dans och drama. Man har dock anställt en ny pedagog i dessa kurser och förväntar därför åter en ökning.

Andelen behöriga lärare ökar långsamt i våra skolor och förskolor. Attraktiviteten för Vingåker som skolkommun ökar och fler ansökningar kommer in till lediga tjänster. En medveten satsning på att stödja lärare och förskollärare att studera till behörighet samt samarbete med högskolor där vi erbjuder praktikplatser ger effekt.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

4.7 Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Risk	Orsak	Påverkan	Hantering
Omvärldsrisker			
Ökad försörjningskvot	Åldrande befolkning och minskad andel förvärvsarbetande.	Ökat tryck på omsorgsverksamheten.	Nya arbetssätt. Användning av ny teknik. Ökad samverkan.
Stor sjukfrånvaro	Epidemi-/pandemiutbrott.	Personalbrist.	Plan för hantering av epidemi/pandemi.
Långvarigt bortfall av el, värme, vatten eller telefoni.	Tekniska fel, naturkatastrof.	Trygghetslarm slås ut. Tillagning av mat. IT-system slås ut, uppvärmning slås ut.	Tillgång till reservkraft, kontinuitetshanteringsplaner.
Cyberattacker	Tekniska fel, intrång, sabotage.	IT-system och/eller websidor slås ut. Trygghetslarm slås ut.	Uppgraderingar, penetrationstester.
Verksamhetsrisker			
Personalbrist	Hög personalomsättning. Svårt att rekrytera. Sjukskrivningar.	Försämrat verksamhetsresultat. Försämrad kvalitet på verksamheten. Hög arbetsbelastning för befintlig personal.	Arbeta för att vara en attraktiv arbetsgivare. Arbetsmiljöarbete.
Kompetensbrist	Brist på utbildad personal.	Sämlre kvalitet på kommunens verksamheter.	Kommungemensamt rekryteringsarbete.
Lokalbrist	Byggnation av verksamhetslokaler har inte skett i samma takt som barn- och elevökningen.	Trygghetskänslan kan komma att bli sämlre du minskar. Möjligen lägre måluppfyllelse då pedagogisk verksamhet kräver visst utrymme. Försämrad arbetsmiljö.	Samverkan kring lokalförsörjningsfrågor.
Finansiella risker			
Finansieringsrisk	Upplåning kan inte anskaffas eller till hög kostnad.	Hög kostnad för upplåning.	Reglering av räntebindningstid. Sprida förfallodagar.
Ränterisk	Kostnaden för räntebärande skulder ändras i en ofördelaktig riktning vid en förändring av marknadsräntan.	Högre räntekostnader.	Reglera strukturen på ränteändringstillfällen. Använda fast/rörlig ränta.

4.7.1 Kommentarer

4.7.1.1 Omvärldsrisker

Medellivslängden i Sverige blir allt högre och andelen förvärvsarbetande minskar. Det innebär att försörjningskvoten ökar, det vill säga att varje förvärvsarbetare måste försörja fler icke förvärvsarbetande. Det ställer krav på effektiviseringar för att kommunen ska kunna fortsätta hålla en hög standard på den kommunala servicen. Störst påverkan har det på vård- och omsorgsverksamheten.

Arbetet med att stärka säkerheten mot cyberhot fortsätter enligt plan och IT-enheten har genomfört stora uppgraderingar. Med anledning av de förmodade attackerna mot myndigheter och kommuner

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

påskyndas de sista stegen. Ett stort fokus ligger på att stärka skyddet men också att analysera de hot som kommunen utsätts för. Det proaktiva arbetet är mer och mer omfattande och därför har ett antal verktyg införskaffats för att stärka det arbetet.

El, värme, vatten och telefoni är samhällsviktiga funktioner och långvarigt bortfall ställer krav på kommunen. Bland annat kan trygghetslarm slås ut, vilket skapar otrygghet hos omsorgstagare och anhöriga. Tillagning av mat till äldreboende, hemtjänst, skolor och förskolor blir också ett problem, liksom uppvärmning av verksamheternas lokaler. Elbortfall kan medföra att viktiga it-system inte kan användas. Med användning av reservkraft kan de allvarligaste konsekvenserna av elbortfall reduceras. Under 2021 installerades ett nytt reservkraftaggregat vid Humlegården och Ekgården. Det möjliggör även att hemtjänstens elbilar kan laddas vid elavbrott. Arbetet pågår också för att kommunen ska kunna investera i ett mobilt reservkraftaggregat. I slutet av 2024 anordnade Länsstyrelsen en nödvattenövning där Vingåkers kommun deltog tillsammans med flera andra kommuner i länet, räddningstjänst, polis och Försvarmakten med flera. Arbetet pågår med att ta fram en nödvattenplan för Vingåkers kommun.

Ett epidemi- eller pandemiutbrott kan leda till personalbrist i hela den kommunala verksamheten. När ett utbrott når sin kulmen finns risk för en frånvaro bland personalen på upp till 50 procent. Kommunen har en nyckelroll i krishanteringssystemet. Vid en omfattande epidemi eller pandemi ställs särskilda krav på en samordnad kommunal krisledning. I slutet av 2021 och början av 2022 hade kommunen den högsta sjukfrånvaron på många år i samband med att covid-19-pandemin nådde rekordnivåer för antalet smittade, personer i karantän samt personer som var hemma för vård av barn. Omfördelning av personal mellan kommunens förvaltningar underlättade bemanningen i de mest sårbara verksamheterna. Vad avser krishanteringsförmåga ska det inom verksamhetsansvar och det geografiska ansvarsområdet finnas en god förmåga att vid allvarliga störningar leda den egna verksamheten, fatta beslut inom det egna verksamhets- eller ansvarsområdet, sprida snabb, korrekt och tillförlitlig information till allmänheten och media samt vid behov samordna med andra ansvariga aktörer och deras åtgärder. Under 2024 har krigsplacering av all kommunens tillsvidareanställda personal skett.

4.7.1.2 Verksamhetsrisker

Gällande kompetensförsörjningen ser kommunen flera utmaningar på både lång och kort sikt. Kompetensbehovet inom vård och omsorg, socialtjänst och inom den pedagogiska verksamheten är stort. Befolkningen blir allt äldre samtidigt som andelen personer i arbetsför ålder minskar. Att locka personer med rätt kompetens till att arbeta i Vingåkers kommun kommer därför att vara en avgörande fråga framöver. Det är också viktigt att behålla befintlig personal. Det är av största vikt att fortsätta att arbeta för att kommunen ska uppfattas som en attraktiv arbetsgivare. Att hitta rätt och nödvändig kompetens samt resurser är också högt prioriterat bland de kommunala bolagens framtida utmaningar.

Verksamhetslokalerna har i takt med de senaste årens ökade antal barn och elever varit för trånga på några håll i kommunen och det har funnits brister som har behövt åtgärdas ur arbetsmiljö- och brandsäkerhetssynpunkt. Under 2023 har den nya skolbyggnaden i Marmorbyn och den nya förskolan Sagolunden färdigställts och verksamheten har flyttat in i moderna och ändamålsenliga lokaler. Därmed har personalens och barnens arbetsmiljö förbättrats. Kommunfullmäktige har också beslutat om en ny förskola i den norra delen av centralorten. Där pågår arbetet med detaljplan innan ett definitivt beslut ska tas. Enligt befolkningsprognoserna minskar antalet barn och elever framöver. Trånga lokaler kan medföra att trygghetskänslan och arbetsmiljön för både barn, elever och personal försämras, men också försämrade målpåfyllelse. En gemensam lokalförsörjningsplan finns och den uppdateras årligen i samband med budgetarbetet. För att kunna tillgodose behovet av verksamhetslokaler krävs samverkan kring lokalförsörjningsfrågor i alla delar av kommunen och fastighetsbolagen.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

4.7.1.3 Finansiella risker

Det ökade ränteläget hade även 2024 en markant påverkan på kommunkoncernen. Det är i de kommunala bolagen som lånen finns. Fastighetsbolagen har sett en viss stabilisering av inflation samt sjunkande räntor under 2024. Under 2025 bedöms att räntorna stabiliseras och kommer att sjunka något, vilket då leder till en lättnad för fastighetsbolagen som lagt ytterligare en stram budget för 2025. Det som påverkas främst är administrations- och underhållskostnader av fastigheterna.

Kommunkoncernens upplåningsbehov framöver är beroende av vilka investeringar som behöver göras. En hög upplåning medför hög ränterisk vid en eventuell räntehöjning. Ränterisker beror främst på löptids- och räntebindningsstrukturen. En stor andel lån med rörlig ränta medför en risk för ökade räntekostnader, men också en möjlighet till låga kostnader. Som konjunkturen ser ut i dagsläget, med en basränta från Riksbanken på 2,25 procent, behöver investeringar prioriteras och diskuteras gemensamt innan upplåning sker. Det sker vid de löpande ägarsamråden med de kommunala bolagen. Riksbanken har den senaste tiden genomfört flera sänkningar av räntan, men i takt med att inflationen börjat vända lite uppåt igen är fler sänkningar i närtid inte att räkna med. En återgång till de låga räntenivåer som gällde under större delen av 2000-talet är inte trolig.

Liksom många andra kommuner har Vingåker gått i borgen för de kommunägda bolagens lån. Även borgensåtaganden gentemot föreningar förekommer. Det innebär att kommuninvånarna har en förpliktelse gentemot långivarna, det vill säga banker och kreditinstitut. Ett borgensåtagande innebär alltid en viss risk, och den risken har ökat genom det höga ränteläget. Den risk som kan finnas är kopplad till kommunens borgen för föreningar. Kommunens finanspolicy ställer krav på kreditprövning innan kommunen ger en förnyad eller utökad borgen för en förening. En förenings begäran om kommunal borgen ska alltid innehålla föreningens senaste årsbokslut och en budget för kommande år, inklusive de åtgärder som föreningen behöver låna till och söker kommunal borgen för. Kommunen kräver även att de lån som föreningen tar ska ha en årlig amorteringsplan. En ekonomisk bedömning av föreningen görs innan fullmäktige beslutar i ärendet. För föreningar med lån har en större del av föreningens kostnader under de senaste två åren gått till räntekostnader och även om Riksbanken har sänkt räntan flertalet gånger under de senaste månaderna kvarstår räntan på en högre nivå än vad som varit fallet historiskt.

Tabellen nedan visar de borgensförbindelser som kommunen hade vid utgången av 2024.

Borgensförbindelser, tkr	2024	2023	Förändring
AB Vingåkershem	162 900	157 588	5 312
Vingåkers Kommunfastigheter AB	467 402	462 739	4 663
Vingåker Vatten och Avfall AB	169 000	153 700	15 300
Vingåkers Tennisklubb	669	679	-10
Vingåkers Ryttningsförening	2 232	2 287	-55
Båsenberga Slalomklubb	1 945	1 751	194
Hjälmarens Vattenförbund	675	3 000	-2 325
Summa	804 823	781 744	23 079

Vid årets slut uppgick kommunens totala borgensförbindelser till 804,8 mkr. Summan avser använd borgen per den 31 december 2024. Jämfört med 2023 var det en ökning med 23,1 mkr. Vingåker hade 2024 ett borgensåtagande på 91 980 kronor per invånare (88 273 kronor 2023). Ökningen berodde både på ökat borgensåtagande och att kommunens befolkning minskade. Borgensåtagandet för de kommunala bolagen ökade med 25,3 mkr under 2024. Ökningen hängde till största delen samman med Vingåker Vatten och Avfall ABs investeringar i nya ledningar vid Skolgatan. I AB Vingåkershem

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

avsåg upplåningen främst finansiering av ombyggnation av lägenheter på Vannalapan och för Vingåkers Kommunfastigheter AB hängde det samman med nybyggnation av Sagolundens förskola och ny- och ombyggnation av Marmorbyns skola. Beslutade investeringar i bolagen medför viss ökad upplåning även 2025.

Kommunfullmäktige har fastställt borgensramar och borgensavgifter för samtliga kommunala bolag. Nytt från och med besluten som fattades inför 2024 är att kommunfullmäktige beslutade om borgensramar och borgensavgifter för respektive kommunalt bolag som egna ärenden. Tidigare år har dessa beslut varit några av flera beslutspunkter i ärendet om kommunplan med budget för kommande år. Nytt är också att borgensavgiften inte är samma för alla bolag, utan varje bolag har en unik avgift som baseras på bolagets finansiella styrka. Vidare har borgensavgiften för den del som avser VA-verksamheten tagits bort. VA-verksamhet är inte konkurrensutsatt och omfattas inte av den lagstiftning som reglerar borgensavgifter. Från och med 2024 är det endast renhållningsverksamheten inom Vingåker Vatten och Avfall AB som ska betala en årlig borgensavgift till kommunen.

Sedan 2021 går Vingåkers kommun också i borgen för kommunens andel av Hjälmarens Vattenförbunds upplåning i samband med investeringar i nya dammar vid Hyndeved. Totalt uppgår lånet till 9,0 mkr. Liknande borgensbeslut fattades av Arboga, Örebro, Eskilstuna och Katrineholms kommuner som också är medlemmar i vattenförbundet. Totalt uppgår Vingåkers borgensåtagande för Hjälmarens Vattenförbund till 0,7 mkr. Andelen av det totala borgensbeloppet motsvaras av kommunernas andelstal. Båsenberga Slalomklubb har en total borgensram på 2,0 mkr. Under 2024 har föreningen utökat sin upplåning och vid årsskiftet uppgick aktuell borgen till 1,9 mkr. Borgensåtaganden minskade i övrigt genom årliga amorteringar.

4.8 Pensionsförpliktelser

Kommunkoncernen har ett omfattande pensionsåtagande. Enbart kommunens totala pensionsförpliktelser uppgick vid årets slut till 180 mkr. Sedan 1998 redovisas pensionsförpliktelsen enligt den så kallade bland modellen där pensioner intjänade före 1998 inte skuldförs utan redovisas som en ansvarsförbindelse. Merparten av kommunens pensionsåtagande finns i ansvarsförbindelsen som vid årets slut uppgick till 155,0 mkr. Kommunens kostnader för pensioner ökar i takt med att fler personer går i pension. För att begränsa pensionskostnadsutvecklingen i framtiden beslutade kommunfullmäktige 2018 att lösa in en del av kommunens ansvarsförbindelse. Totalt betalade kommunen in knappt 32 mkr som engångsbelopp i en så kallad smart utbetalning till Skandia. Smart utbetalning är ett sätt att som arbetsgivare försäkra de framtida pensionsutbetalningarna för intjänad pensionsrätt. Inlösenbeloppet avsåg hela ansvarsförbindelsen för dem av kommunens anställda som är födda 1954–1960. Effekten blev att ansvarsförbindelsen sjönk med samma belopp och att kommunens framtida kostnader för pensioner ökar långsammare än de hade gjort annars. Tabellen nedan visar kommunens totala pensionsförpliktelser och den smarta utbetalningen redovisas som en pensionsförpliktelse tryggad i pensionsförsäkring. Aktualiseringsgraden i beräkningarna från Kommunsektorns Pension AB (KPA) är 99 procent. Den höga inflationen tillsammans med det nya pensionsavtalet AKAP-KR (avgiftsbestämd kollektivavtalad pension – kommun och region) medför att kommunens kostnader för pensioner har ökat kraftigt den senaste två åren. En hög inflation gör att prisbasbeloppet, som ligger till grund för pensionsprognoserna, stiger. Kommunens kostnader för pensioner ökade markant under 2023. Även under 2024 har de ökat och uppgick till 72,2 mkr. Det är en ökning med 2,7 tkr jämfört med år 2023 och med 31,9 mkr jämfört med år 2022.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Enligt den senaste pensionsprognosen beräknas kommunens kostnader för pensioner bli väsentligt lägre kommande år. 2025 beräknas kostnaden uppgå till 46,0 mkr, det vill säga 26,2 mkr lägre än 2024. Den kostnadsökning som varit under 2023 och 2024 har medfört en hög belastning på kommunens ekonomi. Kommunfullmäktige har i samband med beslut om kommunplan med budget 2024 och flerårsplan 2025-2026 beslutat att den del av kommunens resultat som beror på högre pensionskostnader ska undantas från balanskravet på grund av synnerliga skäl. Lågkonjunktur och hög inflation bidrog till kostnadsökningen.

Pensionsförpliktelse, tkr	2024	2023
Total pensionsförpliktelse i balansräkningen	179 979	175 872
<i>Varav avsättning inklusive särskild löneskatt</i>	<i>25 006</i>	<i>20 549</i>
<i>Varav ansvarsförbindelse inklusive särskild löneskatt</i>	<i>154 973</i>	<i>155 323</i>
Pensionsförpliktelse tryggad i pensionsförsäkring	106 891	87 809
Pensionsförpliktelse tryggad i pensionsstiftelse	0	0
Summa pensionsförpliktelse	286 870	263 681
Förvaltade pensionsmedel		
Totalt pensionsförsäkringskapital	90 464	67 831
Varav överskottsmedel	830	2 401
Totalt kapital, pensionsstiftelse	0	0
Finansiella placeringar	0	0
Summa förvaltade pensionsmedel	90 464	67 831
Finansiering		
Återlånade medel*	196 406	195 850
Konsolideringsgrad**, %	32	26
Aktualiseringsgrad***, %	99	99
<i>*Återlånade medel är skillnaden mellan pensionsförpliktelser och förvaltade pensionsmedel.</i>		
<i>**Konsolideringsgraden är andelen pensionsförpliktelser som täcks av medel i stiftelse, försäkring eller egna förvaltade pensionsmedel.</i>		
<i>***En hög aktualiseringsgrad innebär att skulden och prognosen för kommande utbetalningar i ansvarsförbindelsen är stabil och inte riskerar att ändras allt för mycket när nya personer går i pension. Aktualisering innebär att man har utrett anställningshistorik.</i>		

5 Händelser av väsentlig betydelse

När detta skrivs, i mitten av februari, har en skolskjutning inträffat i Örebro för bara några dagar sedan. Vad den kommer att innebära för Vingåker och andra kommuner är för tidigt att säga, men att den kommer att få någon form av påverkan är helt klart. Vingåker arbetar sedan flera år redan med höjning av kompetens och övning av hur man ska förebygga och möta så kallat pågående dödligt våld i skolmiljö.

Kommunstyrelsen

Införandet av en ny verksamhet inom kommunstyrelsen har förberetts under året. Det gäller vuxenutbildning och arbetsmarknad, dvs det som tidigare gjordes inom den med Katrineholm gemensamma nämnden Viadidakt. Den 1 januari 2025 gick den nya verksamheten i drift.

Ett omfattande arbete har gjorts under året inom ramen för övergången till e-arkiv. Nu är nämndernas informationshanteringsplaner omarbetade i enlighet med den nya strukturen. Inte mindre än 469 processer har kartlagts som del i detta arbete,

Förstärkt IT-säkerhet har varit ett annat stort arbete under året. Under hösten utsattes kommunen för en IT-attack som dock avväjdes, till stor del tack vare de förstärkningar som hade gjorts tidigare under året.

På samma tema kan nämnas att kommunledningen påbörjat arbetet med det nya EU-direktiv om IT-säkerhet, NIS2.

Ett stort arbete har gjorts för att förbereda sjösättning av en ny extern hemsida. Det skedde precis i början av 2025 och i skrivande stund är reaktionerna i stort endast positiva och behovet av tekniska justeringar litet.

Redovisning av årsredovisning 2023 och räkenskapssammandraget gjordes inom utsatt tid, liksom tertialrapport 1 och delårsrapport för 2024.

Ekonomienheten har också infört en ny rutin som innebär att en likviditetsprognos för kommunen föredras vid varje sammanträde med kommunstyrelsen.

Löneöversynen för 2024 genomfördes enligt plan. Årets löneöversyn gav en löneökning om 3,5 procent på kommunnivå.

Under året har utvecklingsprojektet *Förenkla-helt enkelt* genomförts. Det syftar till att ge chefer bättre arbetsmiljö, vilket i förlängningen också gör dem mer tillgängliga för medarbetarna. Projektet i sig avslutades i december och kommer att drivas vidare för verkställighet under 2025.

En utredning har startat avseende eventuell lönesamverkan med Oxelösunds kommun. Enligt direktiven föreslås Vingåker vara huvudman för lönesamverkan.

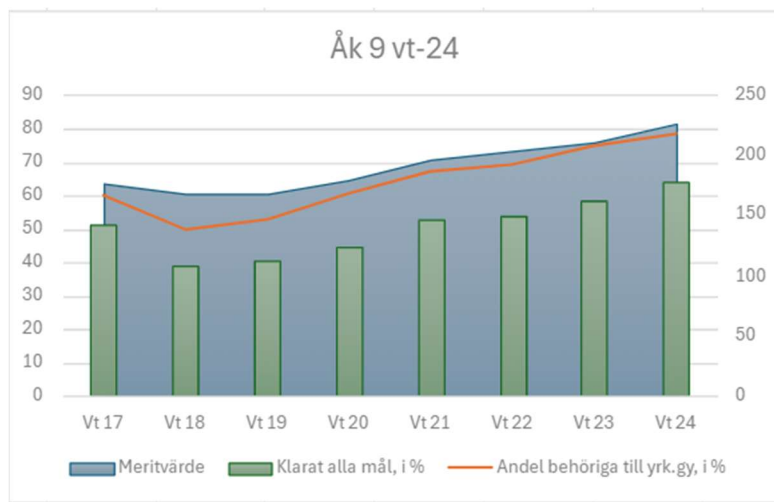
Inom HR-området har också den koncerninterna samverkan ökat genom ett samarbete med Sörmland Vatten, där Vingåkers kommun tillhandahåller HR-tjänster till bolaget.

En viktig förändring inom HR-området är också att personalakterna, inklusive anställningsavtal, har digitaliserats.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Barn- och utbildningsnämnden

För sjätte året i rad höjer eleverna i årskurs 9 meritvärdet! Även andelen behöriga till ett yrkesgymnasium har ökat - vilket är än mer glädjande.

Samarbetet med Skolverket - Samverkan för bästa skola - har avslutats i och med detta år. Efter 6 år av ett fruktbart samarbete avslutades det hela med ett Framtidsseminarium på Hjälmgården där personal från olika insatser var med, liksom Skolverket, Högskolan Dalarna samt politiker från Vingåkers kommun. Vi nu försöka hålla i den fina utveckling vi haft på egen hand.

Kompetensutvecklingsinsatsen "Ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt" har genomfört år 3 av 3. Även här gäller det för oss att hålla i det vi lärt oss och vi kommer att fortsätta ha SKUA-träffar även under nästa läsår - även fast insatsen är slut.

Till höstterminen 2023 togs den nya skolbyggnaden i Marmorbyn i bruk. Under året har även fritidshemmets lokaler färdigställts och under våren har skolgården blivit i stort sett färdig.

Den nya förskolan, Sagolunden, öppnade i början på januari. I och med det lades Satelliten och Södergårdens förskolor ner. Under våren har Slottets förskola flyttat till Äppellunden så Slottsskolan F-6 har fått tillbaka sina lokaler. Detta medför ett lyft för den så tidigare trångbodda skolan.

Trygghet och studiero har varit i fokus på Slottsskolan 7-9 eftersom det under höstterminen var oroligt i vissa elevgrupper på skolan. Riktade insatser gav en lugnare vårtermin.

Socialnämnden

Länsgemensamt verksamhetssystem är ett projekt som drivs i samverkan mellan länets nio kommuner med målet att genomföra en upphandling av ett gemensamt verksamhetssystem. När upphandlingen är genomförd görs implementationen stegvis allteftersom nuvarande ramavtal löper ut hos respektive huvudman.

Förvaltningen har sökt och fått statsbidrag till att rusta och stärka krisberedskapen inom hälso- och sjukvården. Detta har gett möjlighet att köpa in och lagra utrustning.

Omställningen till ny socialtjänstlag 1 juli 2025 är påbörjad. Detta kräver ett mer utvecklat samarbete över förvaltnings gränserna.

Under året har införande av digitala inköp genomförts. Detta efter en innovations upphandling av välfärdsteknik.

Ökat behov av hemtjänst jämfört med tidigare år.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Ökad arbetslöshet och på grund av tidigare kraftigt höjd riksnorm gör att sänkningen av kostnaden för ekonomiskt bistånd stannade på 2 miljoner kr.

Vingåker är en pilotkommun inom utvecklingsarbetet "Barnens bästa i Sörmland". Det finns en beslutad samverkansform som kommun och IFO arbetar med.

Sedan år 2020 har kostnaderna för placeringar samt ersättningar till familjehem och kontaktpersoner fördubblats. Satsning är påbörjad av utbildning och implementering av arbetsmetoden Signs of Safety. Erfarenhet från andra kommuner är att det på sikt kommer att leda till ytterligare möjligheter att undvika placeringar.

Fortsatt är delar av verksamheten utsatt för omfattande hot vilket föranlett höga kostnader för bevakningsbolag och ohälsa hos personal.

Åbrogården lokaler är färdigställt och IFO har verksamhetsanpassade lokaler, bland annat för att öka tryggheten.

Byte av leverantör av trygghetslarm medförde betydligt högre kostnader än tidigare.

Samhällsbyggnadsnämnden

Höga vattenflöden i början av året skapade mindre översvämningar på ett flertal platser. Tekniska enheten höjde tillfälligt sin bevakning och tillsammans med räddningstjänst och Sörmlands vatten tvingades dagvatten vid Engelbrektsgatan pumpas bort. Ån klarar betydligt högre flöden än före de akuta stabiliseringsåtgärderna, men det finns delar som kräver ytterligare åtgärder för att hindra liknande situationer. Denna mindre översvämning gav bra underlag för fortsatt planering och under året genomfördes dagvattenåtgärder vid Slottskolan 7-9, Vallgatan, Idrottsvägen, Widengrensväg och Kaplansvägen. Ansökan om vattenverksamhet för etapp 2, den mindre akuta å-stabiliseringen bakom Tekniska, är inlämnad till Mark & miljödomstolen.

Den fuktiga våren gjorde 2024 till ett riktigt växtår. Mycket resurser behövdes för gräsklippning och ogräsbekämpning. Något som periodvis var utmanande då Tekniska hade vakanser och sjukfrånvaro under de mest kritiska månaderna. Vädret är något vi inte styr över och under vintermånaderna blev förutsättningarna det omvända då snön lös med sin frånvaro.

Markbytet vid Vik deponi som möjliggör bättre byggflöden och anläggande av anslutande väg genomfördes utifrån nämndens tidigare beslut och förrättningen godkändes av Lantmäteriet.

Ombyggnation av Åbrogården etapp 2 är slutförd tillsammans med verksamheterna och Vingåkers Kommunfastigheter AB. Genom att samla fler kommunala verksamheter på Åbrogården har kommunens totala lokalyta minskats, samtidigt som lokalerna blivit mer ändamålsenliga. Exempelvis har säkerheten stärkts och en gemensam reception och lunchrum har byggts. Ombyggnationen har möjliggjorts genom bidrag från kommundelegationen. Slutredovisning av projektet har lämnats in och godkänts.

Mat & Måltider har arbetat med beredskap utifrån Livsmedelsstrategin 2.0. Ökade livsmedelslager och förberedelser för dricksvattenförsörjning gör att enheten kan klara matlagning i 2 veckor vid extra ordinära händelser.

Förvaltningen har under året arbetat med att tydliggöra processerna kring detaljplaner samt mark och exploatering. Detaljplanen för Sävstaholms slott med omnejd har varit ute på granskning med omfattande synpunkter från Länsstyrelsen som behöver hanteras innan antagande.

Kultur- och fritidsnämnden

Vingåkersbadet är en välbesökt fritidsanläggning för besökare i alla åldrar. Fastighetens status har diskuterats, liksom åtgärdsbehov och långsiktiga livslängd. En underhållsplan som bedöms medföra åtminstone 10 år till av livslängd, har beslutats. Tidtabell för den omfattande renoveringen liksom exakt omfattning av dess påverkan gällande hyreskostnader och därmed påverkan på nämndens ekonomi är ännu oklar.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

I snitt har badet haft ca 3 300 besökare per månad, en något lägre besökssiffra än tidigare, vilket skulle kunna härledas till en något utökad period av stängning under sommaren i samband med driftstopp. I tillägg har bubbelpoolens drift-problem under september samt december skapat visst missnöje hos besökare.

Simskola för kommunens grundskoleelever har genomförts utan anmärkning där den procentuella andelen godkända simprov har ökat.

Besöksantalet vid biblioteket för 2024 gäller enbart för fysiska besök på biblioteket i centralorten, ej digital eller uppsökande verksamhet. Tabellen nedan visar nyckeltal för biblioteket under verksamhetsår 2024 och de två föregående åren.

Nyckeltal, biblioteket	2024	2023	2022
Antal besök	44 117	53 142	41 076
Antal utlån	26 837	26 571	26 267
Antal aktiva låntagare	1 689	1 763	1 619
Antal program	230	382	262

Antalet fysiska besök och publika program är betydligt lägre för 2024 i jämförelse med det föregående året. 2023 sticker ut eftersom fler och mer storskaliga program genomfördes då. Bibliotekets program för barn och deras vuxna är mer välbesökta än för övriga målgrupper. Även om det totala antalet utlån och aktiva låntagare ligger på likvärdig nivå under de tre senaste åren har andelen aktiva låntagare 0–18 år ökat markant. Vingåkers bibliotek är fortfarande förhållandevis välbesökt. Medborgare i Vingåker har relativt god tillgång till böcker, tidskrifter och bibliotekspersonal samt en mycket god tillgång till publika aktiviteter jämfört med Sverige som helhet.

Fritidsgården har under 2024 haft i genomsnitt 825 besökare/månad. Andelen tjejer har ökat något i jämförelse med tidigare år, men det är fortfarande en högre andel killar än tjejer som besöker verksamheten. Under 2024 var fördelningen ca 75 procent killar och 25 procent tjejer. Fritidsgården har genomfört 14 olika aktiviteter för att möta en så bred målgrupp som möjligt. Totalt har dessa aktiviteter genomförts vid 80 olika tillfällen under 2024. Ungdomsrådet har under hösten 2024 genomfört 2 träffar, där önskemål om vissa aktiviteter under sommarlovet-25 framkommit.

Fritidsgården införde Ungdoms-appen under oktober månad. Appen fungerar som en kommunikationskanal till ungdomarna i Vingåker, som snabbt och enkelt bland annat ges information om olika aktiviteter. Genom denna funktion godkänner vårdnadshavare ungdomens vistelse på fritidsgården och kan bland annat ge godkännande till olika aktiviteter, barn och ungas medverkan på bild med mera. Den har också en inchecknings-funktion som medför att personal får tillgång till statistik liksom information om avstängda besökare till kommunala fritidsgårdar i närområdet. Detta har skapat en ökad trygghet för såväl besökare som personal. Appen har också använts för att marknadsföra andra arrangemang i kommunen så som lov-aktiviteter i samband med Halloween och jul till exempel. I tillägg har andra kommunala verksamheter som till exempel Vingåkers Bibliotek marknadsfört vissa aktiviteter i appen, med syfte att nå ungdomar de annars kanske inte når.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Turism har under hela året servat besökare på Ställplats Åpromenaden, ansvarat för digital information och frågor digitalt liksom kontinuerlig uppdatering av de tillhörande apparna.

Statistik helår 2024, ställplats Åbrogården	Antal bokningar	Antal gästnätter	Antal gäster
Latrin/Gråvattentömning	59	-	-
Ställplats (7-9) Utan el	81	82	162
Ställplats med el (1-6)	311	342	621
Totalt	451	424	783

Räckvidden på 2024 års besöksnäringsskampanj med 4 596 klick på facebook (3 293 klick år 2023) kan delvis förklaras med att budget ökade från 7 500 kr till 8 500 kr och spreds under 23 dagar jämfört med 18 dagar 2023.

Under året har slottet haft 10 648 besök. Antal evenemang uppgår till 15 stycken och konferenser och möten till 73.

Skissuppdraget avseende utsmyckning av Slottsskolans skolgård har letts av kultur-samordnaren och konstnär har i juryarbete utsetts. Jury utgjordes bland annat av representanter från skolans elevråd. En modell av det vinnande bidraget kommer att visas på Slottsskolan. Medel till den konstnärliga utsmyckningen av skolgården omfattas av 1%-regeln.

Ett förnyat avtal med RF-SISU Sörmland har tecknats för 2025, där målgruppen 65+ har tillkommit som en prioriterad målgrupp vid sidan av barn och unga. En överenskommelse mellan Länsbildningsförbundet Sörmland och Sörmlands 9 kommuner har beslutats 2024, avseende fördelning och villkor för kommunbidragen 2025.

Vingåker Vatten och Avfall

Ny vattentjänstplan är antagen i Vingåkers kommun. En vattentjänstplan innehåller kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses samt vilka åtgärder som behöver vidtas.

Under året färdigställdes arbetet med att förnya vatten- och spillvattenledningar på Skolgatan och Södergatan. Projektet har lett till förbättrade flödesegenskaper för ledningarna och bättre ytbeläggning på vägsträckan.

Styrelsen för Sörmland Vatten har antagit en ny biogasstrategi som innebär att den egenproducerade fordonsgasen ska avsättas lokalt genom intern förbrukning, inklusive avfallsinhämtning, och lokal försäljning vid bolagets tankställen i Katrineholm och Flen.

Under våren uppmärksammade kunder i Österåker problem med vattenkvaliteten. Undersökningar visade att vattnets hårdhet var för låg. Tillsammans med en relativt hög kloridhalt ger detta ett korrosivt vatten vilket kan orsaka skador på vatteninstallationer. Problemet är åtgärdat och vattenkvaliteten är åter normal.

Ansvaret för återvinningsstationerna övergick till kommunerna 1 januari 2024. Övergången har fortlöpt väl vilket bekräftas av kundmätningar genomförda efter övertagandet där inrapporterade ärenden är färre än innan övertagandet.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Senast 1 januari 2027 ska samtliga kommuner ha ett fullt fastighetsnära insamlingssystem för samtliga boendeformer. För den fastighetsnära insamlingen för hushåll i en- och tvåfamiljshus samt fritidshus är beslut om dubbla fyrfackskärl fattade i respektive kommuns kommunfullmäktige. Förberedelser pågår för att införa detta. I arbetet ingår anpassning av taxedokumentet och föreskrifter för den fastighetsnära insamlingen. En dimensioneringssnurra lags upp på hemsidan där fastighetsägare kan se det antal kärl som krävs enligt det nya insamlingssystemet och arean för eventuell fastighet att inrymma dessa.

AB Vingåkershem

Bolaget genomförde en strategidag i mars vid Båsenberga där huvudtemat var att ta fram en ny vision och grundläggande värderingar, resultatet godkändes av styrelsen 2024-06-18. Visions- och värdegrundsarbetet har legat som grund i framtagandet av bolagets strategi- och verksamhetsplan 2025-2027. Resultatet redovisades på styrelsemöte i december och Strategi- och Verksamhetsplanen beslutades. Bolaget har nu en strategisk plattform att bygga vidare på.

Fastighetschefen slutade sista juni och i och med detta så gjordes en justering i organisationen då bolaget valde att inte åter rekrytera tjänsten förrän en större genomlysning av personalbehovet genomförts, vilket planeras under 2025.

Under 2024 har AB Vingåkershem renoverat upp Vannalapan efter att huset som har blockhyrts av Migrationsverket under 24 år sagts upp. Huset består av 17 lägenheter, där 15 av dessa 17 lägenheter har renoverats. Lägenheterna har fått nya ytskikt. Nya köksluckor och garderobsdörrar har monterats. Alla lägenheter har utrustats med säkerhetsdörrar och nya el-centraler. Avloppsstammar samt värmestammar har bytts ut och badrummen har renoverats. Utöver dessa åtgärder har även nya entrépartier monterats, nya fönster är på plats, trapphusen har fått ett lyft och balkongerna har renoverats upp.

Inom ramen för projektet så har bolaget installerat sina första solceller inom beståndet på taket till Vannalapan. 45 stycken i antal på totalt 18,9 kW. Solcellerna har faktiskt producerat lite under 2024, anläggningen togs i bruk 12/12 och har producerat 65,32 kWh.

Till följd av balkongbesiktning utförd 2023 har AB Vingåkershem under sommaren renoverat upp balkongerna på Herrgårdsvägen som blev ett lite större underhållsprojekt. Åtgärder som utförts är bland annat löst sittande betong i framkant har rivits, betongskador orsakade av armeringskorrosion i (undersidorna) har handlagts. Samtliga betongplattors undersidor har målats samt hålkäl med sprickor och bom har rivits och reparerats.

AB Vingåkershem har under 2024 fortsatt att arbeta med att forma en bra basstandard för samtliga lägenheter. Detta innebär allt från vitvaror, till färgsättning vid ommålning till badrumsskåp. Nästan alla lägenheter som idag behöver fräschas upp på väggarna målas. Tidigare har majoriteten av beståndet haft tapeter men för att minska underhållet och kunna hålla det fräscht längre går man över till målning. Bolaget har även tagit fram en standard för badrum och renovering sker efter den. På så vis kan bolaget enklare budgetera kostnader och ett effektivt arbetssätt uppnås både internt och gentemot entreprenörer.

För att effektivisera sin egen verksamhet och nyttja redan befintliga resurser har bolagets utemiljöavdelning utfört arbete inne i bolagets fastigheter. De har varit behjälpliga i mindre snickeriarbeten såsom demontering och montering av nya skåpluckor, montering av dörrar och vissa måleriarbeten. För att få rätt kompetens har de även gått en montageutbildning för kök.

Arbetet med att hitta hyresgäster till AB Vingåkershems mest centrala lokal på Bondegatan 8-10 har pågått under året och innan sommaren tillträdde de första hyresgästerna i den ”CO-Working”-lokal efter att en del av utrymmet anpassats. I dagsläget är det två lokalhyresgäster under kategorin skönhet. Efter årsskiftet fylls ytterligare ett rum ut och lokalen har visats för flera intressenter.

Fastighetsbolagens personal har fortsatt sitt arbete med att snygga till på bolagets uteområden. Något som gett ett lyft vid fastigheterna och som fått positiva reaktioner är deras egentillverkade blomlådor.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Genom förvärvet av fastigheten Frisören 6:1 i centrala Vingåker så har AB Vingåkershem skapat bra förutsättning för att kunna utveckla bostäder centralt i Vingåker, grundtanken är ett boende för äldre. Ny detaljplan behövs för framtida bostadsbyggande och kontakt med kommunen är tagen för att ta nästa steg. Huset planeras rivas under 2025.

I december 2023 köptes fastigheten Klockargården i Österåker i bolagsform, detta bolag har under 2024 fusionerats in i moderbolaget AB Vingåkershem som därmed har utökat fastighetsbeståndet med 13 lägenheter.

Dammsdal sa upp sitt avtal gällande hela Åsens Gård, avtalet gäller fram till 2025-06-30, arbete pågår att hitta ny hyresgäst.

Vingåkers Kommunfastigheter AB

Kvar i projektet med nybyggnation och ombyggnation av Marmorbyns skola var utbyggnaden av den gröna byggnaden, utemiljö samt anpassning av kök och matsal. Projektet stod klart under sommaren 2024.

Byggnationen av den nya förskolan Sagolunden, i kvarteret Gränden, startades under hösten 2022 och stod klar för inflyttning till början av 2024, under våren 2024 har rivning av den gamla byggnaden skett samt iordningställande av mark och utemiljö. Den nya förskolan med sina sex avdelningar, har ersatt de två förskolor som finns i området idag. Under våren och sommaren har utemiljön färdigställts och projektet avslutats.

På Åbrogården har under 2024 arbetet tillsammans med kommunen genomförts för att anpassa användningen av lokalerna för framtiden med huvudfokus på förbättrad säkerhet, ökad flexibilitet och utökning av antalet kontorsplatser. Projektet är avslutat och slutredovisat.

En stor vattenskada har under året upptäckts i grunden på Åbrogården och skadehantering pågår. Påverkade lokaler ligger främst på källarplan. Under slutet av 2024 iordningställdes en temporär veterinärstation i närliggande lokaler. Arbetet med återställning kommer fortlöpa under 2025.

Bolaget gjorde under 2022 tillsammans med kommunen en fördjupad förstudie på ett nytt Bad- och Sportcentrum då det befintliga badhusets tekniska livslängd har uppnåtts och kommer behöva omfattande renoveringar för att kunna fungera vidare om det inte ersätts inom några år. I förstudien har det varit fokus på låga driftkostnader, smarta lösningar och att skapa en naturlig mötesplats för alla åldrar och föreningar. Beslut togs under 2023 att istället låta renovera badhuset för att hålla i minst tio år till. Fördjupade analyser avseende vilka åtgärder som behöver sättas in pågår. Under sommaren 2024 utfördes byten av utjämningsstankar och renovering av reningssystemet. Renovering av ytskikt planeras till sommaren 2025.

Ett arbete som pågått under en längre tid är översynen av lokalhyror och hyresprinciper för åren 2024-2026, arbetet är nu färdigt och nya lokalhyreskontrakt med kommunen är påskrivna, nästa översyn kommer att göras under 2026.

Bolaget har tillsammans med en extern utbildare tagit fram och genomfört en utbildning i kundbemötande under hösten kopplat till vår vision och grundläggande värderingar.

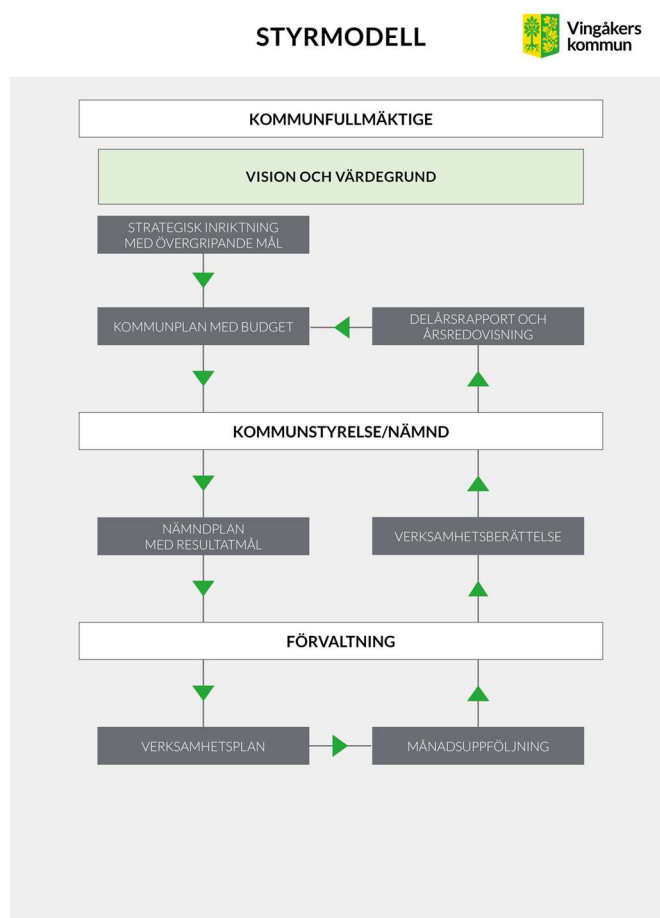
Vingåkers kommun har efterfrågat ett bättre underlag till de lokalvårdsavtal som finns vad som städas och i vilken omfattning. Lokalvårdsenheten har under året arbetat fram underlag till en tjänstebeskrivning och städrutiner som ska ligga till grund för alla städavtal till Vingåkers kommun. Arbetet fortskrider och beräknas vara implementerat under 2025.

6 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

6.1 Kommunens styrmodell

Sedan 2015 har kommunen en av kommunfullmäktige beslutad styrmodell vilken tydliggör målstyrningsprocessen samt vilka roller och ansvarsområden de olika beslutsnivåerna har. Styrmodellen kan sammanfattas i nedanstående bild. Under 2023 beslutade kommunfullmäktige om en revidering av styrmodellen.

Till styrmodellen finns ett årshjul för arbetet med de årliga processerna kring framtagandet av kommunplan med budget och flerårsplan samt för arbetet med återrapportering och uppföljning.

6.2 Vision

Det mest övergripande styrdokumentet i kommunen är den vision som kommunfullmäktige antog 19 oktober 2009. Visionen är ett strategiskt dokument som beskriver ett önskvärt framtida tillstånd för Vingåker.

VINGÅKERS KOMMUNS VISION

Tillsammans tar vi, medborgare, näringsliv och kommun, **ansvar** för vår hälsa och gemensamma livsmiljö.

Vi är **stolta** över att varje plats i kommunen bidrar med sin egen karaktär och historia.

Vi **uppmuntrar** nytänkare och berömmar framgång.

Vi vågar bry oss.

Medborgare, näringsliv och kommun är på **samma våglängd**.

Därför lyckas vi.

vingaker.se

6.3 Värdegrund

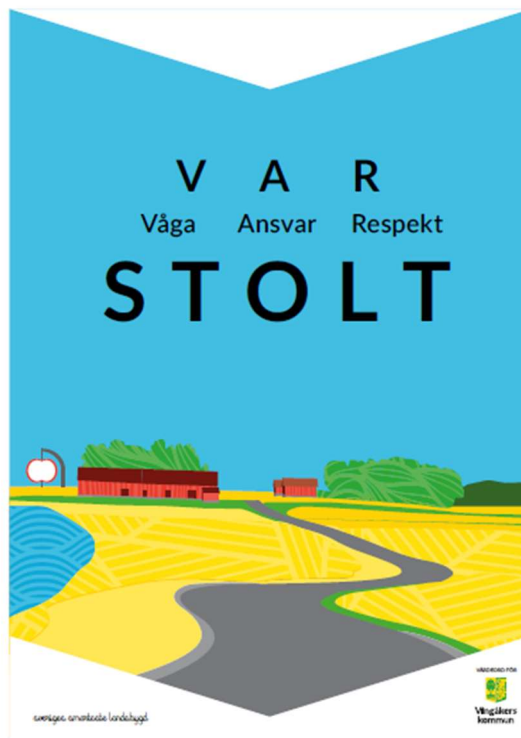
Kommunens värdegrund fungerar som en kompass för hur arbetet ska utföras. Den är gemensam för alla verksamheter och bidrar till att stärka Vingåkers kommun. Värdegrunden är den naturliga utgångspunkten för de tjänster och den service vi erbjuder medborgarna. Värdegrunden består av följande ord:

Våga
Ansvar
Respekt
STOLT

Som arbetsgivare ska Vingåkers kommun vara ett föredöme och en attraktiv och jämställd arbetsplats, där medarbetarna känner arbetsglädje och stolthet samt har möjlighet att utvecklas i arbetet och som individer. Vår gemensamma värdegrund är det självklara rättesnöret för oss alla, oavsett om vi är förtroendevalda eller medarbetare. Värdegrunden stärker kommunen som attraktiv arbetsgivare, både internt som externt.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Den stärker varandra i det vardagliga arbetet, vilket bidrar till ännu bättre kundupplevelse, leverans och trivsel på jobbet. Värdegrunden ska genomsyra kommunens arbete och kan även vara en vägledning i vårt arbete för ökad framtidstro.

6.4 Ansvarsstruktur

Kommunfullmäktige, med de demokratiskt folkvalda politikerna, är det högsta beslutande och styrande organet i kommunen. Kommunfullmäktige fastställer kommunövergripande visioner, planer, mål och uppdrag för den kommunala koncernen. Fullmäktiges roll i styrningen är att besluta om en strategisk inriktning för mandatperioden med prioriterade områden och kommunövergripande mål. I samband med årliga beslut om budget för nästa år och flerårsplan för nästföljande två år, fastställer kommunfullmäktige mål för god ekonomisk hushållning samt ekonomiska krav och ramar för nämnderna. Fullmäktige tillsätter ledamöter i kommunstyrelse och nämnder och föreslår styrelseledamöter till de kommunala bolagen. Fullmäktiges roll i uppföljningen är att godkänna delårsrapporter och årsredovisning samt besluta om ansvarsfrihet för kommunstyrelse och nämnder inom kommunens nämndsorganisation.

Kommunstyrelsens uppgift är att leda, samordna och styra förvaltningen av kommunens angelägenheter. Kommunstyrelsen ansvarar för ekonomisk förvaltning, strategisk planering och ser till att nämnder, förvaltningar och kommunala bolag följer riktlinjer som bestämts av kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen har enligt kommunallagen uppsiktsplikt över nämnder, kommunalförbund och bolagens verksamheter. Kommunstyrelsen rapporterar till kommunfullmäktige.

Nämnder och styrelser har sina uppdrag från kommunfullmäktige. Nämnder och styrelser ska se till att verksamheten inom varje område bedrivs enligt lagar och föreskrifter för verksamheten och enligt de kommungemensamma styrdokument. Nämndernas och kommunstyrelsens ansvar tydliggörs i reglementen.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

De *kommunala bolagen* får sina uppdrag från kommunfullmäktige. Bolagens ansvar finns reglerat i ägardirektiv och bolagsordningar. Kommunfullmäktige kan därutöver besluta om specifika uppdrag till bolagen för ett enskilt år.

6.5 Centrala styrdokument

Inom Vingåkers kommun används olika styrdokument. De syftar generellt till att förtydliga den politiska viljan och säkra ett effektivt och säkert utförande. I november beslutade kommunstyrelsen om nya riktlinjer för framtagande av styrdokument. Syftet är att kommunens författningssamling ska bli enhetlig och mer tillgänglig för medborgare, medarbetare och förtroendevalda. Alla medarbetare som tar fram ett styrdokument som ska antas på politisk nivå, ska utgå från riktlinjen. I riktlinjen framgår vilka kategorier av styrdokument som finns i kommunen och vilken beslutsnivå som gäller för respektive styrdokument.

Nedan beskrivs några av de mest centrala dokumenten som används för styrning och uppföljning inom den kommunala koncernen.

Strategisk inriktning

Varje ny mandatperiod tar den styrande majoriteten i fullmäktige fram en strategisk inriktning som beskriver de politiska prioriteringar som gäller som den politiska inriktningen för mandatperioden. Efter valet 2022 består den politiska ledningen av moderaterna, centern och kristdemokraterna. I samband med beslut om kommunplan med budget för år 2023 och flerårsplan år 2024-2025 beslutades om två fokusområden för kommunen utveckling. Dessa är: *Vingåkersbygdens utveckling* och *Trygghet och hälsa för Vingåkersbygdens medborgare*. Den strategiska inriktningen beslutades av kommunfullmäktige under 2023 och den konkretiserar fastställda fokusområden samt fastställer mål för mandatperioden. Kommunfullmäktiges beslut om övergripande mål är styrande för alla verksamheter.

Kommunplan med budget och flerårsplan

Varje år beslutar kommunfullmäktige om en kommunplan med budget för nästa år med tillhörande plan för de nästföljande två åren. Det finns ingen samlad koncernbudget.

Övriga kommun- och koncerngemensamma styrdokument

För att stärka effektivitet, samordning och ett gemensamt agerande inom kommunen och koncernen finns bland annat dessa styrdokument:

- Styrmodell för Vingåkers kommun
- Medarbetar-, chef- och ledarpolicy
- Inköspolicy
- Kommunikationspolicy
- It-policy
- Riktlinjer för intern kontroll
- Arvodesreglemente
- Investeringspolicy
- Arbetsgivarpolitiken i Vingåkers kommun

6.6 Budgetprocessen

I och med den nya mandatperioden 2023-2026 har kommunens budgetprocess justerats något. Istället för de dialogdagar som tidigare genomförts vid tre tillfällen under året har informationstillfällen gällande ekonomi och verksamhet inför budgetbesluten getts i samband med kommunstyrelsens ordinarie sammanträden. På kommunfullmäktiges sammanträde i november 2024 beslutades (§175 231127) att kommunplan med budget för 2024 och flerårsplan 2025-2026 ska ligga fast under perioden, se besluts punkterna 5 och 6 nedan.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Beslutspunkt 5: Kommunfullmäktige beslutar att samtliga nämnder och kommunala bolag månadsvis ska följa budgetläget och upprätta prognos för året. Nämnder eller bolag som prognostiserar ett underskott ska upprätta en åtgärds- och tidsplan för budgetbalans samt rapportera till kommunstyrelsen inklusive redan vidtagna åtgärder. Senast i samband med delårsrapporten och årsprognosen för 2025 ska kommunen ha en ekonomi i balans vilket betyder att åtgärder och handlingsplaner för att nå detta ska prioriteras framför arbete med nya behov av äskanden.

Beslutspunkt 6: Kommunfullmäktige beslutar att den budget och flerårsplan som tas i november 2023 för åren 2024-2026 ska ligga fast för nämnderna under perioden. Kommunfullmäktige kommer bara ta ställning till årliga uppräknings- och justeringar av poster inom finanserna.

Detta innebär att kommunens budgetprocess inte ser ut som den tidigare gjort. Nu fokuseras på åtgärder för en ekonomi i balans till utgången av år 2025. Vanligtvis beslutar kommunstyrelsen i februari-mars om planeringsdirektiv för kommande treårsbudget. Det kan handla om uppräkningsfaktorer för löner, hyror och andra kostnader och även befolkningsunderlag för beräkning av skatteintäkter och generella statsbidrag. Under 2024 beslutade kommunstyrelsen om uppräkningsfaktorer för 2027 i början av september. Vanligtvis brukar kommunfullmäktige i juni besluta om de ekonomiska budgetramarna för nästa år samt ytterligare två år. Under 2024 togs inte det beslutet av kommunfullmäktige i juni. Det var istället kommunfullmäktige i november som fastställde kommunplan med budget 2025 och flerårsplan 2026-2027.

I oktober föreslår kommunstyrelsen den kommunala skattesatsen för nästa år.

I november beslutar kommunfullmäktige om skattesatsen och fastställer kommunplan med budget och flerårsplan.

I december beslutar nämnderna och kommunstyrelsen om nämndplaner inklusive internkontrollplaner för kommande år. Detaljbudgeten för alla nämnder slutförs.

6.7 Uppföljningsprocessen

Kommunkoncernen följer upp mål och budget två gånger per år. Det sker i en delårsrapport den sista augusti och i årsredovisningen.

I maj görs den första samlade ekonomiska uppföljningen för kommunens nämnder efter årets första fyra månader. Rapporten innehåller främst ekonomiskt periodresultat och helårsprognos. Om ett underskott är prognostiserat ska nämnderna ta fram åtgärdsförslag för att nå en ekonomi i balans. Kommunfullmäktige fastställer tertialrapporten i juni.

I september upprättar den kommunala koncernen en officiell delårsrapport. Den innehåller uppföljning av mål, budget och helårsprognos för det ekonomiska resultatet. Kommunrevisionen gör en övergripande granskning av delårsrapporten. Delårsrapporten fastställs av kommunfullmäktige i oktober.

Därutöver tar nämnderna fram rapporter varje månad med något undantag i början av året. Här ingår en ekonomisk uppföljning och analys inklusive helårsprognos.

6.8 Bokslut och årsredovisning

Årsredovisningen är kommunstyrelsens redovisning av årets verksamhet och ekonomiska ställning i kommunen och koncernen, till kommunfullmäktige och till kommunens invånare. Årsredovisningens struktur och innehåll regleras av kommunallagen och lagen om kommunal bokföring och redovisning.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Arbetet med den kommunala koncernens bokslut och kommunens årsredovisning sker enligt dessa steg:

- I januari–februari året efter budgetåret avslutar kommunen den löpande uppföljningen med nämndernas verksamhetsberättelser och bolagens årsbokslut samt kommunens årsredovisning.
- I mars gör revisionen en granskning av årsredovisningen.
- I april fastställer kommunfullmäktige årsredovisningen och beslutar om ansvarsfrihet för kommunstyrelsens och nämndernas ledamöter.

6.9 Uppsiktsplikt

Kommunstyrelsen har en så kallad uppsiktsplikt över hela den kommunala koncernen. Syftet är att kommunstyrelsen ska övervaka att kommunens verksamheter och angelägenheter bedrivs och utvecklas enligt kommunens styrdokument och beslut, och att de även följer lagar och förordningar.

Nämnderna rapporterar samlat om sin verksamhet och ekonomi till kommunen vid tre tillfällen: efter tertial 1 (sista april), vid delårsrapporten (sista augusti) och vid årsredovisningen. Kommunstyrelsen har också en formaliserad rutin där skriftliga frågor skickas till alla organ som styrelsen har uppsiktsplikt över. Dessa organ redovisar skriftligt och genom en föredragning svar på frågorna enligt ett rullande schema fördelat över kommunstyrelsens sammanträden.

7 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

För innevarande mandatperiod består målstyrningen av två perspektiv som är indelade i 13 fokusområden som i sin tur är indelade i totalt 64 mål. Genom årsredovisningen görs en samlad uppföljning och på fullmäktiges nivå redovisas uppföljningen på nivån fokusområden.

Efter 2024 kan konstateras att prognosen för sju av fokusområdena har klassats som gröna, bland annat "Hållbar tillväxt, entreprenörskap och ett gott näringslivsklimat", "Föreningslivets, idrottens och kulturens betydelse för samhällets utveckling" och "Trygghet inom vård och omsorg/äldreomsorg". Endast två områden är rödflaggade. Dessvärre är det två viktiga områden; ekonomi och ökat befolkningsantal. Båda dessa områden kommer kräva särskild uppmärksamhet den resterande delen av mandatperioden.

Att uppföljningen från och med den här mandatperioden görs i programvaran Stratsys ger en bättre kvalitet och transparens i uppföljningen. Möjligheterna för den politiska ledningen att bevaka och styra måluppfyllelsen är därför bättre än tidigare.

7.1 Måluppföljning fokusområden

7.1.1 Ekonomi i balans

Status - just nu Status - prognos

Kommunkoncernens ekonomi är ansträngd. Kommunens resultat är för andra året negativt innan justeringar med synnerliga skäl för pensionskostnadsökningen och ianspråktagande av resultatutjämningsreserven. Efter dessa justeringar uppgår kommunens balanskravsresultat till noll. Däremot har kommunen under 2024 genomfört samtliga investeringar med egna medel, det vill säga utan upplåning. Likviditeten är hårt ansträngd. Sammantaget görs bedömningen att målet om ekonomi i balans inte är uppnått. Prognosen för mandatperioden indikerar med den fakta som är tillgänglig i samband med årsbokslutet 2024 att målet inte kommer att uppnås. Fokus för arbetet framåt är åtgärder och handlingsplaner för ekonomi i balans vid utgången av 2025. Ytterligare fokus på kommunens kostnadsläge sker under vintern/våren bland annat genom att externa konsulter anlitas för en genomlysning av kommunens kostnadseffektivitet. Dessutom har kommunstyrelsen den 10 februari redovisat för fullmäktige det uppdrag som gavs i juni 2024 om förslag på åtgärder som kraftigt sänker kostnaderna. Föreliggande årsredovisning för 2024 är också ett viktigt underlag. Av de mål som ingår i fokusområdet Ekonomi i balans är måluppfyllelsen klassad som grön på några och röd på andra. Så som driftunderskottet ser ut är det dock inte rimligt att göra någon annan bedömning för fokusområdet än att det ska sättas till rött.

7.1.2 Tillväxtnål 10/32 (10 000 invånare år 2032)

Status - just nu Status - prognos

Befolkningen minskar och utifrån Statisticons senaste befolkningsprognos kommer det vara svårt att nå målet 10.000 invånare 2032. Däremot kan trenden vändas och inflyttare till kommunen kan kompensera för en åldrande befolkning.

Utifrån kunskapsläget från flyttstudien som genomförts tillsammans med Sveriges lantbruksuniversitet har möjliga målgrupper för inflyttning i respektive kärnort identifierats. I arbetet har utvecklingsgrupperna varit behjälpliga och bidragit med insikter om respektive Orts identitet och särart. Även näringslivsrådet har bidragit med värdefull input. Tillsammans med en kommunikationsbyrå har arbetet med att ta fram riktad information till dessa målgrupper påbörjats, vilket kan nyttjas i samband

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

med försäljning av tomtmark och framtida byggprojekt.

Tillsammans med Vingåkers kommunfastigheter har en samverkansgrupp för markstrategiska frågor bildats. Som ett första steg har Kommunkoncernens byggrätter inventerats och bedömts utifrån lämplighet för exploatering. Attraktiva tomter finns i Viala och Läppe, och arbete med nya detaljplaner och förberedelser för exploatering av antagna detaljplaner pågår i Slottsområdet, Österåker och Baggetorp. En mark & exploateringsutvecklare har inrättats och är en sammanhållande funktion för inflyttning och markförsäljning.

För att visa upp Vingåkersbygden som en trevlig plats att leva och verka i har flera besöksnärings-satsningar gjorts tillsammans med kommunens närings- och föreningsliv. Flera lyckade evenemang som exempelvis Halloween i Vingåker och Strålände jul lockade till sig många besökare. Årets besöksnäringskampanj blev även i år en snackis och har förhoppningsvis skapat en viss nyfikenhet på vår lilla ort. En indikation på att intresset för att besöka Vingåkersbygden ökat är att antalet gästnätter på Ställplats Å-promenaden nästan dubblerats från föregående år.

7.1.3 Hållbar tillväxt, entreprenörskap och ett gott näringslivsklimat

Status - just nu Status - prognos

Fokusområdet innehåller mål inom flera områden, såsom översiktsplanering, vuxenutbildning, arbetsmarknadsinsatser, landsbygdsutveckling, entreprenörskap i grundskolan, service till näringslivet. Sammantaget har en lång rad åtgärder genomförts vilket innebär att fokusområdet utvecklas på bred front. Några exempel är en framtagen strategi för kontinuerlig översiktsplanering, revidering av tjänsteutlåtanden när det gäller kommentarer om Agenda 2030 i större ärenden, nyetablerad organisation för vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser, för tredje året genomförd besöksnäringskampanj och - inte minst- att kommunen placerade sig på plats 112 i Svenskt näringslivs årliga ranking av kommunernas företagsklimat. Det är den bästa placeringen på 20 år.

7.1.4 Föreningslivets, idrottens och kulturens betydelse för samhällets utveckling

Status - just nu Status - prognos

Biblioteket skapar tillsammans med Slottet, Vingåkersbadet, Fritidsgården och föreningslivet kulturell välfärd och främjar därmed välbefinnande samt hälsa för medborgarna. Investeringar i kultur bidrar till ett mer innovativt, demokratiskt och hållbart samhälle. Ett rikt kultur- och fritidsliv gör Vingåkersbygden attraktiv.

Under 2024 har två offentliga konstverk färdigställts på biblioteket som tillför det specifika och stärker Vingåkers karaktär. Vingåkersborna har relativt god tillgång till litteratur och tidskrifter samt en mycket god tillgång till publika aktiviteter jämfört med Sverige som helhet.

Vingåkersbadet bidrar generellt till förbättrad folkhälsa för barn, unga och seniorer samt ansvarar för livsnödvändig simutbildning för såväl medborgare som tillresta. Badhuset bedriver dessutom babysim, plask och lek samt skapar förutsättningar för seniorer att besöka badhuset under specifika öppettider prioriterade för vuxna. Att erbjuda seniorer möjligheter till särskilt reserverade öppettider, bidrar positivt till projektet Ekosystemet för en åldersvänlig byggd.

Kultur- fritids- och föreningslivet är en stor tillgång för kommunen som generöst bidrar till meningsfull fritid och sysselsättning, engagemang och ett socialt ansvarstagande, för de flesta helt avgörande faktorer vid val av boplatser eller lokalisering av företag. Kultur och fritid har därmed en mycket stor betydelse också för Vingåkersbygdens tillväxt. Genom att bedriva en aktiv kultur- och fritidspolitik med möjlighet till utveckling och förnyelse, ökar dessutom Vingåkersbygdens attraktionskraft för

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

invånare och besökare.

Arbetet med turism är angeläget eftersom turism och besöksnäring fungerar som katalysatorer för samhällsutveckling, företagande och arbetstillfällen. Målet är nått men innebär likafullt ett ständigt pågående arbete.

7.1.5 Förbättrad infrastruktur

Status - just nu Status - prognos

Många aktiviteter har genomförts för att utveckla infrastrukturen i Vingåkersbygden. Högsta prioritet har varit åtgärder som tryggar oskyddade trafikanter, som exempelvis gång och cykelstråk i närheten av våra skolor. Men även kapacitetutredningar, tillgänglighetsåtgärder vid busshållplatser samt insatser för att främja utbyggnaden av ladd-infrastrukturen har genomförts. Samordningen med Trafikverket har förbättrats genom kontinuerlig dialog. Tillsammans kan vi prioritera dem åtgärder som ger bäst effekt.

7.1.6 Klimat, miljö och energieffektivisering

Status - just nu Status - prognos

Utvecklingen mot ett mer hållbart samhälle sker kontinuerligt inom många av kommunens områden. Det är svårt att få en rättvisande bild på ett så komplext och omfattande arbete. Men ett axplock av åtgärder som genomförts utifrån dem utpekade målen är.

- Gemensamt arbete med energirådgivning genom Energikontoret har inletts tillsammans med närliggande kommuner. Ett större sammanhang ökar kompetensen och gör det möjligt att erbjuda mer specialistkompetens för våra medborgare och näringsidkare.
- Ny vattentjänstplan utifrån nya lagstiftningen har antagits. Arbetet har genomförts tillsammans med Flen, Katrineholm och Sörmlandsvatten.
- Samordnat informationsflödet gällande nya föreskrifter för vattenskyddsområdena i Viren och Tisnaren, tillsammans med Sörmlands vatten. Detta då flera fastighetsägare känt oro för att föreskrifterna ska påverka boende och verksamhetsutövning negativt. Specifika samrådsmöten med fokus på Lantbruk och exploatering har genomförts. Därutöver arrangerades även föreläsningen "Vad innebär vattenskyddsområde och varför behövs det" i samband med Vattenveckan.
- I samverkan med Sörmlandsvatten, Flen och Katrineholm har en projektgrupp samt ett antal mindre grupper utifrån fokusområdena bildats för att leda arbetet med åtgärder utifrån avfallsplanen. Genom att dela upp aktiviteterna mellan aktörerna är förhoppningen att genomförandet ska vara möjligt trots knappa resurser. Rapport om genomförda åtgärder har sammanställts i samband med årsredovisningen.
- Ett antal informationskampanjer till allmänheten har genomförts.
- Nya e-tjänster och andra digitala lösningar har utvecklats för ökad service och effektivare administration.
- Minskade transporter genom samplanering, övergång till fossilfria drivmedel samt ökad möjlighet för digitala möten.
- Införandet av förmånscyklar till kommunens medarbetare.

7.1.7 Arbetsro och trygghet för barn och unga

Status - just nu Status - prognos

Vid en trygghetsmätning för barn, elever och vårdnadshavare visar enkätsvaren, när de slås samman för alla verksamheter, att både barn, elever och vårdnadshavare bedömer att tryggheten i skolorna och att vuxna agerar vid händelser i verksamheterna är relativt hög. Däremot är man mindre nöjd med studieron.

Tittar man på enheterna var för sig så skiljer målpuppfyllelsen sig en del både mellan skolor och åldrar. Resultaten är ganska lika år efter år. Nationella enkäter från till exempel Skolinspektionen visar att tryggheten i skolan minskar nationellt.

Trygghet i skolan är ett resultat av både systematiska och individuellt anpassade insatser. Yngre elever drar nytta av tydliga strukturer och nära vuxenkontakt, medan äldre elever behöver mer avancerat socialt och emotionellt stöd, tillsammans med en inkluderande och stöttande skolmiljö.

Alla våra verksamheter har nolltolerans mot kränkande behandling och diskriminering. Trots det sker det övertramp. Vi har bra kontroll över vad som sker genom att händelserna anmäls i våra e-tjänster som huvudmannen får ta del av. Samtliga händelser utreds och åtgärder sätts in för att förhindra fortsatta övertramp.

Vi arbetar aktivt med förebyggande arbete genom våra Trygghetsteam och Trygghets och Likabehandlingsplaner. Kompetensutveckling för all personal om diskrimineringsgrunderna har påbörjats under 2024 och fortsätter under 2025.

Från och med hösten 2024 genomförs brottsförebyggande utbildningar om sexualbrott på nätet för elever tillsammans med skolpersonal på mellanstadiet och högstadiet genom SSA (Safe Selfie Academy).

7.1.8 Förbättrade skolresultat och ökad utbildningsnivå

Status - just nu Status - prognos

Samtliga enheter följer elevfrånvaron noga varje månad. Frånvarorutinerna har implementerats och följs i högre utsträckning. Samarbete finns mellan skolor och elevhälsan. Vid en jämförelse över tid ser vi ännu inga stora förändringar.

På de nationella proven i årskurs 3 är målpuppfyllelsen fortfarande låg men en lite positiv förbättring kan ses 2024

Meritvärdet för årskurs 6 har en variation mellan år och skolor vi ser ingen tydlig långsiktig trend.

Meritvärdet för årskurs 9 har ökat sex år i rad.

Andelen behöriga elever till yrkesgymnasium har ökat de sex senaste åren från ca 50% till 78,6%.

Andelen invånare med eftergymnasial utbildning ökar långsamt med stadigt.

7.1.9 Trygghet inom vård och omsorg/äldreomsorg

Status - just nu Status - prognos

Socialstyrelsens årliga enkät till alla individer med behovsprövade biståndsinsatser i äldreomsorgen enligt socialtjänstlagen visar på en lägre nöjdhet och trygghet än tidigare år. Boende på särskilt boende, säbo, uttrycker däremot att deras trivsel i lägenheterna har ökat betydligt och att de gemensamma ytorna i den yttre och inre miljön vid Humlegården/Ekgården upplevs mycket mer trivsamma än tidigare. Socialförvaltningen har under året arbetat med att utvärdera och vid behov öka medarbetarnas språkkunskap och det har även satsats på öka personalens yrkeskompetens och bemötande genom utbildningar och Stjärnmärkning av enheter.

Det pågående projektet för ett Åldersvänligt Vingåker är nu i den tredje och sista fasen. Fokus är på att erbjuda tidiga insatser som bidrar till att öka trygghet och stöd samt att förhindra ofrivillig ensamhet. Projektet har tagit fram lösningar för självständighet, trygghetsskapande teknik samt en plattform för social samvaro. Samarbeta med föreningar, vuxenskola och civilsamhälle bidrar till att medborgarna har möjlighet till en värdefull och trygg gemenskap i olika sammanhang.

7.1.10 Ökad sysselsättning och kompetensförsörjning

Status - just nu Status - prognos

En ny organisation för arbetsmarknadsfrågor och vuxenutbildning har etablerats, under ledning av kommunstyrelsen och med en organisatorisk placering inom kommunledningsförvaltningen. Verksamhetens syfte inkluderar att utöka insatser som främjar hållbar egenförsörjning samt säkerställer en långsiktig kompetensförsörjning inom kommunen. Bland de primära utmaningarna finns att höja utbildningsnivån i kommunen, öka antalet individer i egen försörjning samt minska ohälsotalen. Trots den relativt höga arbetslösheten utgör matchningen av kompetens en stor utmaning. Det råder ett betydande behov av rätt kompetens för att framtidssäkra arbetsmarknaden, både för kommunens egna verksamheter och för näringslivet inom kommunen.

Inom den kommunala organisationen är sjukfrånvaron fortsatt hög, om än med en marginell minskning under år 2024. Personalomsättningen ligger på en "normal" nivå för kommuner. Inom kommunens verksamhet är de största utmaningarna den höga sjukfrånvaron och kompetensförsörjningen i stort.

7.1.11 Folkhälsan, idrottens och kulturens betydelse

Status - just nu Status - prognos

Fokusområdet omfattar fem av den strategiska inriktningens mål. För fyra av dem har utvecklingen gått starkt framåt. Exempel är att en ny folkhälsopolicy är framtagen och beslutad av kommunfullmäktige i februari 2025, en lång rad publika aktiviteter i biblioteket och slottet och beredning av frågan om en större "Föreningarnas evenemangskalender".

För det femte målet, att inrätta ett pris till den som bidragit till förbättrad folkhälsa i kommunen har av tidsskäl ännu inget arbete påbörjats.

7.1.12 Förbättring av trafiksituationen

Status - just nu Status - prognos

Asfaltering av kommunala gator pågår utifrån asfaltsplanen där underhållsbehovet analyserats. Kommunens hastighetsskyltar har lagats och under hösten har flera hastighetsmätningar genomförts utifrån önskemål från boende i områdena. Önskemålet om hastighetskameror vid infarterna till centralorten har lämnats till Trafikverket.

7.1.13 Trygghet och säkerhet

Status - just nu Status - prognos

På central nivå har kapaciteten att arbeta med trygghets- och säkerhetsfrågor formellt minskat, från 1,0 tjänst till 0,5 tjänst.

Kommunens övergripande samverkan med räddningstjänst och polis fortsätter genom EST-möten (Effektiv Samordning för Trygghet). För den offentliga miljön arbetar kommunen löpande med underhåll av de miljöer för medborgarnas faktiska och upplevda säkerhet, till exempel avseende belysning och växtlighet.

7.2 Intern kontroll

Kommunstyrelsen

Under året har en rad internkontroller utförts utifrån vad som beslutades genom kommunstyrelsens nämndplan för 2024. Bland de områden som har kontrollerats finns t.ex. försäkring av fastigheter, öppna ärenden i diariet, upphandlingsrutiner, tjänstgöringslistor och uppföljning av beslut från kommunstyrelsen. Sammantaget visar kontrollerna att verksamheten i det stora hela bedrivs i enlighet med regelverk och på ett effektivt sätt. De kontroller som visade att det finns behov av förbättring hanteras genom information, utbildning, revidering av styrdokument etc.

Barn- och utbildningsnämnden

Varje kontrollpunkt i internkontrollen har följts upp två gånger under året genom enkätundersökningar till all personal samt samtal med chefer och rektorer.

Vi konstaterar att vi har svårt att tillgodose behoven för elever som läser integrerat efter läroplanen för den anpassade grundskolan. Det är svårt att få både resurser och lokaler att räcka till eftersom timplanerna skiljer ganska mycket åt. Det är framför allt mer av de praktiskt estetiska ämnena, som slöjd, hemkunskap och idrott i den anpassade grundskolans läroplan och mindre av de teoretiska ämnena.

Efter ett antal år med extra anpassningar för enskilda elever har personalen i stället, i många fall, ändrat hela sin undervisning för att den ska passa så många elever som möjligt. Det kan handla om tydlig lektionsstruktur, tillgång till inläsningstjänst för alla elever, möjlighet att redovisa på olika sätt mm. Detta innebär att de individuella extra anpassningar är färre.

Arbetet med särskilt stöd fungerar bra. Pedagogiska utredningar görs och åtgärdsprogram upprättas vid behov. Däremot kan uppföljning av åtgärdsprogrammen bli bättre.

När det gäller överlämningar mellan avdelningar och stadier är upplevelsen att det fungerar bra. Det finns lokala skriftliga rutiner och blanketter som används. Det vi upptäckt att vi saknar är övergången mellan årskurs 5 och 6, då eleverna läser moderna språk och i vissa fall hemkunskap på Slottsskolan åk 7-9 och då möter nya lärare.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Socialnämnden

Under 2024 har budget, utförda timmar inom hemtjänst och verkställighet av beslut inom socialtjänst följts upp enligt plan i månadsrapporter till nämnd.

Medicinskt ansvarig sjuksköterska, MAS, sammanställer uppgifter runt hälso- och sjukvård så som nutrition, hygienronder samt läkemedel i patientsäkerhetsberättelsen som redovisas efter året, under våren 2025. Där framkommer bland annat ändringar av kontroller inom hälso- och sjukvård. Mätning av nutrition utökades från att mäta nattfasta till att även inkludera MNA. Detta innebar att fler personer i riskzon upptäcktes och att personcentrerade åtgärder har lett till ett minskat antal personer i risk för undernäring. Läkemedelsgranskning uteblev under hösten 2024 på grund av upphandling men kommer att utföras våren 2025 i stället.

Avvikelser inom HSA samt SOL har följts upp och lyfts två gånger per år enligt plan. Ingen anmälan har skett till IVO under 2024.

Loggkontroller av åtkomst till nyckelfria skåp samt journalsystem har utförts enligt plan. Ingen otillbörlig åtkomst bland dem som undersöktes.

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämndens internkontrollplan är inkluderad i nämndplanen för kultur- och fritidsnämnden och har sju kontrollpunkter enligt nedan. Redovisning av internkontrollen har beslutats till nämnden i slutet av februari 2025 och ett tjänsteutlåtande för godkännande av samtliga kontrollpunkter är framtaget. Beskrivningen av internkontrollplanens rutiner och kontrollpunkter är följande: Inköp och försäljning, Slottet, Test av personlarm, Folkbiblioteket, Barnkonventionens följsamhet, Fritidsgården, Uppföljning av föreningsbidrag, Allmänskultur/-fritid, Rutiner för diarieföring och posthantering, assisteras genom kanslienheten, Provtagning, Vingåkersbadet, Bokningar, Ställplatsen Åpromenaden.

7.3 Utvärdering av ekonomisk ställning

För verksamhetsåret 2024 redovisade nämnderna totalt ett underskott på -15,9 mkr jämfört med budget. Tabellen nedan redovisar avvikelserna för nämnderna och den finansiella verksamheten. Se även avsnittet *Räkenskaper - Driftredovisning*. I kommunens resultaträkning redovisas nämndernas intäkter och kostnader under posterna *Verksamhetens intäkter* och *Verksamhetens kostnader*. Merparten av finansens poster särredovisas på egna rader i resultaträkningen.

Verksamhet	Budgetavvikelse 2024, tkr	Budgetavvikelse 2023, tkr
Kommunstyrelsen	1 371	1 275
Samhällsbyggnadsnämnden	2 365	3
Kultur- och fritidsnämnden	169	183
Barn- och utbildningsnämnden	-8 575	-8 361
Socialnämnden	-11 241	-14 216
Totalt nämnderna	-15 912	-21 115
Finansen	7 335	13 761
Totalt kommunen	-8 577	-7 354

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Kommunstyrelsen

Det sammanlagda resultatet för kommunstyrelsen blev ett överskott på +1,4 mkr jämfört med budget, vilket var i paritet med året innan. Kommunstyrelsens verksamheter består av sex områden; Politik, kommunledningsadministration, kanslienheten, ekonomienheten och HR-enheten. Under året har nämnden haft en besparing för hela förvaltningen på knappt 3,0 mkr, men kostnaderna för busstrafiken blev väsentligt lägre än budgeterat på ungefär samma belopp. Kommunstyrelsens resurs har nyttjats till olika projekt bland annat till Strålande jul, men alla medel har inte använts vilket givit en positiv budgetavvikelse.

Eftersom säkerhetsläget i världen är ansträngt har ekonomiska resurser på IT-säkerhet ökat på, men återhållsamhet bland enheterna inom förvaltningen gör att det sammanlagda resultatet mot budget blev positivt.

Att kommunstyrelsen nu för elfte året i rad håller sin budget är värdefullt. Det ska dock noteras att en viktig förklaring alltså är att kostnaden för busstrafiken blev väsentligt lägre än budgeterat. Det ligger således ett underskott i enheternas samlade utfall, vilket behöver hanteras under 2025.

Kultur- och fritidsnämnden

Nämnden redovisar ett positivt resultat på +0,2 mkr. Den främsta orsaken till att utfallet blev positivt jämfört med budget är lägre personalkostnader inom flera verksamheter framför allt på grund av vakanser. Besöksintäkterna för Slottet når inte intäktskravet, men har förbättrats.

Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadsnämndens utfall mot budget i december 2024 är + 2,4 mkr. Förra årets besparingsåtgärder börjar få effekt och nämnden har ett positivt resultat. Överskottet beror främst på vakanta tjänster under perioden, försäljning av fordon samt tillfälliga projektmedel. Då kommunen som helhet prognostiserat ett stort underskott 2024 har förvaltningen varit återhållsamma med tillsättandet av vissa vakanta tjänster samt mindre akuta inköp. Verksamheten har klarat uppdraget genom en mindre sänkning av ambitionsnivå, främst inom park. På längre sikt får en allt för slimmad organisation negativa effekter på leverans och servicenivå.

Vinterväghållningen har varit en stor osäkerhetsfaktor då årsbudgeten på 800 tkr bara räckt vid två tillfällen de senaste sex åren. Samtidigt började ett nytt dyrare avtal gälla under hösten. Den milda vintern gjorde att årets budget trots detta kunde hållas, och förvaltningens resultat blev därav avsevärt mycket bättre än prognosen tidigare under året. Inför 2025 har en omfördelning av budgeten genomförts för att ligga på en rimlig nivå. I genomsnitt beräknas kostnaden för vinterväghållning ligga på 1,9 mkr per år.

Ett par större bostadsanpassningsbidrag har beviljats under året och därav har budgeten överskridits med 288 tkr. Jämfört med tidigare års underskott är avvikelsen inte alarmerande. Vi befinner oss fortfarande i en lågkonjunktur med tufft ekonomiskt läge, men en viss ljusning kan anas. Antalet inkomna bygglovsansökningar ökar igen men intäkterna är lägre än budgeterat då inga bygglov för större projekt beviljats under året. Priset på livsmedel och drivmedel är fortsatt högt men prisbilden har stabiliserats.

Barn och utbildningsnämnden

Underskottet landar på -8,6 mkr, vilket är bättre än den prognos på -10,0 mkr som sattes tidigare under året. Ett antal åtgärder har gjorts under detta år, men det behövs fortsatta effektiviseringar även under nästa år. Det är köp av huvudverksamhet och den anpassade grund- och gymnasieskolan som står för de största underskotten.

Förvaltningsledning: -2 996 tkr beror på ökade kostnader för köp av huvudverksamhet/ skolplatser.

Förskolan: -1 497 tkr. Året startade med ett besparingskrav på 4 328 tkr. Nybyggnad av Sagolunden och nedläggningar på grund av minskat barnantal gjorde det möjligt. Förskolan tar med sig 395 tkr av underskottet i budget till 2025. Poolverksamhet kommer att fortsätta under 2025.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Åk 7-9: -1 073 tkr. Sjukfrånvaro och ökade vikariekostnader har bidragit till underskottet. Resursbehov hos elever har även krävt extra personalinsatser under året. Elever har åtgärdsprogram och omfattas av särskilt stöd från assistent och speciallärare/specialpedagog, samt socialpedagog. Det behövs ämnesbehöriga lärare i alla ämnen vilket gör att det är svårt att kombinera tjänster.

Åk F-6: -2 702 tkr. Resursbehov hos elever har krävt extra personalinsatser under året. Små klassrum har gjort det nödvändigt att dela klasser. Extra personal har varit nödvändigt för att kunna genomföra schemalagda aktiviteter utanför skolan, exempelvis simundervisning, hemkunskap och språkval.

Elevhälsa: +1 069 tkr. Kostnader för externt placerade elever (specialskolor) ingår och varierar mellan åren. Lägre personalkostnader på grund av tjänstledighet under året har påverkat resultatet.

Studiehandledning/modersmål: +138 tkr. Personalminskning har skett i och med att antal elever i vissa språk minskat.

Anpassad grundskola Sävsta: +529 tkr. Personal har utökats med elevstödjare under slutet av året.

Kulturskola: +0 tkr. Att få enheten att fungera med personal inom budgetramarna har varit en prioritering under året. En rad uppskattade arrangemang som finansierats med externa medel har kunnat genomföras under året.

Gymnasiet: +1 352 tkr. Under våren gjordes ett minusresultat för gymnasiet för att sedan ge överskott under hösten då ett nytt läsår påbörjades med ett minskat elevantal då allt fler elever är behöriga till ett nationellt program.

Anpassad grund- och gymnasieskola: -3 395 tkr. Antalet elever som för närvarande är inskrivna är högre än budgeterat.

Socialnämnden

Utfallet för socialnämnden jämfört med budget blev -11,2 mkr, vilket är lägre än den budgeterade bristen på -13,8 mkr som fanns under förvaltningen i början av året.

Det ekonomiska underskottet härrör från:

- Mycket höga kostnader för placeringar av barn och unga, underskott cirka 4,5 mkr.
- Kostnader för inhyrd personal, merkostnad cirka 2 mkr.
- Höga kostnader inom hemtjänsten på grund av borttagande av delade turer.
- Underskott på ekonomiskt bistånd cirka 2 mkr.

Såväl äldre- som funktionshinderomsorgen lämnar överskott i förhållande till sin budget.

7.4 Ekonomisk analys

Årets resultat

Koncernens resultat

Kommunkoncernens resultat för verksamhetsåret 2024 uppgick till -33,3 mkr (-28,8 mkr 2023) efter eliminering av interna mellanhavanden. I koncernredovisningen ingår Vingåkers kommun, AB Vingåkershem, Vingåkers Kommunfastigheter AB och Vingåker Vatten och Avfall AB. Det negativa resultatet berodde främst på att kommunen redovisade ett kraftigt underskott. Koncernens eget kapital uppgick vid årets slut till 148,1 mkr (187,7 mkr 2023). Koncernens tillgångar uppgick till 1 258 mkr (1 280 mkr 2023), det vill säga nästan 1,3 miljarder, och de långfristiga skulderna var 837,6 mkr (798,3 mkr 2023). Koncernen hade en skuldsättningsgrad på 80 procent och en soliditet på 12 procent. Båda dessa nyckeltal försämrades jämfört med året innan. Kommunens inlösen av pensioner 2018 påverkade nyckeltalen negativt både 2018 och 2019. Inga ägartillskott eller koncernbidrag skedde under året. Kommunen betalade under 2023 4,6 mkr i bidrag till Vingåker Vatten och Avfall AB motsvarande den höjning av VA-taxan som annars skulle ha genomförts till 2024, kf §135, 231030.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Bidrag, tillskott och utdelningar						
	Ägartillskott		Koncernbidrag		Utdelning	
Bolag, tkr	Givna	Mottagna	Givna	Mottagna	Givna	Mottagna
Vingåkers kommun	0	0	0	0	0	0
AB Vingåkershem	0	0	0	0	0	0
Vingåkers Kommunfastigheter AB	0	0	0	0	0	0
Vingåker Vatten och Avfall AB	0	0	0	0	0	0

Tabellen nedan sammanfattar 2024 års transaktioner mellan bolagen och kommunen. Totalt gjordes försäljningar och köp till ett värde av 104 mkr (102 mkr 2023). Merparten avsåg lokalhyror. Borgensåtaganden uppgick till 799,3 mkr (774,0 mkr 2023), varav drygt hälften var borgen till Vingåkers Kommunfastigheter AB. Borgensåtaganden beskrivs vidare i avsnittet *Viktiga förhållanden för resultat och ställning*.

Kostnader, intäkter, fordringar och skulder								
	Försäljning		Räntor		Lån		Borgen	
Bolag, tkr	Köpare	Säljare	Kostnader	Intäkt	Givare	Mottagare	Givare	Mottagare
Vingåkers kommun	87 164	5 733	0	0	0	0	799 302	0
AB Vingåkershem	6 132	14 020	0	0	0	0	0	162 900
Vingåkers Kommunfastigheter AB	10 925	79 017	0	0	0	0	0	467 402
Vingåker Vatten och Avfall AB	81	5 532	0	0	0	0	0	169 000
Summa	104 302	104 302	0	0	0	0	799 302	799 302

Kommande år finns ett stort investerings- och upplåningsbehov som kommunkoncernen gemensamt behöver hantera inför kommande planperiod.

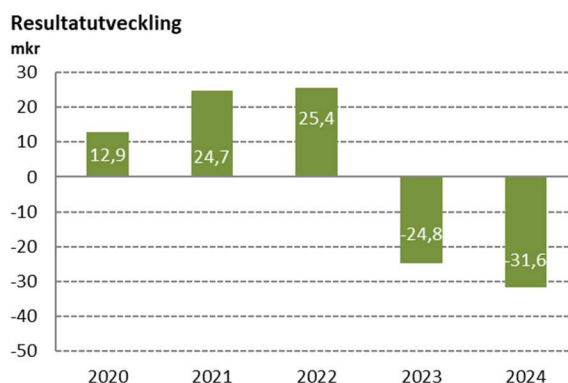
FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Kommunens resultat

För verksamhetsåret 2024 redovisade kommunens nämnder och finansen totalt ett underskott jämfört med budget på -8,6 mkr. Det budgeterade resultatet för samma period var -23,0 mkr, vilket innebär att årets resultat (budgetavvikelsen plus det budgeterade resultatet) uppgick till -31,6 mkr. Efter avdrag för realisationsvinster, synnerliga skäl för ökningen av pensionskostnader och användning av medel från resultatutjämningsreserven uppgick årets balanskravsresultat till 0 mkr (0 mkr 2023).

mkr	2024	2023
Budgeterat resultat	-23,0	-17,4
Budgetavvikelse, total	-8,6	-7,4
Årets resultat	-31,6	-24,8
Avgår realisationsvinster	-1,7	-0,5
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-33,3	-25,3
Synnerliga skäl, ökning pensionskostnader (kf§175/23)	2,7	25,3
Användning av medel från resultatutjämningsreserv, RUR (kf§175/23)	30,6	0
Balanskravsresultat	0	0

Diagrammet nedan visar att kommunen redovisade överskott 2020–2022, men underskott år 2023 och 2024. Det negativa resultatet som uppstod 2023 undantogs från balanskravsreglerna med hänvisning till synnerliga skäl. I och med lågkonjunktur och hög inflation blev kommunens kostnader för pensioner väsentligt högre än tidigare år. Även det negativa resultatet för år 2024 undantas från balanskravet, dels genom synnerliga skäl för pensionskostnadsökningen och dels genom att merparten av resultatutjämningsreserven i anspråk. Enligt de prognoser kommunen erhållit från KPA är de höga kostnaderna för pensioner en tillfällighet under åren 2023-2024. Från och med år 2025 återgår pensionskostnaderna i stort till tidigare års nivåer. Läs mer om synnerliga skäl och balanskravet i avsnittet *Balanskravsresultat*.

De kommunala bolagens resultat

Vingåker Vatten och Avfall AB redovisade ett nollresultat för 2024. Nollresultatet är en effekt av att redovisade överskott inom VA- och renhållningsverksamheten har skuldförts såsom skulder till avgiftskollektivet. Överuttag, det vill säga taxeinkomster som överstiger kostnaderna för det kommunala avfalls- och VA-uppdraget, ska inte betraktas som intäkt eller en vinst utan som en skuld som ska återföras till respektive kollektiv. Därav har bolaget minskat intäkterna motsvarande årets överskott varvid resultaten nollats. För 2024 uppgår resultatet, före nollning av resultaten, för renhållningsverksamheten till 4,7 mkr och för va-verksamheten till 2,5 mkr.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Eftersom kommunen har organiserat VA- och renhållningsverksamheten i ett kommunalt bolag som ägs till 100 procent av kommunen finns särredovisning av VA i Vingåker Vatten och Avfall ABs årsredovisning.

Vingåkers Kommunfastigheter AB redovisade ett positivt bokföringsmässigt resultat före bokslutsdispositioner och skatt på +1,8 mkr. Det budgeterade resultatet var dock ett underskott på -1,8 mkr. Kostnadsbesparingar för att försöka minska det befarade underskottet till bokslutet samt omvärldsfaktorer har påverkat resultatet. Prishöjningar och högre räntor har motverkats av lägre kostnader för snöröjning och energi tack vare den milda och varma hösten. Dessa faktorer och flertalet mindre har bidragit till att bolagets resultat är betydligt bättre än budgeterat. Nettoomsättningen i bolaget har stigit med cirka 10 procent då alla lokalkontrakt gentemot kommunen omförhandlades under året. I den höjningen ingår kompensation för borgensavgift, nya högre hyror för de nybyggda Sagolundens förskola och Marmorbyns skola samt de senaste årens taxe- och räntehöjningar.

AB Vingåkershem redovisar för året 2024 ett positivt bokföringsmässigt resultat före dispositioner och skatt om +0,9 mkr. Detta trots den vakanspåverkan tomställandet av Vannalapan haft med cirka 1,1 mkr i uteblivna hyresintäkter. Budgeterat överskott för året 2024 var 1,1 mkr.

Resultat övriga

Kommunalförbundet Västra Sörmlands Räddningstjänst (VSR) redovisar ett negativt resultat på -2,4 mkr att jämföra med det budgeterade resultatet på +4 tkr. Den främsta anledningen är att pensionskostnaderna visar ett underskott på -2,1 mkr. En annan anledning är att driftkostnader för räddningsmaterial och kostnader kopplat till fordon visar underskott på 1,9 mkr. Däremot redovisas ett överskott på personalkostnader med 1,2 mkr.

Viadidakt, den gemensamma nämnden för vuxnas lärande, arbetsmarknad och integration redovisar ett nollresultat för 2024. I detta ligger en relativt försiktig prognos på statsbidraget för Yrkesvux. Där har Vingåkers kommun fått besked från Katrineholms kommun om att när de får det slutliga beskedet om det sökta statsbidraget för 2024 så ska eventuellt överskott/underskott fördelas mellan Katrineholm och Vingåker utifrån fördelningsprincipen som gällt under 2024. Besked kommer först efter sommaren 2025. Kommunbidraget från Vingåkers kommun till Viadidakt uppgick under år 2024 till 13,1 mkr.

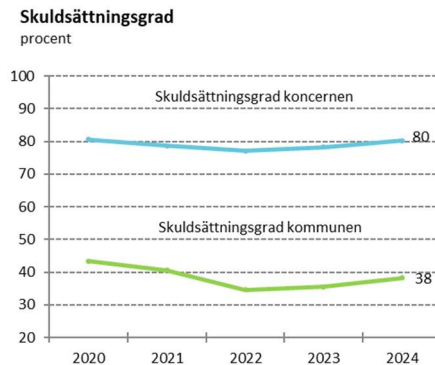
Låneskuld

Låneskulden i koncernen uppgick till drygt 838 mkr den 31 december. Merparten av lånen, 467 mkr, fanns hos Vingåkers Kommunfastigheter AB. Vingåkers kommun har ingen egen låneskuld. Däremot finns fullmäktigebeslut på några investeringar som kan komma att finansieras genom lån. De kommunala bolagens låneskuld tryggas genom kommunal borgen. Borgensramarna har ökat de senaste åren i takt med ökade investeringsbehov i de kommunala bolagen. Det är viktigt att kommunen tillsammans med de kommunala bolagen gemensamt går igenom kommunkoncernens upplåningsutrymme och kommande investerings- och upplåningsbehov i koncernen, inte minst i det ekonomiska läge som föreligger med höga räntor och priser till följd av inflation. Kommuninvest redovisar årligen vilket riskvärde kommunkoncernen har utifrån ett antal parametrar. En låg siffra är att föredra och 10 är det sämsta värdet man kan få. Riskvärdesanalysen grundar sig i ett antal ekonomiska mått, låneskuld, befolkningsutveckling och skattesats. För 2023 uppgick kommunkoncernens riskvärde till 10,0, vilket var en kraftig försämring jämfört med tidigare år då det 2022 uppgick till 3,5, 2021 uppgick till 6,5, 2020 uppgick till 8,0 och 2019 till 9,5. Försämringen berodde främst på det negativa resultatet jämfört med tidigare år i de ingående delposterna i måttet avseende nettokoncernskuld och verksamhetsresultat. Kommunkoncernen har en kontokredit på 30 mkr. Saldot var vid årets slut positivt, vilket innebär att krediten inte nyttjades. Kommunens likviditet är hårt ansträngd i och med nämndernas stora underskott. Kommunstyrelsen får sedan i juni en redovisning av kommunkoncernens likviditetsprognos på varje sammanträde.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

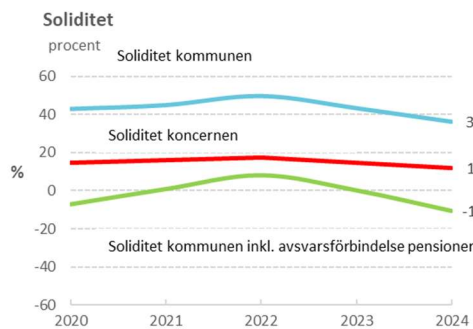
Skuldsättningsgrad

Den del av tillgångarna som har finansierats med lån kallas för skuldsättningsgrad och visar skuldernas storlek i förhållande till de totala tillgångarna. Nyckeltalet beskriver hur räntekänsliga koncernen och kommunen är. Ju lägre skuldsättningsgrad, desto mindre räntekänsliga är koncernen och kommunen. Vid årets slut var koncernens skuldsättningsgrad 80 procent (78 procent 2023). Kommunens skuldsättningsgrad var 38 procent 2024 (35 procent 2023). Det innebär att en större andel av koncernens tillgångar har finansierats med egna medel och inte genom upplåning. Även om kommunen inte har några lån har den andra skulder, till exempel leverantörsskulder. Kommande investeringar och lånebehov påverkar nyckeltalet.

Soliditet

Soliditeten anger hur stor del av de totala tillgångarna som är finansierade med eget kapital, det vill säga utan lån. Soliditeten visar kommunens och koncernens finansiella styrka på lång sikt. Faktorer som påverkar soliditeten är resultatutveckling och tillgångarnas förändring. Kommunkoncernens soliditet uppgick vid årets slut till 12 procent, vilket var en liten försämring jämfört med 2023 då den uppgick till 15 procent. Kommunens soliditet uppgick till 36 procent, en försämring jämfört med 2023 då den uppgick till 43 procent. Det försämrade ekonomiska läget och det underskott som redovisades både 2024 och 2023 påverkade nyckeltalet. Enligt nu gällande redovisningsprinciper beräknas soliditetsmättet exklusive den del av pensionsavsättningen som redovisas under ansvarsförbindelser. Räknas även ansvarsförbindelsen in blir kommunens soliditet -10 procent, vilket är en försämring jämfört med 2023 då den uppgick till 0 procent. Samma förklaring som nämns ovan. En utmaning för kommunkoncernen framöver är att behålla och helst förbättra soliditeten. Investeringsbehov och lånebehov påverkar nyckeltalet.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Likviditet

Likviditeten visar kommunkoncernens betalningsförmåga på kort sikt. Koncernen behöver likvida medel för att utjämna tidsglapp mellan in- och utbetalningar och för att kunna ha en buffert vid oväntade händelser. Kommunens likviditet har försämrats och är hårt ansträngd. Det beror till stor del på det negativa resultatet, mer pengar går åt än vad som kommer in till kommunen. Kommunens likvida medel uppgick vid årets slut till 8,2 mkr. Investeringar med synnerliga skäl påverkade kommunens likviditet, liksom de negativa resultat som kommunen redovisade även åren 2018, 2019 och 2023. Kommunen har en koncernkontokredit på 30 mkr. Likviditetsplanering är en viktig fråga eftersom de underskott som nämnderna har att hantera påverkar kommunens likviditet negativt. Sedan juni redovisas kommunkoncernens likviditetsprognoser för kommunstyrelsen på varje sammanträde.

Kommungemensamma poster - finansien

I den finansiella verksamheten redovisas kommungemensamma intäkter och kostnader, bland annat skatteintäkter och generella statsbidrag, arbetsgivaravgifter, pensionskostnader och kostnader för försäkringar och eventuella räntor.

Skatter och statsbidrag

Kommunens preliminära medel från kommunalskatt för 2024 uppgick till 445,7 mkr, vilket var 0,1 mkr lägre än budgeterat. Justeringen av slutavräkning av kommunalskattemedel för 2023 medförde en kostnad på 2,3 mkr och den preliminära slutavräkningen för kommunalskatt för 2024 innebar en intäkt på 1,7 mkr. Fastighetsavgiften gav ett positivt utfall med 4,9 mkr högre intäkter än budgeterat. De generella statsbidragen genom inkomstutjämning, kostnadsutjämning och regleringsbidrag gav totalt ett lägre utfall än budgeterat med 0,9 mkr. Det tillfälliga statsbidraget för befolkningsmässigt mindre kommuner gav kommunen 3,3 mkr. Bidraget för LSS-utjämningen uppgick 6,0 mkr, vilket var 0,3 mkr bättre än budgeterat. Totalt innebar samtliga dessa poster att kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag redovisade en positiv avvikelse jämfört med budget på knappt 3,6 mkr. Utfallet i bokslutet är beräknat på den faktiska folkmängden i Vingåkers kommun den 1 november 2023 som uppgick till 8 912 personer. Det är 38 personer färre än vad budgeten var beräknad på, 8 950 personer.

Kommunalskatt och generella statsbidrag 2024, tkr			
Intäkter	Utfall	Budget	Avvikelse
Kommunalskatt, preliminära medel	445 692	445 804	-112
Kommunal fastighetsavgift	30 155	25 258	4 897
Inkomstutjämning	160 746	161 270	-524
Kostnadsutjämning	27 306	27 521	-215
Strukturbidrag	0	0	0
Regleringsbidrag	27 229	27 391	-162
Definitiv slutavräkning kommunalskatt 2023	-2 291	0	-2 291
Preliminär slutavräkning kommunalskatt 2024	1 657	0	1 657
Befolkningsmässigt mindre kommuner	3 265	3 300	-35
LSS-utjämning	6 046	5 706	340
Summa intäkter	699 805	696 250	3 555
Kostnader			
Regleringsavgift	0	0	0
LSS-utjämning	0	0	0
Summa kostnader	0	0	0
Totalt	699 805	696 250	3 555

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Pensioner

Kommunens resultatpåverkande poster för pensionskostnader uppgick 2024 till 72,2 mkr, se följande tabell. Det var cirka 2,7 mkr högre än 2023 och 31,9 mkr högre än 2022. De högre kostnaderna hängde främst samman med högre premier för försäkringsavgiften i och med hög inflation samt ökad kostnad för den avgiftsbestämda ålderspensionen. Det nya pensionsavtalet innebär att kommunen från och med 2023 avsätter 6 procent av lönesumman istället för 4,5 procent till de anställdas pensioner. När inflationen är hög påverkas prisbasbeloppet som ligger till grund för beräkning av pensioner och det medför att kommunens kostnader ökar. Till 2025 förväntas kommunens kostnader för pensioner att minska kraftigt. Enligt KPAs prognos beräknas de uppgå till cirka 46 mkr.

Pensionskostnader, tkr	2024	2023
Årets utbetalda pensioner	10 757	9 906
Ränta på pensionsmedel	1 785	849
Försäkring pensionsskuld	22 983	17 011
Avgiftsbestämd ålderspension	21 970	20 969
Förändring avsättning pensioner	949	7 393
Summa pensionskostnad exkl särskild löneskatt	58 444	56 128
Särskild löneskatt (24,26%)	13 745	13 411
Summa pensionskostnad inkl särskild löneskatt	72 189	69 539
<i>Ökning jämfört med föregående år</i>	<i>2 651</i>	<i>31 863</i>

Nettokostnadernas andel av skatteintäkter och generella statsbidrag

En förutsättning för god ekonomisk hushållning är att det finns balans mellan kostnader och intäkter. Ett tydligt nyckeltal är hur stor andel de löpande verksamhetskostnaderna tar i anspråk av skatteintäkter och generella statsbidrag, den så kallade nettokostnadsandelen. Åren 2023 och 2024 ökade kommunens kostnader snabbare än intäkterna. Det är en långsiktigt ohållbar ekonomisk situation som inte ger utrymme för oförutsedda händelser, investeringar och framtida åtaganden. För 2020–2022 såg det bättre ut eftersom nettokostnadsandelen förbättrades.

Nettokostnadernas andel av skatter och statsbidrag	2024	2023	2022	2021	2020
Verksamhetens nettokostnader, tkr	734 006	709 359	634 871	614 905	597 937
Skatter och generella statsbidrag, tkr	699 805	682 714	658 834	637 058	610 039
Nettokostnadsandel	104,9%	103,9%	96,4%	96,5%	98,0%

År 2024 var nettokostnaderna 104,9 procent av skatteintäkterna. Detta är en ytterligare försämring jämfört med året 2022 då kommunen redovisade ett kraftigt positivt resultat. Inflation och lågkonjunktur med prisökning på de flesta områden bidrar till det försämrade nyckeltalet. Åtgärder för en ekonomi i balans är nödvändigt för att förbättra nyckeltalet. Nyckeltalet för år 2021 blev inte helt rättvisande eftersom skatteintäkter och generella statsbidrag inkluderade de tillfälliga statliga stöd som kommunen fick med anledning av covid-19-pandemin. Samtidigt fanns både merkostnader och intäktsbortfall med i verksamhetens nettokostnader, vilket gör nyckeltalet för det året är svårt att värdera. Det som kan konstateras är att om nyckeltalet är över 100 procent går mer pengar till

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

verksamheterna än vad kommunen får in genom skatteintäkter och generella statsbidrag. Pengarna in till kommunen ska även räcka för att finansiera kommunens kostnader för avskrivningar och finansiella poster samt helst också ge lite pengar över. Under de senaste åren har underskotten bidragit till det försämrade nyckeltalet och det är en långsiktig ohållbar situation som urholkar kommunens likviditet.

Investeringar

I kommunkoncernen pågick flera större investeringsprojekt.

Vingåker Vatten och Avfall ABs investeringar uppgick under 2024 till 34,6 mkr, vilket var betydligt under den budgeterade nivån på 68,1 mkr. Anledningen till det lägre utfallet var främst förseningar av de större projekten att förse Ättersta med VA-tjänster, projekteringen av överföringsledningen mellan riksväg 56 och Österåker och att installera "smarta" vattenmätare hos kunderna. Vid Dammslunds vattenverk är en omfattande ombyggnation i slutfasen. Inom förnyelse av ledningsnät avslutades flera projekt såsom Skolgatan, Bondegatan/slottsområdet och Jägaregatan.

AB Vingåkershem har under året genomfört följande större investeringar: Förvärv av fastigheten Frisören 6:1 för 258 tkr, renovering av balkonger på Herrgårdsvägen 1,6 mkr samt ett pågående projekt med ROT-renovering av Vannalapan. (En ROT-renovering är en större och mer omfattande renovering som kan innefatta följande; installation av nya rör och avlopp, utbyte av dörrar och fönster samt förbättring av ventilation och elanslutningar.)

Under året har Vingåkers Kommunfastigheter AB genomfört följande större investeringar: Marmorbyns skola; renovering och utbyggnad av gröna huset 8,1 mkr, Sagolundens förskola; nybyggnation samt rivning av gamla förskolan Gränden 43,2 mkr, centralköket Humlegården; utbyte del av vitvaror 1,8 mkr samt badhuset; renovering vattenrening och bubbelpool 0,9 mkr.

Kommunfullmäktige har beslutat om en nybyggnation av en förskola i norra centralorten. Den kräver att en ny lokaliseringsutredning genomförs samt revidering av detaljplan. Investeringen ska genomföras av Vingåkers Kommunfastigheter AB. Nytt beslut av kommunfullmäktige kommer troligen att behövas.

När det gäller det tidigare beslutet om ett sportcentra och ett nytt badhus har kommunfullmäktige i oktober upphävt sitt tidigare beslut. Istället har kommunfullmäktige beslutat (kf §133, 231030) att Vingåkersbygden ska ha en ändamålsenligt sporthall och ett badhus. I samma beslut fick Vingåkers Kommunfastigheter i uppdrag att genomföra de investeringar på cirka 11 mkr som krävs för att förlänga badhusets livslängd.

Vingåkers kommun var en av 25 kommuner och 13 regioner som gavs möjlighet att ansöka om medel från Kommundelegationen. Under våren 2022 skickades ansökan in och kommunen beviljades sedermera 5,0 mkr för ombyggnationsåtgärder i Åbrogården. Det har varit Vingåkers Kommunfastigheter AB som genomfört åtgärderna i samverkan med kommunen. Under hösten 2024 slutfördes ombyggnationen och de nya lokalerna har tagits i drift. Hela det beviljade beloppet från Kommundelegationen har utbetalats.

Investeringarna i de kommunala bolagen sker till största delen genom att de finansieras med upptagande av nya lån med kommunal borgen.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Kommunens egna investeringar uppgick 2024 till 11,2 mkr. Årsbudgeten uppgick till 15,2 mkr inklusive tilläggsanslag med 120 tkr till kultur- och fritidsnämnden avseende inventarier i sporthallar (kf §21, 2024). De flesta av de genomförda investeringarna gjordes inom kommunstyrelsens och samhällsbyggnadsnämndens verksamhetsområden. Bland annat kan nämnas data- och digitaliseringsinvesteringar, trafikåtgärder såsom ny parkeringsplats vid Humlegården och nya väderskydd vid busshållplatserna i Viala, Hacksta vägskäl och Humlegatan.

Övriga investeringar under året bestod bland annat av trygghetslarm, teknik för ljud och bild i Humlegården och Sävstagården, lekplatsutrustning samt inventarier till skolor och förskolor.

Avvikelsen är 4,0 mkr av den tillgängliga investeringsbudgeten. Den positiva avvikelsen berodde bland annat på att medel för nytt HR-system samt inköp av nya kopiatorer inte nyttjats då arbetet försenats till 2025.

Beslut av investeringsmedel som inte förbrukas under ett enskilt år överförs normalt inte till nästa år. Överföring kräver att nämnden beslutar om att begära medlen som tilläggsanslag. Kommunstyrelsen har beslutat att begära att få ta med sig 1,4 mkr avseende inköp av kopiatorer och kultur- och fritidsnämnden har beslutat att begära att få ta med sig 425 tkr avseende återstående medel för lekplatsutrustning, lokalanpassning biblioteket och smartsigns.

Nämnd, tkr	Beslut	Totalbelopp budget	Utfall 2024	Återstår
Kommunstyrelsen	KF §175, 2023-11-27	5 400	3 180	2 220
Kultur- och fritidsnämnden*	KF §175, 2023-11-27, KF §21, 2024-04-15	1 695	949	746
Samhällsbyggnadsnämnden	KF §175, 2023-11-27	4 800	4 428	372
Barn- och utbildningsnämnden	KF §175, 2023-11-27	1 570	1 181	389
Socialnämnden	KF §175, 2023-11-27	1 780	1 482	298
SUMMA UTGIFTER, tkr		15 245	11 220	4 025
<i>Investeringsutrymme, tkr</i>		<i>15 124</i>		
<i>* inkl 120 tkr, överfört från 2023</i>				

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Investeringar med synnerliga skäl

Kommunfullmäktige har, utöver det som nämnts ovan, under 2020-2023 beslutat att vid behov finansiera investeringar för ytterligare 35,5 mkr genom upptagande av nya lån. Det handlar bland annat om infrastruktur för nya exploateringsområden, förstärkningsåtgärder och utveckling av å-promenaden vid Vingåkersån, nytt verksamhetssystem till socialförvaltningen och om inventarieinköp till ny förskola och skola. I slutet av 2024 hade investeringar motsvarande totalt 21,5 mkr av dessa genomförts, varav 6,5 mkr under 2024. Beloppet som återstår på 14,0 mkr avser pågående eller ännu inte påbörjade projekt. I samband med bokslutet för 2024 avslutas flera av projekten. I avsnittet *Räkenskaper - Investeringsredovisning* finns mer information om status i respektive investeringsprojekt med synnerliga skäl. I nuläget har kommunen inte tagit några nya lån.

Kommunfullmäktige	Beslut, synnerliga skäl	KF-beslutat totalbelopp, tkr	Utfall 2020-2023, tkr	Utfall 2024 tkr	Återstår, tkr
§ 118 den 23/11-2020	Extra asfaltering (3228 tkr per år, under 4 år)	12 914	9 601	2 590	723
KF§ 175, 2023-11-27	Infrastruktur nya exploateringsområden	4 066	0	19	4 047
KF§ 175, 2023-11-27	Förstärkningsåtgärder samt utveckling å-promenad Vingåkersån	3 693	0	836	2 857
§65 21/6-2021, §175 27/11-2023	Inventarier och IT nya Sagolundens förskola, AVSLUT 2024	1 140	841	136	163
§65 21/6-2021	Inventarier och IT Marmorbyns skola, AVSLUT 2024	840	856	29	-45
§ 110 22/11-2021	Lekplatser och badplatser (KoF), AVSLUT 2024	1 500	1 448	0	52
§ 110 22/11-2021 samt §51 17/4-2023	Brandposter	4 000	1 722	1296	982
§57 20/6-2022	Inventarier och IT, ny förskola på norr	1 225	0	0	1 225
KF §175, 2023-11-27	Nytt verksamhetssystem SOC	4 605	0	388	4 217
§53 17/4-2023	Uppgradering skalskydd, AVSLUT 2024	1 500	527	1 192	-219
SUMMA		35 483	14 995	6 486	14 002

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Slutsatser avseende resultat och ekonomisk ställning

Fokus på ekonomin

När det gäller budgetföljsamheten under 2024 så är det de två stora nämnderna - socialnämnden samt barn- och utbildningsnämnden som inte lyckats anpassa sina kostnader till den ekonomiska ramen tilldelats av kommunfullmäktige. Åtgärder och handlingsplaner för ekonomi i balans är framtagna och flertalet beslut har fattats i respektive nämnd. I februari gick ett ärende upp till kommunfullmäktige avseende förslag på fler åtgärder som skulle ge kraftfull effekt för att minska de befarande underskotten. Beslutet blev att ärendet ska tas med i budgetprocessen. I början av året sker också, med hjälp av konsulter, en genomlysning av kommunens kostnadseffektivitet i jämförelse med andra kommuner.

De senaste årens historiskt höga inflation med höga räntor och höga kostnader inom de flesta områden har påverkat kommunkoncernen markant. Koncernens resultat har försämrats jämfört med föregående år och merparten av förklaringen hänger samman med kommunens negativa resultat. Koncernens nyckeltal för soliditet och skuldsättningsgrad har som en följd av det negativa resultatet, försämrats jämfört med föregående år.

Kommunens likviditet är ansträngd och behöver bevakas

Ett negativt resultat för kommunen kan medföra likviditetsbrist. Mer pengar betalas ut än vad som inkommer till kommunen. Det senaste årets underskott på -31,6 mkr och föregående års underskott på -24,8 mkr har medfört en ökad belastning på kommunens likviditet. Förutom resultat- och soliditetsutvecklingen och därmed utvecklingen av det egna kapitalet, måste alltså kommunen och de kommunala bolagen ha kontroll över likviditeten och låneskulden. Därför är likviditetsplanering för kommunkoncernen en fortsatt prioriterad fråga följs löpande. Kommunstyrelsen får sedan i juni på varje sammanträde en aktuell likviditetsprognos och vissa åtgärder vidtas för att dämpa trycket på likviditeten såsom att förskjuta vissa investeringar tidsmässigt.

SKR har tidigare beskrivit hur de senaste årens extremt svaga resultat och en fortsatt hög investeringsnivå, i främst kommunerna, kombinerat med likviditetspåverkan från de nya pensionsavtalen medför att kommuner och regioner måste ha särskild bevakning på sin betalningsberedskap. Det nya pensionsystemet har delvis ändrats från en skuldökning, som inte belastar likviditeten, till utbetalningar som belastar likviditeten. Den kommun eller region som inte följer likviditetsutvecklingen och anpassar verksamheten eller skattenivån kan riskera att hamna i en så pass bekymmersam situation att behöva låna pengar till den löpande driften för att betala räkningar och löner. Av detta skäl påtalar SKR att det är viktigt att inte bara hänvisa till RUR eller synnerliga skäl och dra på sig stora underskott, utan att vidta alla de åtgärder som krävs för att komma i balans.

Budgetföljsamhet de senaste åren

Under 2023 gjordes en sammanställning över samtliga nämnders budgetavvikelser de senaste tio åren. I samband med bokslutet för 2024 har sammanställningen uppdaterats. De röda fälten visar att nämnden förbrukat mer pengar än den fått, det vill säga ett budgetunderskott har uppstått. De gröna fälten indikerar att nämnden redovisat ett budgetöverskott.

Utfall/budget procent, år	År													
	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	Perioden
Nämnd														
Kommunstyrelsen	98,5	98,6	100,3	99,9	97,2	98,3	95,0	99,7	98,4	99,2	98,0	101,1	102,9	98,9
Kultur- och fritidsnämnden	99,4	99,1	99,9	104,3	104,4	98,1	93,5	97,3	99,7	101,1	99,3	98,6	99,6	99,6
Samhällsbyggnadsnämnden	96,1	100,0	98,8	97,0	124,9	99,7	79,6	112,8	167,5	119,5	118,3	115,6	91,4	101,8
Barn- och utbildningsnämnden	103,4	103,5	100,7	101,1	105,3	102,4	100,0	102,4	100,0	100,7	100,6	103,3	103,2	102,1
Socialnämnden	104,4	105,8	104,5	101,7	100,3	107,5	105,4	103,5	100,2	99,6	98,2	99,5	98,5	102,5
Finansen	101,1	102,2	105,8	104,2	104,3	99,9	91,5	99,1	105,1	101,4	101,3	102,0	102,7	101,6

Varje nämnd fick vidare i uppdrag att analysera och kommentera budgetföljsamheten samt redovisa till kommunfullmäktige.

I samband med delårsrapporten 2023 uppdrog kommunfullmäktige till nämnderna att vidta åtgärder

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

med syfte att få en ekonomi i balans (kf§135, 231030). För att ytterligare poängtera vikten av att kommunen når en ekonomi i balans beslutade kommunfullmäktige i november (kf§175, 231127) nedan:

5) Kommunfullmäktige beslutar att samtliga nämnder och kommunala bolag månadsvis ska följa budgetläget och upprätta prognos för året. Nämnder eller bolag som prognostiserar ett underskott ska upprätta en åtgärds- och tidsplan för budgetbalans samt rapportera till kommunstyrelsen inklusive redan vidtagna åtgärder. Senast i samband med delårsrapporten och årsprognosen för 2025 ska kommunen ha en ekonomi i balans vilket betyder att åtgärder och handlingsplaner för att nå detta ska prioriteras framför arbete med nya behov av äskanden.

6) Kommunfullmäktige beslutar att den budget och flerårsplan som tas i november 2023 för åren 2024-2026 ska ligga fast för nämnderna under perioden. Kommunfullmäktige kommer bara ta ställning till årliga uppräknings- och justeringar av poster inom finanserna.

Beslutet fick konsekvenser för kommunens budgetprocess under 2024 och även för processen under 2025. Det innebär att nämnderna istället för att beskriva konsekvenser av den flerårsplan som är fastställd och eventuellt komma med nya äskanden om utökad budget, skulle fokusera på att arbeta med åtgärder och handlingsplaner för en ekonomi i balans. Det här innebär att kommunfullmäktige i juni 2024 inte beslutade om kommunplan med budget för 2025. Det beslutet fattades av kommunfullmäktige i november. Under året har samtliga nämnder och förvaltningar i samband med den ekonomiska uppföljningen i tertialrapporten och i delårsrapporten beskrivit hur arbetet för ekonomi i balans fortskrider och vilka åtgärder som hittills vidtagits och vilka som förslås.

Befolkningsminskningens påverkan

Det är ett tufft ekonomiskt läge kommunen och de kommunala bolagen står i. Behoven av investeringar i infrastruktur och bostäder gör att koncernen behöver prioritera investeringar och hantera finansieringsbehoven. Det är en utmaning att både gasa och bromsa samtidigt som det behöver satsas på att både behålla och locka nya invånare till kommunen. Fler invånare ställer krav på kommunal verksamhet men ger samtidigt högre skatteintäkter och generella statsbidrag till kommunen. Investeringar kräver finansiering. Under 2024 har de långfristiga skulderna i koncernen ökat med drygt 39 mkr. Vingåkers Kommunfastigheter AB står för den största låneskulden, 467 mkr vilket motsvarar 58 procent av koncernens upplåning. I nuläget är det fortsatt dyrt att investera, även om upplåningsräntorna sjunkit något.

De senaste årens budgetbeslut i kommunen har inte gett utrymme för några större satsningar utan mest handlat om att kompensera nämnderna för de kostnadsökningar som löner och hyror innebär. Under 2023-2024 gjordes en översyn av kommunens hyresavtal med de kommunala bolagen. Inför detta togs grundläggande förutsättningar för hyresavtalen fram i samråd mellan kommunen och fastighetsbolagen och diskuterades i ägarsamråd med fastighetsbolagen. De nya hyresavtalen tecknades under 2024 och ny hyra gäller från och med 2024. Vissa verksamhetslokaler har fått en högre hyra än tidigare medan andra lokaler har fått en lägre hyra. Totalt medförde översynen av hyrorna att kommunens kostnad blev 7,6 mkr högre 2024, delvis på grund av nybyggda lokaler. Ny översyn av hyresavtalen kommer att göras under 2026.

Den ansträngda ekonomin har som tidigare nämnts ställt krav på nämnderna att besluta om åtgärdsplaner för en ekonomi i balans. Budgeten för 2025 är beräknad på en för hög befolkningssiffra som grund för skatteintäkter och generella statsbidrag, 8 775 personer den 1 november 2024. Den faktiska siffran uppgick till 8 737 personer. I och med den lägre befolkningssiffran visar den senaste skatteunderlagsprognosen från SKR (januari 2025) ett sämre utfall för skatteintäkter och generella statsbidrag med -3,2 mkr jämfört med budget.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Det är en utmaning att behålla det långsiktiga perspektivet och inte fastna i åtgärder som ger ekonomisk effekt på kort sikt, men som kanske inte är den bästa lösningen på längre sikt. Att arbeta för en ökad befolkning i enlighet med det fastställda befolkningsmålet 10/32 är en utmaning då den faktiska befolkningssiffran minskat med 407 personer sedan 2020. Ur ett medborgarperspektiv behöver kommunen och de kommunala bolagen fortsätta att ha ett gemensamt helhetsperspektiv på verksamhet och ekonomi för en fortsatt ekonomi i balans. Speciellt viktigt är det i de ekonomiskt tuffa tider som just nu råder.

8 Balanskravsresultat

Balanskravet är kommunallagens regelverk för krav på ekonomisk balans mellan intäkter och kostnader. Om kostnaderna är större än intäkterna ett enskilt år uppstår ett underskott som kommunen måste återställa inom de tre påföljande åren. Balanskravet gäller kommunens nämnd- och förvaltningsorganisation. Årets resultat 2024 uppgick till -31,6 mkr. Efter justeringar och avräkning för realisationsvinster är balanskravsresultatet 0 mkr.

Kommunen har en resultatutjämningsreserv (RUR) som efter kommunfullmäktiges beslut kan användas under en lågkonjunktur om kommunen samtidigt redovisar ett underskott mot balanskravet. Syftet med RUR är att kunna bygga upp en reserv under goda tider för att senare, under vissa förutsättningar, kunna utnyttja den när skatteunderlagsutvecklingen är svag. RUR syftar till att utjämna normala svängningar i skatteunderlaget över konjunkturcykeln för att skapa större stabilitet för verksamheterna. Medel ur RUR får användas för att möta konjunktursvängningar i ekonomin. Medlen kan användas i samband med budgetarbetet för kommande år, men även under löpande år om stora svängningar i ekonomin sker med anledning av konjunkturläget. Kommunfullmäktige har i sina riktlinjer för god ekonomisk hushållning beslutat om hur regelverket ska tillämpas i kommunen. Ny lagstiftning innebär att RUR från och med 2024 upphör. De medel som finns reserverade i RUR kan nyttjas fram till och med år 2032. Från och med 2024 införs istället en resultatreserv. Kommunens riktlinjer för god ekonomisk hushållning reviderades i februari 2025 och där framgår kriterier för resultatreserven.

Uttag ur kommunens RUR kan göras då det underliggande skatteunderlaget för riket, jämfört med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren, understiger genomsnittet. Som underlag för dessa beräkningar ska uppgifter/underlag från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) användas. En annan förutsättning är att medlen från RUR ska täcka negativa resultat, det vill säga så mycket som krävs för att balanskravsresultatet ska komma upp till noll. Detta gäller såväl i budgeten som i årsredovisningen. Således ska två kriterier vara uppfyllda:

1. förändringen av årets underliggande skatteunderlag ska understiga den genomsnittliga och
2. balanskravsresultatet ska vara negativt och reserven får användas för att nå upp till nollresultat (eller så långt reserven räcker).

Kommunfullmäktige beslutade (kf §175, 2023) i samband med fastställande av kommunplan med budget för 2024 och flerårsplan 2025-2026 att det negativa resultat som uppstår budgetmässigt och bokföringsmässigt för 2024 ska finansieras genom hänvisning till synnerliga skäl avseende kostnadsökningen för pensioner och genom att ta resultatutjämningsreserven, RUR, i anspråk.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Synnerliga skäl motiverades genom att samhällsekonomin befann sig i en lågkonjunktur med hög inflation som fick tillfälligt markant påverkan på kommunens opåverkbara kostnader och intäkter. Av pensionskultsprognosen framgick tydligt att den kostnadsökning som uppstod åren 2023 och 2024 avseende de resultatpåverkande pensionskostnaderna var av tillfällig karaktär. Kommunens pensionskostnader har ökat med knappt 32 mkr sedan 2022. Till 2025 prognostiseras pensionskostnaderna återgå till de tidigare årens nivå på ca 40-50 mkr. Det hade varit orimligt att finansiera denna uppenbart tillfälliga kostnadsökning genom att sänka nämndernas budgetramar.

Justering av resultatet med hänvisning till synnerliga skäl skedde endast med det belopp som motsvarar pensionskostnadsökningen mellan 2023 och 2024, 2,7 mkr. Det negativa resultat som återstår finansierades genom att 30,6 mkr ur RUR togs i anspråk. Därefter blev kommunens justerade balanskravsresultat 0 mkr. Resultatutjämningsreserven uppgår därefter till 1,1 mkr. Båda kriterierna för när RUR får användas var uppfyllda; kommunen redovisade ett negativt resultat och förändringen av årets underliggande skatteunderlag understeg det genomsnittliga. Enligt SKRs cirkulär 24:56 uppgick förändringen av årets skatteunderlag till -0,8 jämfört med det tioåriga genomsnittet.

Balanskravsutredning, mkr	2024	2023
Årets resultat enligt resultaträkningen	-31,6	-24,8
Reducering av samtliga realisationsvinster	-1,7	-0,5
= Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-33,3	-25,3
Synnerliga skäl, ökning pensionskostnader (kf§175/23)	2,7	25,3
Användning av medel från resultatutjämningsreserv, RUR (kf§175/23)	30,6	0
= Balanskravsresultat	0	0

9 Väsentliga personalförhållanden

Den kommunala verksamheten är personalintensiv. Därför är medarbetarna och arbetet med personalfrågor kritiska framgångsfaktorer för att nå hög kvalitet i den kommunala servicen. Förväntningarna från invånarna på tillgänglighet, tekniska och individanpassade lösningar ökar. Det ställer krav såväl på arbetsmiljö och rekrytering som möjlighet till vidareutbildning.

Kompetensbehovet var fortfarande stort i alla verksamheter. Vingåkers kommun är den största arbetsgivaren i kommunen och behöver kontinuerligt anpassa organisationen efter nya behov. Uppdraget är att ge service av hög kvalitet till medborgarna, vilket ställer krav på organisationen att vara flexibel och beredd att möta framtiden på nya sätt med nytt tänkande. Medarbetarnas engagemang och kompetens borgar för kvalitet i verksamheten. Redovisningen ska ligga till grund för kommunens strategiska arbete med arbetsgivarpolitiska och arbetsmiljöfrämjande insatser. Den ska även bidra till att de personalekonomiska frågorna analyseras per verksamhetsområde och vägs in i den samlade verksamhetsplaneringen för kommande år. Uppgifterna har i huvudsak hämtats ur kommunens personalsystem. Om inget annat anges avser värdena den 31 december respektive år.

9.1 Anställningar

Antalet tillsvidareanställda har minskat med 3 till antalet i förhållande till år 2023. Det är på de stora förvaltningarna barn- och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen där vi kan se en minskning, övriga förvaltningar har små variationer. Från år 2024 finns ett beslut om att alla nyanställningar ska prövas. Förändringen har fått viss önskad effekt då antalet anställningar minskat i de förvaltningar där underskotten är stora. Antalet anställda avser exakt mät datum 31 december respektive år. Antalet anställda varierar över åren.

Förvaltningar, antal anställda	Januari - december 2024	Januari - december 2023	Januari - december 2022
Barn- och utbildningsförvaltningen	290	294	295
Kommunledningsförvaltningen	41	40	40
Kultur- och fritidsförvaltningen	18	15	17
Samhällsbyggnadsförvaltningen	61	60	58
Socialförvaltningen	343	347	317
Totalt	753	756	727

Intermittent anställda

År 2024 arbetades 168 497 timmar (165 410) av så kallade intermittent anställda (timanställda). Det motsvarade cirka 99 årsarbetare (97). 2023-års uppgifter inom parentes.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

9.2 Genomsnittlig sysselsättningsgrad

Vingåkers kommun hade en genomsnittlig sysselsättningsgrad för de tillsvidareanställda om 96,22 procent av heltid. Skillnaden mellan förvaltningarna är små. Den genomsnittliga sysselsättningsgraden har ökat de senaste åren. I jämförelse med likvärdiga kommuner ligger Vingåker kommun över medelvärdet bland kommuner. Heltid som norm gäller, numera finns möjligheten att göra vissa undantag från heltidsnormen på delegation.

Förvaltningar, %	2024	2023	2022
Barn- och utbildningsförvaltningen	96,75	97,53	95,28
Kommunledningsförvaltningen	100	100	100
Kultur- och fritidsförvaltningen	97,22	100	100
Samhällsbyggnadsförvaltningen	95,90	92,97	93,97
Socialförvaltningen	95,33	93,99	94,11
Totalt	96,22	95,61	95,40

9.3 Heltid och deltid

Antalet heltidsanställda är relativt stabilt till antalet. Drygt 83 procent av kommunens tillsvidareanställda har heltidsanställningar.

Förvaltningar, antal	2024		2023		2022	
	Heltid	Deltid	Heltid	Deltid	Heltid	Deltid
Barn- och utbildningsförvaltningen	254	36	241	35	229	37
Kommunledningsförvaltningen	41	0	40	0	40	0
Kultur- och fritidsförvaltningen	17	1	15	0	17	0
Samhällsbyggnadsförvaltningen	52	9	51	9	46	12
Socialförvaltningen	264	79	280	85	255	91
Totalt	628	125	627	129	587	140

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

9.4 Personalomsättning

Personalomsättning beräknas genom formeln antalet anställda som slutat / genomsnittligt antal anställda.

Personalomsättningen varierat från år till år, 2024 var omsättningen knappt 12 procent. I jämförelse med några av Sörmlands kommuner så har Vingåkers kommun en något lägre personalomsättning över tid, Omsättningen skiljer sig år från år och mellan kommunerna i Sörmland. En "normal" personalomsättning på runt 10 procent är oftast sunt. Socialförvaltningen har en utmaning med för hög personalomsättning. Kommunledningsförvaltningen har en onormalt låg personalomsättning.

Förvaltning, personalomsättning %	2024	2023	2022	2021	2020
Barn- och utbildningsförvaltningen	8,9	6,1	8,7	12	8,7
Kommunledningsförvaltningen	4,8	7,5	7,7	7,7	14,2
Kultur- och fritidsförvaltningen	5,9	17,6	21,6	5,1	11,1
Samhällsbyggnadsförvaltningen	9,7	10,0	23,1	11,1	13,2
Socialförvaltningen	16,0	13,2	16,3	13,7	7,8
Totalt	11,9	10,0	13,3	12,4	9,0

Kompetensförsörjning

Det finns svårigheter att rekrytera viss kompetens inom kommunens verksamheter, speciellt vad gäller legitimera personal så som sjuksköterskor, pedagoger och socialsekreterare. Det är även svårt att rekrytera baspersonal inom vård och omsorg med rätt kompetens. Det största kompetensutmaningen som kommunen står inför finns inom vård och omsorg.

9.5 Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron kostar kommunen stora summor varje år. Kostnaden för sjuklön har tack vare minskad sjukfrånvaro minskat med drygt 2 mkr. Under 2024 uppgår kostnaden till knappt 17 mkr mot drygt 19 mkr år 2023. Summan inkluderar inte produktionsbortfall, eventuell kostnad för vikarie eller introduktion. Uppgiften är hämtad från systemet Adato och avser all sjuklön dag 2-14 och sjuklöne-tillägget om 10 procent från dag 15 till dag 90. Grovt räknat kan 1 procent minskad sjukfrånvaro således minska kostnaderna med minst 2 miljoner per år.

Förvaltning, sjukfrånvarokostnader	Total kostnad jan-dec 2024, kr	Total kostnad jan-dec 2023, kr	Total kostnad jan-dec 2022, kr
Barn- och utbildningsförvaltningen	5 208 034	6 176 347	6 240 251
Socialförvaltningen	10 112 950	11 155 616	11 002 853
Kultur- & fritidsförvaltningen	357 140	287 442	186 002
Samhällsbyggnadsförvaltningen	917 322	1 121 746	810 168
Kommunledningsförvaltningen	332 616	374 146	195 141
Totalt	16 928 062	19 115 297	18 434 415

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Redovisning av sjukdomsrelaterad frånvaro, %

Sjukfrånvaron för tillsvidareanställda redovisas enligt Sveriges Kommuner och Regioners riktlinjer, uppdelad på kort- och långtidsfrånvaro. Under 2024 minskade sjukfrånvaron med 0,73 procentenheter, vilket motsvarar en minskning på 7,5 procent.

Sjukfrånvaro – aktiva åtgärder:

- Arbetsmiljöarbetet följs systematiskt upp och analyseras.
- Kontinuerliga chefsutbildningar om arbetsmiljö genomförs.
- HR-strategier har regelbundna rehab-ronder med chefer.
- Avtalet med företagshälsovård fokuserar på förebyggande åtgärder.
- Regelbundna riskbedömningar och handlingsplaner stöds av HR-enheten.
- Friskvårdsbidraget (max 2 000 kr/anställd och år), användes av 524 medarbetare år 2024 med en total kostnad på cirka 1 mkr.

Sjukfrånvaro, %	2024	2023	2022	2021	2020
Över 60 dagar	39,72	40,12	32,52	39,00	36,18
-29 år	7,71	8,74	8,09	9,86	11,79
30-49 år	7,35	7,68	8,80	7,90	10,55
50- år	11,13	11,64	11,00	10,30	11,58
Kvinna	9,86	10,46	10,73	9,95	12,25
Man	6,45	6,46	6,03	6,71	7,15
Vingåkers kommun, totalt	9,04	9,77	9,70	9,24	11,18

Sjukfrånvaro i % av arbetad tid	2024	2023	2022	2021	2020
Barn- och utbildningsförvaltningen	8,16	9,46	8,61	8,57	10,40
Kommunledningsförvaltningen	1,62	1,39	1,92	2,55	3,47
Kultur- och fritidsförvaltningen	8,57	9,90	4,74	5,20	8,08
Samhällsbyggnadsförvaltningen	8,22	6,65	4,74	6,18	11,46
Socialförvaltningen	10,99	11,01	12,77	11,58	12,90
Vingåkers kommun, totalt	9,04	9,77	9,70	9,24	11,18

10 Förväntad utveckling

Som framgår nedan bedriver kommunen en omfattande verksamhet inte bara i det löpande arbetet utan också genom en lång rad utvecklingsprojekt. I många avseenden är också måluppfyllelsen god. Det mörka molnet på himlen är framför allt det ekonomiska läget när det gäller utvecklingen av de två stora nämndernas förmåga att hålla driftbudgeten. Det kommer vara en avgörande fråga för kommunen att lösa. Flera underlag tas fram av förvaltningen under de första månaderna 2025 som stöd för politiska diskussioner och beslut.

Kommunstyrelsen

Tack vare hög kompetens, god budgetdisciplin och väl fungerande samarbete både inom kommunledningsförvaltningen och i dess kontakter med övriga delar av koncernen står kommunstyrelsen som nämnd stark inför de kommande åren. Det blir en viktig framgångsfaktor eftersom utmaningarna kommer vara flera både inom styrelsens verksamhetsområde och utifrån styrelsens ansvar för kommunen i stort.

Bland utmaningarna finns till exempel kompetensförsörjning och behov av förstärkt IT-säkerhet, att få utväxling på arbetet i den nya enheten VIVA, Vingåkers vuxenutbildning och arbetsmarknad och, som största utmaning, koncernens ekonomiska läge. För det sistnämnda tas flera underlag fram under våren inför politiska bedömningar och ställningstaganden.

Samhällsbyggnadsnämnden

Vi befinner oss fortfarande i en lågkonjunktur, även om det finns indikationer på att det ekonomiska läget är på uppåtgående. Troligtvis kommer efterfrågan på bostäder och antalet bygglovsärenden succesivt öka igen, men det är svårt att förutspå när marknaden återhämtat sig helt. Då omfördelning gett utrymme för permanenta resurser inom mark & exploatering kan ett långsiktigt och mer aktivt arbete med markköp, tomtförsäljning och byggande påbörjas. Under 2025 kommer en koncern-gemensam mark- och exploateringsgrupp startas för att tillsammans arbeta mot den långsiktiga målsättningen att återigen kunna vara 10.000 invånare.

Verksamheterna arbetar med att ställa om till en hel del nya lagstiftningar. Kommande krav på regelbunden tillsyn av små avlopp som ska vara registrerade, medför att inventering av avlopp behöver fortsätta i hög takt. Nya byggregler träder ikraft under 2025, vilket ställer krav på kompetensutveckling och planering. Nya lagkrav på en digitaliserad samhällsbyggnadsprocess ställer högre krav på nämndens arbetssätt och IT-stöd.

Kommunens arbete för en åldersvänlig bygd kommer ställa högre krav på tillgänglighet på både allmänna platser och genom bostadsanpassningar i hemmet. Samtidigt kommer efterfrågan på hemkörda matlådor och möjlighet att äta i vår lunchrestaurang öka.

I det långa perspektivet kan klimatförändringar med mer extremväder skapa stora problem för samhället. Vi har gjort många åtgärder de senaste åren. Men vi behöver fortsätta göra insatser i den fysiska miljön för att upprätthålla ett tryggt samhälle med stabil infrastruktur även för Vingåkersbygdens kommande generationer.

Kultur- och fritidsnämnden

Barn- och utbildningsförvaltningen ser ett ökat behov av simundervisning under lovdagar för de elever som är i behov av kompletterande simundervisning. Vid Vingåkersbadet kommer därför skolorna erbjudas simundervisning under vissa lovdagar 2025, för de barn och ungdomar som deltar i så kallad lov-skola.

På grund av nya arbetstidsregler i kombination med begränsade personalresurser har nya arbetstider och scheman processats och beslutats att genomföras med start 2025. I och med behovet av förändrade arbetstider har badhusets öppettider reviderats något. Detta innebär att Vingåkersbadet från och med 2025-01-01 kommer fortsätta att ha öppet tisdag-söndag, men stängt för allmänheten på måndagar. I förändringsarbetet har barn och ungas simundervisning prioriterats samt att förändringen i så liten grad som möjligt ska påverka övriga öppettider. Badhuset kommer dock att ha öppet för föreningsbad på

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

måndagar, då föreningar har möjlighet att hyra badhuset utan bemanning.

Vingåkers Kommunfastigheter AB äger projektet av en genomgripande renovering av badhuset och en större renovering kommer att genomföras under 2025 alternativt 2026. Detta kommer kraftigt att påverka simundervisning och folkhälsa, föreningsliv, familjebad och allmänt välmående, varför behovet av att planera för detta har pågått en längre period. Kultur- och fritidsförvaltningen har varit delaktig i fastighetsprocessen och föreslår att detta renoveringsarbete ska genomföras under Vingåkersbadets lågsäsong under april till september. Förvaltningen har också förordat en uppdelad renovering mellan olika bassänger för att möjliggöra fortsatt simundervisning för barn i yngre åldrar.

Förslag på aktiviteter under v 25-27 2025 tillsammans med biblioteket är en lösning som diskuteras som svar på önskemål föreslagna genom ungdomsrådets arbete. Detta bedöms kunna genomföras med viss hjälp av feriearbetare. Ungdomsrådet efterlyser fortfarande det inkluderande arbete som de som remissinstans önskar utgöra. I samband med tjänsteutlåtanden efterfrågades det redan 2023 ett ungdomsråd för att utgöra denna remissinstans inför beslut i kommunens olika nämnder, dels för delaktighet och dels för inhämtande av också ungas åsikter inför somliga beslut.

Ungdomsrådets möten ska också vara ett led i allmänna möten på fritidsgården. Syftet med ungdomsrådets sammanträden samt allmänna möten är att lära sig förenings- och möteteknik och att demokratiskt inkludera och skapa delaktighet hos de ungdomar som besöker fritidsgården. Som ett led i ett förbättrat arbete kring ungdomars delaktighet ska personalgruppen eventuellt genomföra en utbildning under 2025 tillsammans med personal från Biblioteket.

Fritidsgårdens verksamhet bedöms ha behov av ytterligare 25 procents tjänstgöring genom timvikarier för att lösa bemanning kopplat till nuvarande ordinarie öppettider. Detta bedöms kunna ske inom ram 2025.

Reviderade öppettider för Vingåkersbadet och Slottet tas i bruk från och med 2025. Syftet är att öka graden av service utan resursförstärkning. Vidare bedöms samverkan öka internt, men också tillsammans med och i samband med civilsamhällets engagemang och möjligheter.

Sörmlands åtta statsbidragsberättigade studieförbund (ABF, Bilda, Folkuniversitetet, Medborgarskolan, NBV, Sensus, Studieförbundet Vuxenskolan), nio kommuner och LBF Sörmland har gemensamt arbetat fram en fördelningsmodell, villkor och rutiner för kommunbidrag perioden 2025. Den nya modellen lägger mer vikt vid redovisning och kvalitet än tidigare modell. De kungemensamma rutinerna är helt enkelt ett årshjul där datumen är de samma oavsett kommun gällande ansökan, redovisning och utbetalning. Kultur- och fritidsnämndens budget för Studieförbunden i Vingåker 2025 är beslutad i enlighet med budget 2024.

Vid biblioteket planeras flera bibliotekarier vara delvis tjänstlediga i samband med avslutande av sina universitetsstudier, vilket skulle kunna påverka arbetsmiljö och verksamhetens resultat.

Slottet har mottagit en fantastisk docksamling med handsydd dockkläder, där samtliga dockor har olika varianter av Vingåkersdräkten. För att på lämpligt sätt visa upp den samlingen, fattas visst utställningsmaterial. Vidare behövs genomföras en reinvestering för att uppdatera det ljudspår som fattas slottet i samband med de permanenta utställningarna. Driftbudget för slottet medför begränsade möjligheter, då fasta kostnader såsom hyra, försäkringar mm innebär relativt stora kostnader.

Utmaningar och möjligheter framöver inom turism är ny hemsida för Vingåkers kommun och Säfstaholms Slott lanseras under januari 2025.

Projektet *Fotografering fyra årstider* påbörjades i juni 2024 och kommer fortgå fram till juni 2025. Fotografering av Sommar och Höst har slutförts och en planering för vinter-fotografering har påbörjats.

Arbetet i projektet Åldersvänlig bygd och det sociala ekosystemet, innebär att nämnd och förvaltning kommer att behöva prioritera åldersvänlighet i alla led och på alla nivåer avseende strategier, verksamhetsplanering och, inte minst budgetarbete. I projektet arbetar Kultur- och fritid alltmer med

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

sociala och digitala lösningar som tillsammans bidrar till förlängd självständighet, hälsa och trygghet. Att fortsätta arbetet tillsammans med civilsamhället, att genomföra workshops och dialogmöten är ett prioriterat arbete som både tar och ger energi men som är högst nödvändigt för en bygd som Vingåker och dess framtid.

Barn- och utbildningsnämnden

Under de senaste åren har vi, med hjälp av samarbetet med Skolverket och Högskolan Dalarna, fått stöd i ledarskap och organisering av verksamheten. Det systematiska kvalitetsarbetet har förbättrats och ger information om hur väl vi lyckas med våra insatser och hur effektiva de är. Detta möjliggör en analys av fortsatt förbättringsarbete. Analysförmågan har utvecklats genom samma insats. Under de senaste 6 åren har resultaten för eleverna som lämnar årskurs 9 höjts.

Fokus framåt behöver ligga på att bli bättre på att följa upp och utvärdera verksamheterna så att huvudmannen kan säkerställa att vi har en kvalitativ undervisning som följer lagen och möter barns och elevers behov på bästa sätt. En sammanfattning av pågående utmaningar och prioriterade områden finns här.

Våra utmaningar

Prio-områden

Vingåker:
kommun

Pågående projekt

Socialnämnden

Individ- och familjeomsorg

Omställningsarbete har påbörjats för att ta oss an utmaningarna med en ny socialtjänstlag som aviseras till juli 2025.

IFO behöver se över sin nuvarande organisation, och fokus behöver läggas på hur vi ska arbeta med det förebyggande arbete som i förslaget till ny lagstiftning blir tvingande.

Vi behöver se över befintliga resurser och arbetsområden för att klara uppdraget enligt förväntningar som uttrycks.

Äldreomsorg

Funktionen aktivitetsvärd försvinner.

På särskilt boende inrättades ny funktion den 1/1–2025. Den nya funktionen är som samordnande undersköterska vilket kommer vara under en provtid till och med sista oktober 2025 då vi kommer att utvärdera. Syftet är att det ska vara en stödfunktion mellan chef, sköterska och avdelningarna. Funktionen ryms inom budget.

Vingåker Vatten och Avfall

Affärsområde renhållning fortsätter arbetet med att säkra införandet av fastighetsnära insamling av förpackningar (FNI) som ska vara infört senast 1 januari 2027. Arbetet är omfattande och har under perioden pågått i sju olika delprojekt. De olika delprojekten rör upphandling av insamling, dimensionering för flerbostadshus och samlokaliserade verksamheter, gemensamma hämtplatser, införandelogistik, nya föreskrifter, konstruktionsförändrade taxor, tilläggstjänster för ökad kundnöjdhet samt kommunikation.

Kommunfullmäktige i Vingåker har fattat beslut om att förse Ättersta i Vingåkers kommun med VA-tjänster. Sörmland Vatten beräknas vara färdiga med ledningsarbetena i början av 2026. Totalt berörs ett 40-tal fastigheter.

I investeringsbudgeten för de kommande åren ligger fortsatt stora investeringar på förnyelse av ledningsnät och anläggningar i samtliga tre ägarkommuner. Utöver detta kommer fokus ligga på att förbättra och effektivisera drift- och underhållsarbetet för dessa.

Arbete med ansökan pågår för att skapa ett vattenskyddsområde för sjön Viren i Katrineholms och Vingåkers kommuner. Arbetsgruppsmöten med berörda jordbrukare och markägare genomfördes under året och ansökan till Länsstyrelsen förväntas skickas under 2025. Det pågår även arbete med att skapa vattenskyddsområde i Lyttersta i Vingåkers kommun.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Digitala vattenmätare kommer att installeras hos samtliga kunder under 2024 till 2026. Med digitala mätare kommer kunden själv kunna logga in på Mina sidor och se sin förbrukning istället för att själva läsa av och skicka uppgifter om förbrukningen. I förlängningen kommer de att bli debiterade efter faktisk förbrukning. Det kommer även bli möjligt att tidigt upptäcka vattenläckor vilket både företaget och kunden gynnas av.

AB Vingåkershem

Stora räntekostnader kommer att fortsätta påverka bolaget inom den närmaste framtiden. Dock bedömer marknaden att räntorna kommer att sjunka under 2025 vilket skulle ge en kostnadsmässig lättnad för bolaget. Under 2024 antog bolaget en ny finanspolicy för att säkra en jämnare räntepåverkan i framtiden.

Då vakanserna i AB Vingåkershem har ökat under året och trenden i Vingåker överlag är fler lediga lägenheter, kommer detta att påverka bolaget alltmer. Därför ökas marknadsinsatserna för att nå ut till fler potentiella hyresgäster och därmed försöka få lägre vakanstal.

Bolaget har lagt en stram budget för 2025 för fortsatt återhållsamhet rakt igenom bolaget, men det som påverkas mest är administration och underhållskostnader. Detta för att försöka balansera de stora kostnadsökningar som kommit de senaste åren, främst på taxebundna avgifter och räntekostnader, som förväntas fortsätta öka mer än inflationen kommande år.

Ny upphandling av elleverantör från och med 2025-01-01, nytt för avtalet är att vi tillsammans med HBV gör en portföljförvaltning vilket innebär att vi kan på ett flexibelt sätt säkra elleveranser i framtiden på stabila prisnivåer över tid.

Bolaget fortsätter att se över möjligheter till nybyggnation av lägenheter i tätorten och i kransorterna.

Hyresförhandlingen för 2025 års hyror genomfördes under december 2024 och den överenskomna totala hyreshöjningen för hela AB Vingåkershems bestånd blev 4,99 %.

För 2025 planeras följande projekt och renoveringar; Takbyte på Sävstagården, Renovering interiör på Joan's, Fönsterbyte på Lindåsen, Rivning av huset på Bondegatan 3. Vi kommer fortsätta se över utbyte av gammal belysning på grund av nya regler för lysrör som trädde i kraft 2023.

Vingåkers Kommunfastigheter AB

Höga räntekostnader kommer att fortsätta påverka bolaget inom den närmaste framtiden. Dock bedömer marknaden att räntorna kommer att sjunka under 2025 vilket skulle ge en kostnadsmässig lättnad för bolaget. Under 2024 antog bolaget en ny finanspolicy för att säkra en jämnare räntepåverkan i framtiden.

Ny upphandling av elleverantör från och med 2025-01-01, nytt för avtalet är att vi tillsammans med HBV gör en portföljförvaltning vilket innebär att vi kan på ett flexibelt sätt säkra elleveranser i framtiden på stabila prisnivåer över tid.

Det som fortsatt påverkar bolaget är ökande priser för fjärrvärme och eventuellt övriga taxebundna avgifter.

Bolaget har lagt en stram budget för 2025 för fortsatt återhållsamhet rakt igenom bolaget, men det som påverkas mest är administration och underhållskostnader. Detta för att försöka balansera de stora kostnadsökningar som kommit de senaste åren, främst på taxebundna avgifter och räntekostnader.

För 2025 planeras följande projekt och renoveringar; Ytskiktsrenovering badhuset, Fortsatt sanering och återställande efter vattenskada på Åbrogården. Vi kommer fortsätta se över utbyte av gammal belysning på grund av nya regler för lysrör som trädde i kraft 2023.

RÄKENSKAP OCH TABELLER

11 Resultaträkning

Resultaträkning, belopp i tkr	Not	Koncern		Kommun		
		2024	2023	2024	Budget, 2024	2023
Verksamhetens intäkter*	3	206 441	202 077	141 267	113 405	139 147
Verksamhetens kostnader*	4, 26	-866 125	-849 952	-859 847	-817 944	-833 635
Avskrivningar	5	-50 813	-47 480	-15 426	-15 124	-14 871
Verksamhetens nettokostnader		-710 497	-695 355	-734 006	-719 663	-709 359
Skatteintäkter	6	445 058	444 092	445 058	445 804	444 092
Generella statsbidrag & utjämning	7	254 747	238 621	254 747	250 446	238 621
Verksamhetens resultat		-10 692	-12 642	-34 201	-23 413	-26 645
Finansiella intäkter	8	2 569	3 054	4 724	3 106	3 029
Finansiella kostnader	9	-25 202	-19 245	-2 110	-2 702	-1 159
Resultat efter finansiella poster		-33 326	-28 834	-31 586	-23 009	-24 774
Extraordinära poster	10	0	0	0	0	0
Årets resultat		-33 326	-28 834	-31 586	-23 009	-24 774

* Utfallet för verksamhetens intäkter och kostnader skiljer sig mot budget på grund av riktade statsbidrag som kommunen bedriver verksamhet för. Dessa medel finns utöver av kommunfullmäktige beslutad budget. I driftredovisningen återfinns verksamhetens intäkter och kostnader i nämndernas utfall. Utfallet för verksamhetens intäkter och kostnader skiljer sig mot utfallet för intäkter och kostnader i driftredovisningen eftersom det ingår interna intäkter och kostnader i utfallet som redovisas i driftredovisningen. I resultaträkningen exkluderas interna poster.

RÄKENSKAP OCH TABELLER

12 Balansräkning

Balansräkning, belopp i tkr	Not	Koncern		Kommun	
		2024	2023	2024	2023
Tillgångar					
Anläggningstillgångar					
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>	11	4 303	3 795	4 303	3 795
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	12	1 054 446	857 028	120 572	118 595
Maskiner & inventarier	13	55 927	221 814	40 668	40 873
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>					
Värdepapper	14	11 722	19 854	76 984	76 092
Långfristiga fordringar	15	6 589	462	0	0
Summa anläggningstillgångar		1 132 987	1 102 953	242 527	239 355
Bidrag till statlig infrastruktur	16	5 340	5 751	5 340	5 751
Summa bidrag till statlig infrastruktur		5 340	5 751	5 340	5 751
Omsättningstillgångar					
Förråd	17	2 386	2 310	2 386	2 310
Exploateringsverksamhet	17	0	0	0	0
Kortfristiga fordringar	18	82 210	108 443	73 475	94 985
Kassa och bank	19	34 703	60 659	8 201	19 299
Summa omsättningstillgångar		119 299	171 412	84 062	116 594
Summa tillgångar		1 257 625	1 280 116	331 929	361 702
Eget kapital, avsättningar och skulder					
Eget kapital					
Eget kapital		148 076	187 699	120 477	156 563
<i>därav årets resultat</i>		-33 326	-28 834	-31 586	-24 774
Summa eget kapital	20	148 076	187 699	120 477	156 563
Avsättningar					
Pensioner (inkl särsk löneskatt)	21	25 004	21 609	25 004	21 609
Andra avsättningar	21	74 581	69 256	59 290	55 198
Summa avsättningar		99 585	90 865	84 294	76 807
Skulder					
Långfristiga skulder	22	837 557	798 330	420	0
Kortfristiga skulder	23	172 408	203 222	126 738	128 332
Summa skulder		1 009 965	1 001 552	127 158	128 332
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		1 257 625	1 280 116	331 929	361 702

RÄKENSKAP OCH TABELLER

Balansräkning, belopp i tkr	Not	Koncern		Kommun	
		2024	2023	2024	2023
Panter & ansvarsförbindelser					
Ansvarsförbindelse för pensioner inkl löneskatt	24	154 973	155 611	154 973	155 611
Borgensåtagande	25	5 521	7 717	804 822	781 744
Hysesavtal/Leasing	26	6 524	2 022	1 652 605	1 098 617

RÄKENSKAP OCH TABELLER

13 Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys, belopp i tkr	Not	Koncern		Kommun	
		2024	2023	2024	2023
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		-33 326	-28 834	-31 586	-24 774
Justering för av- och nedskrivningar	29	50 813	47 480	15 426	14 871
Justering för gjorda avsättningar	30	8 720	18 579	7 487	18 411
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	31	40 008	11 665	-3 666	1 343
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>		66 215	48 890	-12 339	9 851
Ökning (-) /minskning (+) kortfristiga fordringar		26 233	1 320	21 510	2 160
Ökning (-) /minskning (+) förråd/lager		-76	-733	-76	-733
Ökning (+) /minskning (-) kortfristiga skulder		-30 814	-17 248	-1 594	1 878
Kassaflöde från den löpande verksamheten		61 558	66 725	7 500	13 156
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella tillgångar	11	-1 386	-933	-1 386	-933
Försäljning av immateriella tillgångar	11	0	0	0	0
Investering i materiella tillgångar	12,13	-132 371	-118 704	-16 320	-17 305
Försäljning av materiella tillgångar	12,13	5 586	1 100	0	0
Investering i finansiella tillgångar		8 132	-5 366	-892	-892
Försäljning av finansiella tillgångar		0	0	0	0
Utrangeringar		-7 502	-1 930	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-127 541	-125 833	-18 598	-19 130
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån		251 490	122 028	0	0
Amortering av skuld		-256 815	-102 996	0	0
Ökning (-) /minskning (+) långfristiga fordringar		6 127	-407	0	0
Ökning (+) /minskning (-) långfristiga skulder		39 227	19 032	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		40 029	27 657	0	0
BIDRAG TILL INFRASTRUKTUR					
Bidrag till statlig infrastruktur		0	0	0	0
Kassaflöde		0	0	0	0
SUMMA KASSAFLÖDE		-25 954	-21 451	-11 098	-5 974
Årets kassaflöde					
Likvida medel vid årets början		60 657	82 110	19 299	25 273
Likvida medel vid årets slut		34 703	60 659	8 201	19 299
Förändring av likvida medel		-25 954	-21 451	-11 098	-5 974

14 Nothänvisningar

Not 1 Redovisningsprinciper

Från och med den 1 januari 2019 gäller den nya kommunala bokförings- och redovisningslagen, LKBR (Lag 2018:597). Rådet för kommunal redovisning, RKR, har rollen som normgivande organ och har till uppgift att utveckla god redovisningssed. De utarbetar rekommendationer i redovisningsfrågor som är av principiell betydelse eller av större vikt och tolkar vad som är god redovisningssed för kommuner, regioner och kommunalförbund. Dessa rekommendationer ska kommunen följa. Kommunens redovisning har i huvudsak skett enligt god redovisningssed – i överensstämmelse med den nya redovisningslagen samt RKR:s rekommendationer.

Kommunkoncernen består av följande kommunala koncernföretag:

Bolag, ägarandel

AB Vingåkershem, 100 %

Vingåkers Kommunfastigheter AB, 100 %

Vingåker Vatten och Avfall AB, 100 %

Inga förändringar i sammansättningen av kommunkoncernen har skett under räkenskapsåret. I koncernens resultat- och balansräkning ingår ovan nämnda bolag. Interna mellanhavanden har eliminerats så långt det är möjligt och kommunens redovisningsprinciper har varit vägledande. Kommunalförbundet Västra Sörmlands Räddningstjänst ingår inte i de sammanställda räkenskaperna då kommunens andel av kommunbidraget uppgår till 20,62 procent.

I RKR R16 regleras vad som ska tas med i den sammanställda redovisningen. Efter utredning enligt rekommendationen kan konstateras att kommunen inte behöver ta med VSR i den sammanställda redovisningen eftersom både kommunens andel av VSRs omsättning (0,8 mkr) och balansomslutning (7,5 mkr) understiger 2% av skatteintäkter och generella statsbidrag (13,9 mkr). Understiger således även 5% (34,8 mkr).

Avvikelser från god redovisningssed

Komponentavskrivningar

Enligt RKR R4 ska komponentavskrivningar tillämpas från och med räkenskapsåret 2014. Väsentliga skillnader i förbrukning och nyttjandeperioder av betydande komponenter i en materiell anläggningstillgång måste beaktas och ska därmed skrivas av separat, så kallad komponentavskrivning. För varje investering görs en individuell prövning. Kommunen har infört komponentavskrivningar från och med 2018 på nya investeringar. I ekonomisystemet hanteras detta via anläggningsregistret. Under början av 2025 beslutade kommunfullmäktige om smärre revideringar i kommunens investeringspolicy och kommunstyrelsen antog i samband med det reviderade riktlinjer för investeringar. I bilaga till riktlinjerna finns rutin för komponentindelning. Avskrivningstiden skiljer sig mellan olika komponenter från fem år och uppåt. Kommunen avviker till viss del från god redovisningssed när det gäller komponentavskrivningar, eftersom tillämpningen påbörjades först 2018 och endast avser nya investeringar från och med 2018. De kommunala bolagen AB Vingåkershem och Vingåkers Kommunfastigheter AB har övergick till komponentredovisning enligt K3-modellen under år 2020.

Etableringsersättning

Av RKR R2 framgår att om det inte finns några villkor och restriktioner för ett bidrag eller en kostnadsersättning, ska bidraget eller kostnadsersättningen intäktsredovisas så fort det är sannolikt att de ekonomiska fördelar som är förenliga med transaktionen kommer att tillfalla kommunen. Det betyder att etableringsersättningar, även kallat generalschablonen, ska intäktsredovisas så fort de uppstår. Kommunen avviker från detta då dessa medel enligt Socialnämnden, bokförs mot balanskonto och projekt istället för att intäktsredovisas. De används sedan för kostnadstäckning 36 månader framåt.

RÄKENSKAP OCH TABELLER

Dessa medel omsätts hela tiden, dock särskiljs inte medlen för vilket år de kom, och det går därmed inte att följa en enskild betalning. Pengarna tillfaller kommunen månad 1–24, men den stora kostnaden för försörjningsstöd kommer månad 25–36. I perioder har detta medfört att behållningen på balanskontot varit stor, men minskar snabbt i andra perioder. Medlen planeras användas mer aktivt för arbetsmarknadsåtgärder framöver. Av de medel som inkommit hittills i år för flyktingmottagande har 361 tkr gått till Viadidakt för svenska för invandrare och samhällsorientering.

Schablonersättningar däremot ska enligt RKR R2 periodiseras: Om bidraget eller kostnadsersättningen avser två eller flera redovisningsperioder, men det inte framgår hur mycket av bidraget eller kostnadsersättningen som avser respektive period, ska bidraget periodiseras med jämn fördelning från och med den tidpunkt då bidraget enligt restriktionerna får börja intäktsredovisas till och med den tidpunkt då hela bidraget ska vara intäktsredovisat. Kommunen periodiserar dessa medel under 36 månader, vilket är i enlighet med god redovisningssed. Per 241231 fanns totalt 17,9 mkr uppbokat på balanskonto (231231, 13,6 mkr och 221231, 14,6 mkr) avseende både schablonersättning och statsbidrag.

Statsbidrag utan villkor

I RKR R2 framgår att statsbidrag kommunen erhåller utan villkor ska redovisas i resultaträkningen under posten generella bidrag och utjämning. Kommunen har bokfört bidraget för att säkerställa god vård i äldreomsorgen under verksamhetens intäkter. Det innebär att kommunen avviker från rekommendationen.

Finansiell leasing

Redovisning av leasingavtal är inte särskilt reglerad i LKBR. Vägledning får därför hämtas i RKR R5 om leasing samt i RKR:s idéskrift *Redovisning av leasing- och hyresavtal*. Där framgår vad som är finansiell redovisning samt hur den ska hanteras i redovisningen. Svenska kommuner och regioner använder i varierande omfattning leasing för att finansiera och få tillgång till resurser som krävs i verksamheten. Redovisning av dessa leasing- och hyresavtal påverkar i stor utsträckning kommunernas och regionernas redovisade resultat och ställning. Den normgivning som finns på området syftar till att skapa en neutral och jämförbar redovisning, oavsett hur kommuner och regioner väljer att finansiera resursanskaffningen.

Av RKR R5 framgår att kommunen ska klassificera leasing- samt hyresavtal som antingen operationella eller finansiella leasingavtal och redovisa dessa enligt kriterier i rekommendationen. Leasingavtal klassificeras som finansiella leasingavtal om det innebär att de ekonomiska fördelarna och de ekonomiska riskerna som förknippas med ägandet av objektet i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren. Detta innebär att finansiella leasingavtal redovisas som anläggningstillgång och förpliktelsen att betala framtida leasingavgifter redovisas som skuld i balansräkningen. Som finansiella leasingavtal redovisas leasingavtal med en avtalstid överstigande tre år.

Kommunens leasingavtal gällande fordonsleasing redovisas som operationella då avtalstiden för dessa, med något undantag, *inte* överstiger tre år och värdet av dessa avtal motsvarar *inte* ett väsentligt belopp. Vid bokslutet 241231 uppgick värdet i befintliga fordonsleasingavtal till cirka 2,4 mkr. När det gäller hyresavtal för fastigheter så uppgår de till väsentliga belopp då merparten av alla avtal är skrivna med långa avtalsperioder. Däremot bedömer kommunen att de ekonomiska fördelar och risker som förknippas med ägandet i allt väsentligt *inte* övergår till kommunen. Det är istället ägandet av det kommunala bolaget som är förenat med en risk. Även hyresavtal redovisas som operationella leasingavtal. Under 2024 har en översyn av kommunens hyresavtal med Vingåkers Kommunfastigheter AB genomförts. De nya avtalen har tecknats och gäller från och med 1 januari 2024. Arbetet med att införa finansiell leasing har påbörjats och målsättningen är att dessa avtal ska läggas upp som finansiell leasing så att årsredovisningen för 2025 stämmer med RKR 5. Det är ett tidskrävande arbete. För arbetet har en projektgrupp bildats tillsammans med representanter från fastighetsbolagen och det kommer troligen att behövas någon form av systemstöd för arbetet. Det har även bildats ett nätverk mellan kommuner i Sörmland och Östergötland för att jobba med frågan och ta

RÄKENSKAP OCH TABELLER

lärdom av varandra. Kommunens ekonomisystem är förberett för att kunna redovisa finansiell leasing.

Kommunen har även övriga leasingavtal, bland annat avseende kopieringsmaskiner/skrivare och kaffemaskiner. Dessa klassificeras som operationella leasingavtal. Från och med 2025 kommer kommunen att övergå till att äga istället för att leasa kopieringsmaskiner/skrivare i samband med att befintliga leasingavtal upphör.

Samtliga avgifter för leasing redovisas som kostnader och påverkar årets resultat.

Total effekt på resultat och ställning

Den samlade bedömningen är att de avvikelser från god redovisningssed som förekommer har marginell påverkan på kommunens resultat och ställning då de inte uppgår till väsentliga belopp.

Värderings- och omräkningsprinciper

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar upptas till anskaffningskostnaden minus eventuella investeringsbidrag, statsbidrag med mera. I det nya anläggningsregistret från 2018 utgörs det ingående bokförda värdet från 2017 av ett nettovärde. Det innebär att ackumulerade avskrivningar särredovisas från och med 2018 års bokförda avskrivningar. Enligt kommunens investeringspolicy ska en anläggningstillgång ha ett värde på minst 20 tkr och en livslängd som är längre än tre år. Revidering av investeringspolicyn har skett och beslutats av kommunfullmäktige i februari 2025. Från och med 2025 ska en anläggningstillgång ha ett värde på minst ett halvt prisbasbelopp och en livslängd som är längre än tre år. En materiell anläggningstillgång redovisas som tillgång i balansräkningen när det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelarna eller den servicepotential som har samband med innehavet kommer kommunen till del och när anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Immateriella tillgångar ska enligt RKR 3 redovisas i balansräkningen när posten uppgår till väsentligt värde, förutsatt att det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelarna som har samband med innehavet kommer tillfalla kommunen, och att tillgångens anskaffningsvärde kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Nya investeringar som uppfyller kriterierna för en immateriell tillgång redovisas från och med år 2022 korrekt. Immateriella anläggningstillgångar upptas till anskaffningskostnaden minus eventuella investeringsbidrag, statsbidrag med mera. En immateriell anläggningstillgång ska ha ett värde på minst 20 tkr och en livslängd som är längre än tre år. Revidering av investeringspolicyn har skett och beslutats av kommunfullmäktige i februari 2025. Från och med 2025 ska en anläggningstillgång ha ett värde på minst ett halvt prisbasbelopp och en livslängd som är längre än tre år.

Avskrivningar avseende fastigheter påbörjas då en anläggning tas i bruk, vid investeringens färdigställande. Vad beträffar inventarier påbörjas avskrivningen vid anskaffandet. För fastigheter tillämpas avskrivningstider på 20, 25, 33, 50 och 100 år (Slottet). Inventarier skrivs av på 3 år (datorer), 5 år (datautrustning och fordon) eller 10 år. Järnvägsinvesteringen skrivs av på 25 år. Genomsnittlig nyttjandeperiod för år 2024 är 8,53 år för kommunens immateriella tillgångar och 28,29 år för kommunens materiella tillgångar. För maskiner och inventarier är bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod 7,58 år.

Omsättningstillgångar

Förråd har värderats i enlighet med lägsta värdets princip, det vill säga värderas post för post till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet. Detta innebär att mindre lager av kontorsmaterial kostnadsförs direkt i samband med inköp.

Kundfordringar och **övriga kortfristiga fordringar** är upptagna till det belopp varmed de beräknas inflyta. Utställda fakturor efter rapportperiodens slut, men hänförliga till aktuell redovisningsperiod, har fordringsförts och tillgodoräknats periodens redovisning.

Leasing

Ej aktuellt då kommunen inte infört finansiell leasing än. Planeras att införas under 2025.

Skulder och avsättningar

Pensionsskuld – som underlag för uppbokning av avsättning till pensioner, kortfristig skuld samt ansvarsförbindelse för pensioner har kommunen använt helårsprognosen från KPA per 241231. Avsättning för pensioner värderas enligt RIPS i enlighet med RKR R10. Sedan oktober 2019 är det KPA som är kommunens pensionsadministratör. Ny upphandling av pensionsadministratör sker under 2024/2025.

Särskild löneskatt på avsättning till pensioner (24,26 procent) har periodiserats och belastar periodens resultat.

Semesterlöneskuld inklusive sociala avgifter redovisas i årsredovisningen som en kortfristig skuld.

Leverantörsfakturor inkomna efter rapportperiodens slut, men hänförliga till aktuell redovisningsperiod, har skuldförts och belastar periodens redovisning.

Avsättning av medel för framtida kostnader avseende återställande och sluttäckning av **deponi** har skett i enlighet med av kommunfullmäktige fastställt plan, § 85/2004 fram till och med 2013. En ny kostnadsberäkning under 2014 indikerade att kostnaderna beräknades hamna på cirka 16,5 mkr. Sedan tidigare hade kommunen avsatt 12,5 mkr för sluttäckning av deponi, varför resterande 4 mkr avsattes och kostnadsfördes i samband med bokslutet för 2014. Under 2015 visade det sig att kommunens miljötillstånd för deponin gör det möjligt för kommunen att ta emot täckmassor från externa företag. Detta genererar kommunen årliga intäkter som tillförs avsättningen. Detta medför att avsättningen per 241231 uppgår till 59,3 mkr. Under 2021 och 2022 har upphandling av dels täckmattor/dukar och dels entreprenaden skett. En revidering av tidplanen för sluttäckningen har kommunicerats med Länsstyrelsen och enligt kompletteringsanmälan till Länsstyrelsen ska deponin vara sluttäckt kring 2025-2026, det vill säga inom cirka två till tre år. Frågan aktualiserades för nytt beslut i kommunfullmäktige under 2023 (kf §102, 230911). Av till årsredovisningen framtagna beräkningsunderlag framgår att arbetet beräknas vara slutfört under 2027.

Under de återstående åren bedöms kostnaderna uppgå till cirka 58,9 mkr. En anledning till de bedömda ökade kostnaderna är att fler maskiner har behövts. Givet att tidplanen är tajt och att skikten ovanför avjämningsskiktet har börjat läggas ut parallellt med att avjämning/terrassering sker bedöms kostnaderna fördelas med en årlig kostnad på cirka 22,1 mkr under år 2025 och 2026 och 14,7 mkr år 2027. Detta under förutsättning att inga ytterligare arbetsmaskiner krävs. Tillkommer gör kostnader för framtida drift, kontroll och övervakning när deponin är sluttäckt.

Redovisningsprinciper i driftredovisningen

Löner har i samband med bokföring i redovisningen belastats med ett personalomkostnadspålägg på 44,53 procent som inkluderar sociala avgifter, avtalsförsäkringar och pensionskostnader.

Löner, semesterersättningar och övriga förmåner har redovisats enligt kontantmetoden.

Materiella och immateriella anläggningstillgångar belastas med verklig avskrivningskostnad samt en **kalkylränta** (internränta) på 2,5 procent för årets genomsnittliga kapitalbindning.

Gemensam central administration som ekonomi, HR, kansli, it och upphandling fördelas inte ut på de olika verksamheterna.

Kostnadsrüntor har periodiserats till den redovisningsperiod de tillhör.

Den preliminära **slutavräkningen avseende kommunalskatten** för 2024 har periodiserats och påverkar periodens resultat. Prognosen från Sveriges Kommuner och Regioner (cirkulär 24:56) har använts för periodisering av slutavräkning avseende kommunalskatt.

Korttidsinventarier, det vill säga inventarier som antas ha en livslängd om högst tre år eller har ett

RÄKENSKAP OCH TABELLER

värde som understiger 20 tkr, har kostnadsförts direkt vid anskaffning.

Detaljplaner redovisas från och med 2020 som en driftkostnad och inte som tidigare år då de redovisats som investeringar.

Hyror och avgifter för äldreomsorgen debiteras i förskott liksom övriga hyror. Avgiften för barnomsorgen debiteras för innevarande månad.

Redovisningsprinciper i investeringsredovisningen

Kommunfullmäktige tilldelar varje nämnd en årlig investeringsram som nämnden sedan själv förfogar över och som finansieras med egna medel, det vill säga utan upptagande av nya lån. Egna medel motsvaras i detta sammanhang av den beräknade volymen avskrivningar kommande år.

Investeringsmedel som inte förbrukats under ett enskilt år överförs normalt inte till nästa år. Det kräver i så fall att nämnden beslutar om att begära dem som tilläggsanslag.

Redovisningsprinciper – övrig information

Andelar i Kommuninvest ekonomisk förening är upptagna i balansräkningen till anskaffningsvärde. Kommunen har sedan 2015 fullgjort en medlemsinsats motsvarande 900 kronor per invånare. Under 2020 har Kommuninvest betalat tillbaka ett äldre förlagslån som vissa medlemmar haft. Kommunfullmäktige beslutade att använda återbetalningen till utökad medlemsinsats i enlighet med föreningsstämmans beslut. Fram till år 2024 ska respektive medlem fullgöra en medlemsinsats på 1 300 kronor per invånare för att stärka föreningens kapitalbas.

Kommunens medfinansiering av Citybanan redovisas i balansräkningen under rubriken Bidrag till statlig infrastruktur. Den valda tiden för upplösning av bidrag som redovisas i balansräkningen får uppgå till högst 25 år och upplösningen ska påbörjas det år första utbetalningen av bidraget görs. Kommunen har betalat ut hela bidraget, varför upplösning har påbörjats och kostnadsförts med 411 tkr per år med start år 2013 då den första utbetalningen skedde. Kostnaden finns budgeterad.

Systemdokumentation av ekonomisystem har tagits fram och har delgetts kommunstyrelsen, KS§70/2021. Utöver detta finns rutiner och lathundar för ekonomisystemet dokumenterade och förvarade i gemensam digital arbetskatalog.

Särredovisning va - Kommunen har valt att organisera va- och renhållningsverksamheten i ett kommunalt bolag som ägs till 100 procent av kommunen. Särredovisning av va återfinns i Vingåker Vatten och Avfall ABs årsredovisning.

Kontaktinformation, telefon: 0150-800 100 eller e-post: kundservice@sormlandvatten.se

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

I samband med årsbokslutet görs en del uppbokningar av uppskattade eller prognostiserade kostnader.

Kommunens pensionsåtaganden grundar sig i de beräkningar och prognoser som kommunen erhåller från KPA som är kommunens pensionsadministratör sedan 1 oktober 2019. Pensionsavtalet AKAP-KL (avgiftsbestämd kollektivavtalad pension) gäller för arbetstagare födda 1986 eller senare. De som är födda 1985 eller tidigare berörs även fortsättningsvis av det gamla pensionsavtalet KAP-KL (kollektivavtalad pension). Prognosen för kommunens pensionskostnader grundar sig på att de anställda väljer att gå i pension vid 65 års ålder. Möjlighet finns att gå före 65 år eller att arbeta kvar som längst till 67 år. Hur de anställda väljer att göra påverkar kommunens kostnad. Sedan i januari 2023 gäller det nya avtalet AKAP-KR. Övergången från KAP-KL till AKAP-KR innebär i vissa fall en förhöjd premie över 7,5 inkomstbasbelopp.

I RIPS 21 – Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld 2021 regleras hur pensionsåtaganden ska beräknas i kommunsektorn. Styrelsen för SKR beslutade i april 2021 i enlighet med RIPS-kommitténs förslag att nya parametrar över livslängden ska användas i pensionsskuldsberäkningarna för kommuner och regioner. Det innebär att sektorn slutat att använda Finansinspektionens antagande enligt Tryggandegrunderna från 2007 för att i stället skatta parametrarna utifrån sektorns eget bestånd. Livslängden bedöms vara högre i kommunsektorn än enligt de tidigare antaganden som använts i RIPS. Ändringen i livslängdsantagandet innebär att den beräknade pensionsskulden ökade med cirka 4 procent i kommunerna och cirka 5 procent i regionerna. Pensionsskulden ökar mest bland män och bland de som är födda på 1950–1960-talen. Kommunens pensionsåtagande har i och med det ökat. Främst syns detta för avsättningen till pensioner i balansräkningen. RIPS-räntan är oförändrad och ligger på 1,0 procent 2024.

Det nya pensionsavtalet, AKAP-KR och de förändringar det avtalet medför innebär att kommunens pensionskostnader ökat markant sedan 2022. En stor del hänger samman med prisbasbeloppet och dess koppling till inflationstalet i juni året före beräkningsåret.

Smart utbetalning – kommunfullmäktige beslutade 2018 om att lösa in delar av ansvarsförbindelsen. 31,9 mkr betalades in till Skandia i en pensionsförsäkringslösning som kallas Smart utbetalning och reducerade ansvarsförbindelsen per 181231. Detta påverkade kommunens resultat med motsvarande jämförelsestörande kostnad år 2018. Synnerliga skäl användes vid balanskravsutredningen. Under 2019 har kommunens kostnad för särskild löneskatt på den inlösta delen av ansvarsförbindelsen, 7,7 mkr, bokats upp som kortfristig skuld med utbetalning under 2020. Båda dessa engångskostnader påverkade flera av kommunens ekonomiska nyckeltal negativt. Denna lösning medför att kommunen årligen betalar indexeringspremier på försäkrat belopp på cirka 1,0-1,5 mkr årligen.

RÄKENSKAP OCH TABELLER

Nothänvisningar till resultaträkningen, belopp i tkr	Koncern		Kommun	
	2024	2023	2024	2023
Not 3 - Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	3 288	2 505	3 288	2 505
Taxor och avgifter	62 553	50 458	16 965	16 233
Hyror och arrenden	22 308	24 098	17 084	16 486
<i>varav tomträttsavgäld*</i>	26	26	26	26
Bidrag och kostnadsersättningar från Staten	82 701	87 022	82 701	87 022
EU-bidrag	104	108	104	108
Övriga bidrag	1 367	296	1 113	296
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	27 888	28 273	14 407	13 297
Intäkter från exploateringsverksamhet	0	271	0	271
Realisationsvinster på anläggningstillgångar	277	547	277	547
Övriga verksamhetsintäkter	5 929	8 473	5 302	2 355
Summa verksamhetens intäkter	206 441	202 077	141 267	139 147
<i>*Tomträttsavgäld ingår i hyror och arrenden med 26,4 tkr gällande Vingåker Stavhälla hamn 1:5 med ett taxeringsvärde på 0 kronor.</i>				
Not 4 - Verksamhetens kostnader				
Personalkostnader exkl pensionskostnader	458 671	445 762	441 205	425 913
Pensionskostnader	64 902	56 981	63 914	56 031
Lämnade bidrag	45 092	46 693	45 092	46 693
Köp av huvudverksamhet	124 180	124 486	124 180	124 486
Lokal- och markhyror	4 388	4 407	80 119	71 956
Material, tjänster och övriga verksamhetskostnader	119 213	113 283	43 624	44 511
Realisationsförluster och utrangeringar	3 131	1 931	0	0
Bolagsskatt	3 310	1 439	0	0
Övriga verksamhetskostnader	43 238	54 970	61 714	64 046
Summa verksamhetens kostnader	866 125	849 952	859 847	833 635
Not 5 - Avskrivningar				
Beloppen utgöres av planenliga avskrivningar och beräknas på anläggningstillgångarnas anskaffningsvärde	50 813	47 480	15 426	14 871
Nedskrivningar	0	0	0	0
Återläggning av uppskrivning byggnad	0	0	0	0
Summa avskrivningar	50 813	47 480	15 426	14 871

RÄKENSKAP OCH TABELLER

Nothänvisningar till resultaträkningen, belopp i tkr	Koncern		Kommun	
	2024	2023	2024	2023
Not 6 - Skatteintäkter				
Preliminära skattebetalningar, kommunalskatt under året	445 692	434 662	445 692	434 662
Preliminär slutavräkning, årets	-2 291	7 071	-2 291	7 071
Differens preliminär slutavräkning och definitiv slutavräkning	1 658	2 359	1 658	2 359
Summa skatteintäkter	445 058	444 092	445 058	444 092
Not 7 - Generella statsbidrag				
Strukturbidrag	0	0	0	0
Kommunal fastighetsavgift	30 155	25 762	30 155	25 762
Inkomstutjämningsbidrag	160 746	154 749	160 746	154 749
Kostnadsutjämningsbidrag	27 306	28 195	27 306	28 195
Utjämningsavgift	6 046	3 987	6 046	3 987
Regleringsavgift/bidrag	27 229	20 987	27 229	20 987
Statsbidrag, övrigt	3 265	4 941	3 265	4 941
Summa generella statsbidrag	254 747	238 621	254 747	238 621
Not 8 - Finansiella intäkter				
Räntor på likvida medel	1 908	2 548	1 505	1 658
Räntor på kundfordringar	254	23	32	23
Borgensavgift	0	0	3 139	1 303
Övrigt	407	483	49	45
Summa finansiella intäkter	2 569	3 054	4 724	3 029
Not 9 - Finansiella kostnader				
Finansiella kostnader, pensionsskuld	1 785	1 004	1 785	1 004
Övrigt	23 417	18 241	325	155
Summa finansiella kostnader	25 202	19 245	2 110	1 159
Not 10 - Extraordinära poster				
Bokslutsdisposition	0	-734	0	0
Summa extraordinära poster	0	-734	0	0

RÄKENSKAP OCH TABELLER

Nothänvisningar till balansräkningen, belopp i tkr	Koncern		Kommun	
	2024	2023	2024	2023
Not 11 - Immateriella anläggningstillgångar				
Immateriella anläggningstillgångar*				
Ingående anskaffningsvärde	9 728	8 795	9 728	8 795
Inköp	1 386	933	1 386	933
Försäljningar/bidrag	0	0	0	0
Utrangeringar	0	0	0	0
Överföringar	0	0	0	0
Utgående anskaffningsvärde	11 114	9 728	11 114	9 728
Ingående ack avskrivningar	-5 933	-5 096	-5 933	-5 096
Försäljningar	0	0	0	0
Utrangeringar	0	0	0	0
Överföringar	0	0	0	0
Årets avskrivningar	-878	-837	-878	-837
Utgående ack avskrivningar	-6 811	-5 933	-6 811	-5 933
Ingående ack nedskrivningar	0	0	0	0
Försäljningar	0	0	0	0
Utrangeringar	0	0	0	0
Årets nedskrivningar	0	0	0	0
Utgående ack nedskrivningar	0	0	0	0
Utgående redovisat värde	4 303	3 795	4 303	3 795
<i>*Under 2022 har tillgångar omklassificerats från materiella anläggningstillgångar till immateriella anläggningstillgångar.</i>				
<i>Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod för år 2024 är 8,53 år.</i>				
Not 12 - Materiella anläggningstillgångar				
Mark och byggnader, tekniska anläggningar				
Ingående anskaffningsvärde	1 288 300	1 029 195	150 272	142 297
Inköp	97 762	33 015	7 847	7 975
Försäljningar/bidrag	0	0	0	0
Utrangeringar	-8 727	-3 266	0	0
Omklassificeringar	0	-901		
Fastighet förvärvad genom fusion	6 327	0		
Pågående nyanläggningar	14 750	50 745	0	0
Utgående anskaffningsvärde	1 398 412	1 108 788	158 119	150 272
Ingående ack avskrivningar	-328 015	-238 835	-31 676	-25 649
Försäljningar	5 646	0	0	0

RÄKENSKAP OCH TABELLER

Nothänvisningar till balansräkningen, belopp i tkr	Koncern		Kommun	
<i>Forts.</i>	2024	2023	2024	2023
Utrangeringar	127	1 335	0	0
Avskrivning fastighetsförvärv genom fusion	-29	0	0	0
Årets avskrivningar	-37 313	-30 619	-5 871	-6 027
Justering avskrivning	-741	-741		
Utgående ack avskrivningar	-360 325	-268 860	-37 547	-31 676
Ingående ack uppskrivningar	30 350	31 885	0	0
Årets uppskrivningar	0	0	0	0
Årets avskrivningar på uppskrivet belopp	-741	-1 535	0	0
Utgående ack uppskrivningar	29 609	30 350	0	0
Ingående ack nedskrivningar	-13 250	-14 450	0	0
Försäljningar	0	1 200	0	0
Utrangeringar	0	0	0	0
Årets nedskrivningar	0	0	0	0
Utgående ack nedskrivningar	-13 250	-13 250	0	0
Utgående redovisat värde	1 054 446	857 028	120 572	118 595
<i>Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod för år 2024 är 28,29 år.</i>				
Not 13 - Maskiner och inventarier				
Ingående anskaffningsvärde	102 069	295 179	71 818	63 421
Inköp	13 532	34 944	8 473	8 397
Försäljningar	-60	-100	0	0
Omklassificeringar	0	901		
Utrangeringar	-1 215	0	0	0
Överföringar	0	0	0	0
Utgående anskaffningsvärde	114 326	330 924	80 291	71 818
Ingående ack avskrivningar	-49 113	-94 161	-30 943	-22 936
Försäljningar	0	0	0	0
Utrangeringar	1 098	1	0	0
Överföringar	0	0	0	0
Årets avskrivningar	-10 383	-14 949	-8 678	-8 007
Utgående ack avskrivningar	-58 398	-109 109	-39 622	-30 944
Utgående redovisat värde	55 927	221 814	40 668	40 873
<i>Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod för år 2024 är 7,58 år.</i>				

RÄKENSKAP OCH TABELLER

Nothänvisningar till balansräkningen, belopp i tkr	Koncern		Kommun	
	2024	2023	2024	2023
Not 14 - Värdepapper och andelar				
AB Vingåkershem, 10 000 st	0	0	1 000	1 000
Vingåkers Kommunfastigheter AB, 40 000 st *	0	0	60 342	60 342
Kommentus AB, 18 st	2	2	2	2
Sörmlandsturism AB, 3 st	3	3	3	3
Inera AB	43	43	43	43
Kommuninvest i Sverige AB	11 595	10 703	11 595	10 703
Vingåker Vatten och Avfall AB	0	0	4 000	4 000
Andelar i intresseföretag	80	9 103	0	0
Summa värdepapper och andelar	11 722	19 854	76 984	76 092
<i>* Kvittningsemission genomförd i samband med fastighetsaffären.</i>				
Not 15 - Långfristiga fordringar				
Långfristig utlåning	0	0	0	0
Övriga	6 589	462	0	0
Kortfristig del av långfristig fordran	0	0	0	0
Summa långfristig utlåning	6 589	462	0	0
Summa långfristiga fordringar	6 589	462	0	0
Not 16 - Bidrag till statlig infrastruktur				
Citybanan				
Totalt bidrag	10 270	10 270	10 270	10 270
Ackumulerad upplösning	4 930	4 519	4 930	4 519
<i>varav årets upplösning</i>	<i>411</i>	<i>411</i>	<i>411</i>	<i>411</i>
Summa bidrag till statlig infrastruktur	5 340	5 751	5 340	5 751
<i>Kommunfullmäktige beslutade 2009-11-23 att medfinansiera Citybanan (kf§ 118/2009). Utbetalning av bidraget har enligt plan påbörjats under 2013. För bidrag som beslutats under 2009 får upplösning påbörjas det första år utbetalningen av bidraget görs. Upplösning av bidraget ska ske med årliga enhetliga belopp under högst 25 år. Upplösning påbörjades under 2013 med 1/25-del = 411 tkr.</i>				
Not 17 - Förråd och exploateringsverksamhet				
Kostorganisation, lager	515	593	515	593
KoF böcker, lager	60	60	60	60
Beredskapslager	1 812	1 657	1 812	1 657
Summa förråd	2 386	2 310	2 386	2 310
Exploateringsverksamhet Industri	0	0	0	0
Exploateringsverksamhet Småhustomt	0	0	0	0
Summa exploateringsverksamhet	0	0	0	0

RÄKENSKAP OCH TABELLER

Nothänvisningar till balansräkningen, belopp i tkr	Koncern		Kommun	
	2024	2023	2024	2023
Not 18 - Kortfristiga fordringar				
Interimsfordringar	10 073	25 804	8 538	24 563
Periodisering leverantörsfaktura	15 309	29 397	15 309	29 397
Kundfordringar	9 291	6 460	5 388	2 890
Moms m m	14 236	16 640	12 500	11 657
Kommunalskatt, fastighetsavgift	29 993	24 721	29 993	24 721
Skattefordringar	591	1 452		
Övrigt	2 717	3 969	1 746	1 757
Summa kortfristiga fordringar	82 210	108 443	73 475	94 985
Not 19 - Kassa och bank				
Kassa	1	3	1	3
Plusgiro	1 705	394	1 705	394
Bank	32 997	60 261	6 495	18 902
Summa kassa och bank	34 703	60 659	8 201	19 299
Not 20 - Eget kapital				
Eget kapital, ingående värde januari	185 902	215 220	156 563	181 337
Öronmärkning enligt KF § 175, 231127	-4 500	0	-4 500	0
Årets vinst / förlust	-33 326	-28 834	-31 586	-24 774
Summa eget kapital	148 076	187 699	120 477	156 563
Not 21 - Avsättningar				
Avsatt till pensioner och liknande förpliktelser*				
Ingående värde till pensioner inkl löneskatt	21 609	16 785	21 609	16 785
Nyintjänad pension,	1 863	1 672	1 863	1 672
varav intjänad PA-KL	0	6 516	0	6 516
Årets utbetalning	-1 202	-1 022	-1 202	-1 022
Ränte- och basbeloppsuppräknig	1 784	1 333	1 784	1 333
Ändring av försäkringstekniska grunder	0	0	0	0
Övrig post	289	1 899	289	1 899
Förändring av löneskatt	663	942	663	942
Summa pensioner inkl löneskatt	25 004	21 609	25 004	21 609

RÄKENSKAP OCH TABELLER

Nothänvisningar till balansräkningen, belopp i tkr	Koncern		Kommun	
	2024	2023	2024	2023
Avsatt för återställande av deponi				
Ingående värde 240101	55 198	41 611	55 198	41 611
Nya avsättningar	24 253	28 415	24 253	28 415
Ianspråkstagna avsättningar	-20 161	-14 827	-20 161	-14 827
Återställan deponin	59 290	55 198	59 290	55 198
Andra avsättningar	14 105	12 270	0	0
Summa återställande av deponi och andra avsättningar**	73 395	67 468	59 290	55 198
Uppskjuten skatt				
Uppskjuten skatt	1 186	1 788	0	0
Summa övriga avsättningar, uppskjuten skatt	1 186	1 788	0	0
<p><i>*Aktualiseringsgrad av pensionsförpliktelse 99%. Totalt har kommunen sedan 2002 betalat 98 773 tkr i försäkringspremie. Överskottsfonden i KPA är använd till värdesäkringskostnad under året och värdet 241231 är 0 kr. Försäkringen i Skandia har sedan 2017 byggt upp ett värde i överskottsfonden till 830 tkr.</i></p>				
<p><i>**Avsättningen avser återställande av deponin i Vik 1:5. Avsättningen består av intäkter genom att deponin tagit emot täckmassor. Deponin beräknas vara sluttäckt år 2027. Beräknad återstående kostnad i projektet uppgår till 58,9 mkr.</i></p>				
Not 22 - Långfristiga skulder				
Ingående skuld	794 469	779 298	0	0
Nya lån/omsättning befintliga lån	251 490	122 028	0	0
Amortering	-256 815	-102 996	0	0
Övriga skulder	48 413	0	420	
Låneskuld 241231	837 557	798 330	0	0
Kortfristig del av långfristiga skulder	-10 158	-10 221	0	0
Utgående låneskuld	837 557	798 330	420	0
Not 23 - Kortfristiga skulder				
Semesterlöneskuld	19 043	20 133	18 460	19 531
Ferielöneskuld, uppehållslön	6 595	6 397	6 595	6 397
Leverantörsskulder	37 069	47 935	31 182	31 172
Individuella pensioner inkl särskild löneskatt	14 948	14 701	14 714	14 233
Skatter, arbetsgivaravgifter m m	19 116	15 474	16 815	15 152
Interimsskulder	20 766	50 884	6 241	14 047
Projekt Socialnämnden	17 945	13 579	17 945	13 579
Skulder till kreditinstitut	10 158	10 221	0	0
Övrigt	26 768	23 898	14 785	14 221
Summa kortfristiga skulder	172 408	203 222	126 738	128 332

RÄKENSKAP OCH TABELLER

Nothänvisningar till balansräkningen, belopp i tkr	Koncern		Kommun	
Not 24 - Ansvarsförbindelse för pensioner	2024	2023	2024	2023
Ingående ansvarsförbindelse för pensioner inkl löneskatt	155 611	151 814	155 611	151 814
Ränte- och beloppsuppräknig	9 850	10 011	9 850	10 011
Årets utbetalning	-9 555	-8 883	-9 555	-8 883
Nyintjänad visstidspension	0	- 163	0	-163
Ändrat livstidsantagande i RIPS	0	0	0	0
Övrig post	-808	2 091	-808	2 091
Förändring av löneskatt	-125	741	-125	741
Summa Ansvarsförbindelse för pensioner inkl löneskatt	154 973	155 611	154 973	155 611
Not 25 - Borgensåtaganden				
AB Vingåkershem	0	0	162 900	157 588
Vingåkers Kommunfastigheter AB	0	0	467 402	462 739
Vingåker Vatten och Avfall AB	0	0	169 000	153 700
Vingåkers Tennisklubb	669	679	669	679
Vingåkers Ryttdärförening	2 232	2 287	2 232	2 287
Båsenberga Slalomklubb	1 945	1 751	1 945	1 751
Hjälmarens Vattenförbund	675	3 000	675	3 000
Summa borgensåtaganden	5 521	7 717	804 822	781 744
<p><i>Vingåkers kommun har i augusti 2004, KF § 50, ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest Sverige AB:s samtliga förpliktelser. Samtliga 294 kommuner som per 2024-12-31 var medlemmar i Kommuninvest har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Vingåkers kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2024-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 601 095 707 587 kronor och totala tillgångar till 603 916 952 803 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 849 925 540 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 858 729 883 kronor. Vingåkers kommun hade vid årsskiftet 2024/2025 en ägarandel i Kommuninvest som uppgick till 0,14 %.</i></p>				
<p><i>I samband med att Region Sörmland bildades den 1 januari 2019 beslutades att den proprieborgen för inköp av tåg och högvärdeskomponenter som Kommunalförbundet Sörmlands Kollektivtrafikmyndighet och Södermanlands kommuner tidigare ingått nu ensamt ska bäras av Regionen.</i></p>				
Not 26 - Hyresavtal/Leasing				
Blockhyresavtal och andra hyresavtal med AB Vingåkershem och Vingåkers Kommunfastigheter AB				
Förfaller till betalning:				
Inom 1 år	0	0	98 830	6 283
Inom 1-5 år	0	0	1 015 403	124 790
Senare än 5 år	0	0	531 847	965 523
Summa hyresavtal:	0	0	1 646 080	1 096 595

RÄKENSKAP OCH TABELLER

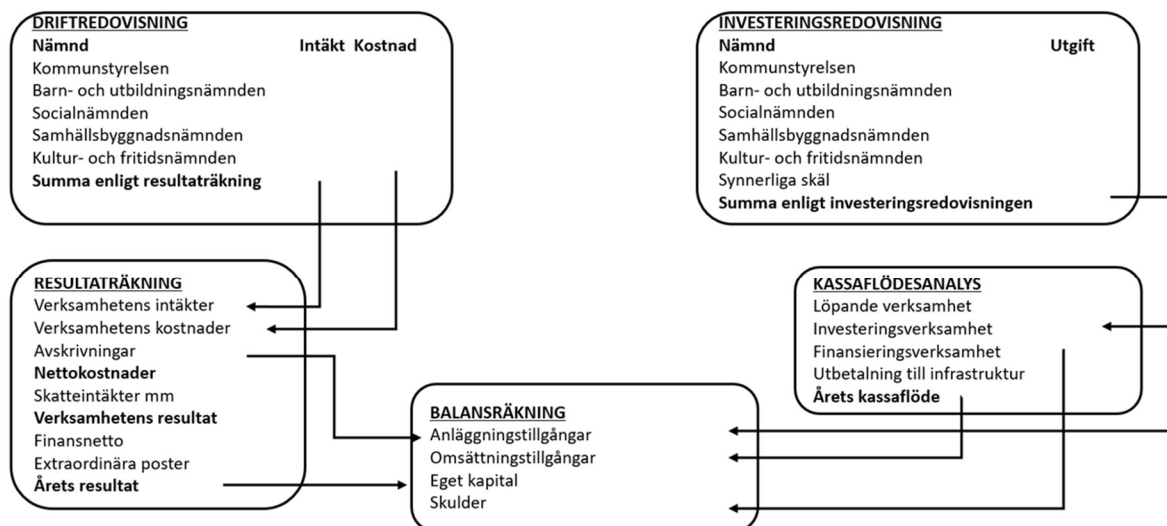
Nothänvisningar till balansräkningen, belopp i tkr	Koncern		Kommun	
	2024	2023	2024	2023
Leasingavtal				
Kommunen har leasingavtal med Nordea gällande vagnpark med inlåningsvärde 1 729 tkr, 241231.				
Likaså har kommunen avtal med SEB gällande vagnpark med inlåningsvärde 233 tkr, 241231.				
Förfaller till betalning:				
Inom 1 år	2 803	332	2 803	332
Inom 1-5 år	3 722	1 690	3 722	1690
Senare än 5 år	0	0	0	0
Summa leasingavtal (fordon):	6 524	2 022	6 524	2 022
Not 27 - Upplysning om upprättade särredovisningar				
Särredovisning va:				
Kommunen valde att organisera va- och renhållningsverksamheten i ett kommunalt bolag som ägs till 100 procent av kommunen. Särredovisning av va finns i Vingåker Vatten och Avfall ABs årsredovisning. Kontaktinformation, telefon 0150-800 100 eller e-post: kundservice@sormlandvatten.se				
Not 28 - Upplysning om kostnader för räkenskapsrevision				
Kostnader för räkenskapsrevision:				
Sakkunnigt biträde	617	200	411	202
Förtroendevalda revisorer	88	51	51	51
Auktoriserade revisorer	264	295	0	0
Summa räkenskapsrevision:	969	546	462	253
Kostnader för övrig revision:				
Sakkunnigt biträde	206	427	206	425
Förtroendevalda revisorer	191	201	191	201
Lekmannarevision	0	0	0	0
Summa övrig revision:	397	628	397	626
Summa total revision:	1 366	1 174	859	879

RÄKENSKAP OCH TABELLER

Nothänvisningar till kassaflödesanalysen, belopp i tkr	Koncern		Kommun	
	2024	2023	2024	2023
Not 29 - Justering för av- och nedskrivningar				
Avskrivningar	50 813	47 480	15 426	14 871
Nedskrivning	0	0	0	0
Summa	50 813	47 480	15 426	14 871
Not 30 - Justering för gjorda avsättningar				
Pensioner	3 395	4 824	3 395	4 824
Deponin	4 092	13 587	4 092	13 587
Övriga avsättningar	1 233	168	0	0
Summa	8 720	18 579	7 487	18 411
Not 31 - Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster				
Förändring semesterlöneskuld			-873	-114
Justering eget kapital	39 623	27 521	-4 500	0
Övrigt	385	-15 856	1 706	1 457
Summa	40 008	11 665	-3 666	1 343

15 Drift- och investeringsredovisning

I bilden nedan illustreras hur de olika posterna i drift- och investeringsredovisningen hänger samman med årsredovisningens övriga delar.

Driftredovisning

Den ekonomiska styrningen i kommunen sker bland annat genom att kommunfullmäktige anvisar en ekonomisk ram till kommunstyrelsen och nämnderna för verksamhet och investeringar.

Kommunfullmäktige beslutar i juni om kommunplan med budget och flerårsplan för kommande tre år. Beslut om ändringsbudget tas av kommunfullmäktige i november.

Kommunfullmäktige tilldelar nämnderna en nettobudget för att bedriva de verksamheter som nämnderna ansvarar för. Nämnderna fördelar därefter sin nettobudget i en intern detaljbudget. Det görs brutto, det vill säga att intäkter och kostnader budgeteras för de olika områden, enheter och verksamheter som finns inom respektive nämnd. I tabellen nedan redovisas nämndernas tilldelade budget från kommunfullmäktige samt budgetavvikelsen. Jämförelsetal finns för år 2020. Nämndernas intäkter och kostnader redovisas i resultaträkningen som verksamhetens intäkter och kostnader.

Under 2024 beslutade kommunfullmäktige att omfördela 2.538 tkr från kommunstyrelsen till kultur- och fritidsnämndens budgetram som en följd av beslutad förändring av reglementen, kf §19/2024.

Nämnderna redovisade 2024 totalt ett underskott på -15,9 mkr jämfört med den budget som kommunfullmäktige tilldelat dem. Motsvarande siffra för 2023 var -21,1 mkr. Främst är det socialnämnden som har svårigheter att bedriva sin verksamhet inom budget. Nämndens underskott uppgick till -11,2 mkr. En stor del förklaras av fortsatt höga kostnader för placeringar av barn- och unga samt fler ärenden inom personlig assistans. Även barn- och utbildningsnämnden redovisade underskott, -8,6 mkr. En stor del hänger samman med högre kostnader för anpassad grund- och gymnasieskola samt elever med särskilda behov.

För mer information om driftredovisningen se även avsnittet *God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning*.

RÄKENSKAP OCH TABELLER

DRIFTREDOVISNING specifikation per verksamhetsområde 241231, belopp i tkr								
	Utfall Kostnader 241231	Utfall Kostnader 231231	Utfall Intäkter 241231	Utfall Intäkter 231231	Utfall Netto 241231	Utfall Netto 231231	Netto- avvikelse 241231	Kf§175/23, kf§19/24 Budget 2024
KOMMUNSTYRELSEN								
SUMMA:	-104 400	-95 863	13 980	6 125	-90 421	-89 739	1 371	-91 792*
<i>*Omfördelning av -2.538 tkr har skett, kf§19/2024</i>								
SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN								
SUMMA:	-75 267	-74 609	17 395	18 043	-57 873	-56 567	2 365	-60 238
KULTUR & FRITIDSNÄMNDEN								
SUMMA:	-31 234	-26 098	4 280	5 045	-26 953	-21 052	169	-27 122*
<i>*Omfördelning av +2.538 tkr har skett, kf§19/2024</i>								
BARN- & UTBILDNINGSNÄMNDEN								
SUMMA:	-309 313	-293 135	48 252	45 844	-261 060	-247 290	-8 575	-252 485
SOCIALNÄMNDEN								
SUMMA:	-365 175	-369 685	98 333	110 496	-266 841	-259 189	-11 241	-255 600
TOTALT NÄMNDERNA:	-885 389	-859 390	182 240	185 553	-703 149	-673 836	-15 912	-687 237
FINANSEN								
SUMMA:	669 327	647 974	2 236	1 088	671 563	649 062	7 335	664 228
TOTALT KOMMUNEN:	-216 062	-211 416	184 476	186 642	-31 586	-24 774	-8 577	-23 009
<i>Justering av poster ej hänförliga till verksamhetens intäkter och kostnader enligt resultaträkningen, posterna avgår nedan:</i>								
<i>Avgår:</i>	-659 211	-637 090	-43 209	-47 494	0	0	0	0
Verksamhetens intäkter och kostnader inkl avskrivningar enligt resultaträkningen								
Summa:	-875 273	-848 506	141 267	139 147	-31 586	-24 774	-8 577	-23 009

RÄKENSKAP OCH TABELLER

Investeringsredovisning

Kommunfullmäktige tilldelar varje nämnd en årlig investeringsram som nämnden sedan själv förfogar över och som finansieras med egna medel, det vill säga utan upptagande av nya lån. Egna medel motsvaras i detta sammanhang av den beräknade volymen avskrivningar kommande år. År 2024 uppgick den till 15,1 mkr. Genomförda investeringar uppgick till 11,2 mkr. De flesta av de genomförda investeringarna gjordes inom kommunstyrelsens och samhällsbyggnadsnämndens verksamhetsområden. Bland annat kan nämnas data- och digitaliseringsinvesteringar där den största delen avsåg klientdatorer samt investeringar inom tekniskas område för trafikåtgärder. Exempelvis nya väderskydd vid busshållplatserna i Viala, Hacksta vägskäl och Humlegatan samt trafikavsmalning vid Jägaregatan och dagvattenåtgärder vid Slottskolan 7-9, Vallgatan, Idrottsvägen, Widengrensväg och Kaplansvägen. Därutöver en ny parkeringsplats vid Humlegården.

Nämnd, tkr	Beslut	Totalbelopp budget 2024	Utfall 2024	Avvikelse, tkr
Kommunstyrelsen	KF § 175, 2023-11-27	5 400	3 180	2 220
Kultur och fritidsnämnden*	KF § 175, 2023-11-27, KF § 21, 2024-04-15	1 695	949	746
Samhällsbyggnadsnämnden	KF § 175, 2023-11-27	4 800	4 428	372
Barn- och utbildningsnämnden	KF § 175, 2023-11-27	1 570	1 181	389
Socialnämnden	KF § 175, 2023-11-27	1 780	1 482	298
SUMMA UTGIFTER, tkr		15 245	11 220	4 025
<i>Investeringsutrymme, tkr</i>		<i>15 124</i>		
<i>* inklusive tilläggsanslag 120 tkr från 2023</i>				

Investeringsmedel som inte förbrukats under ett enskilt år överförs normalt inte till nästa år. Det kräver i så fall att nämnden beslutar om att begära dem som tilläggsanslag. Kultur- och fritidsnämnden har begärt att få överföra 425 tkr av sina återstående investeringsmedel till 2025 avseende lekplatsutrustning, lokalanpassning biblioteket och smartsigns. Kommunstyrelsen har begärt att få överföra 1,4 mkr motsvarande investeringsmedlen för kopiatorer eftersom projektet blivit försenat.

RÄKENSKAP OCH TABELLER

Kommunfullmäktige har tidigare även beslutat om ett antal större investeringsprojekt som inte är årsspecifika och som ska genomföras med så kallade synnerliga skäl. Det innebär att kommunen, vid behov, kan finansiera dem genom att låna pengar. Av tabellen nedan framgår vilka projekten är och vilka kommunfullmäktigebeslut de avser.

Kommunfullmäktige	Beslut, synnerliga skäl	KF-beslutat totalbelopp, tkr	Utfall 2020-2023, tkr	Utfall 2024 tkr	Återstår, tkr
§ 118 den 23/11-2020	Extra asfaltering (3228 tkr per år, under 4 år)	12 914	9 601	2 590	723
KF § 175, 2023-11-27	Infrastruktur nya exploateringsområden	4 066	0	19	4 047
KF § 175, 2023-11-27	Förstärkningsåtgärder samt utveckling å-promenad Vingåkersån	3 693	0	836	2 857
§ 65 21/6-2021, § 175 27/11-2023	Inventarier och IT nya Sagolundens förskola, AVSLUT 2024	1 140	841	136	163
§ 65 21/6-2021	Inventarier och IT Marmorbyns skola, AVSLUT 2024	840	856	29	-45
§ 110 22/11-2021	Lekplatser och badplatser (KoF), AVSLUT 2024	1 500	1 448	0	52
§ 110 22/11-2021 samt § 51 17/4-2023	Brandposter	4 000	1 722	1296	982
§57 20/6-2022	Inventarier och IT, ny förskola på norr	1 225	0	0	1 225
KF § 175, 2023-11-27	Nytt verksamhetssystem SOC mm	4 605	0	388	4 217
§53 17/4-2023	Uppgradering skalskydd, AVSLUT 2024	1 500	527	1 192	-219
SUMMA		35 483	14 995	6 486	14 002

En avtalstvist mellan Telge Inköp och entreprenör har försenat några asfalteringsprojekt. Tvisten har inte rört projekt i Vingåker, men hela avtalet pausades för avrop. Tvisten är löst och planering för de sista projekten pågår. Åtgärderna hann dock inte genomföras under 2024 utan behöver flyttas fram till våren 2025. Återstående medel uppgår till 723 tkr.

Projektet förstärkningsåtgärder i Vingåkersån har fått fördyrande kostnader på grund av Länsstyrelsens krav på en utökad miljökonsekvensutredning. Ansökan om bidrag för förebyggande åtgärder mot naturolyckor i befintlig bebyggelse, har sökts från MSB. Beslut tas dock inte förrän Mark- och miljödomstolen beviljat tillståndsansökan. Om ansökan beviljas kommer projektet klara de sista åtgärderna inom budget. Avslås ansökan behöver ytterligare medel tillsättas för att kunna slutföra projektet. Återstående medel uppgår till 2 857 tkr.

Arbetet med exploateringskalkyler för Lindberga by i Österåker och Slottsområdet i centralort pågår. Detta ingår i medlen för Infrastruktur nya exploateringsområden och återstående belopp uppgår till 4 047 tkr.

Det sista gällande investeringar i IT och inventarier har genomförts till Sagolundens förskola och till den nya skolbyggnaden i Marmorbyn. Båda dessa avslutas 2024. Beloppet som återgår uppgår totalt

RÄKENSKAP OCH TABELLER

till 118 tkr.

Lekplatser och badplatser (KoF) - Staket vid Högsjö badplats och förstärkning av nya hoppornet i Viala.

Brandposter åtgärdas i hela kommunen och arbetet fortsätter under 2025. Återstående budgeterat belopp uppgår till 982 tkr. Prognosen indikerar dock att medlen inte kommer att räcka. Ytterligare drygt 1 mkr krävs.

Inventarier och IT, ny förskola på norr - inte påbörjad än då byggnationen inte är påbörjad. Återstår 1 225 tkr.

Nytt verksamhetssystem, soc mm - den stora delen i detta anslag gällande nytt verksamhetssystem är inte påbörjad. Återstår 4 217 tkr.

Uppgradering skalskydd har slutförts under 2024. Avslutas 2024 och lämnar ett underskott på 219 tkr.

I början av 2022 beslutade kommunfullmäktige att ge Vingåkers Kommunfastigheter AB i uppdrag att bygga en ny förskola i norra centralorten. Kommunfullmäktige har även informerats om och godkänt AB Vingåkershems nybyggnation av lägenhetshus i området Smeden. Byggnationerna av den nya förskolan Sagolunden och den nya skolbyggnaden i Marmorbyn har slutförts 2023 och verksamheterna flyttade in i sina nya lokaler. Arbetet med utemiljö har pågått under 2024.

RÄKENSKAP OCH TABELLER

Nedan framgår investeringsredovisning för projekt som genomförts under 2024 av de kommunala bolagen. För mer information om investeringsredovisningen se även avsnittet *Ekonomisk analys*.

Investeringar i Vingåkers Kommunfastigheter AB under 2024

Fastighet	Åtgärd	Budget, tkr	Utfall 2024, tkr	Kommentar
Marmorbyns skola, kf§53/2021	Renovering och utbyggnad gröna huset	8 000	8 058	Rymdes inom den budget som sattes för hela projektet. Detta avser sista delaktiveringen av den.
Sagolundens förskola, kf§24/2023 och kf§28/2021	Nybyggnation	39 100	43 208	Det som främst orsakade att budgeten överskreds var felbudgeterade markarbeten, flertalet extra beställningar från verksamheten utöver upphandlat hus. Samt markköp från kommunen som ej budgeterats.
Humlegården centralkök	Utbyte del av vitvaror		1 846	Löpande underhållsinvesteringar, del av total underhållsbudget
Badhuset, kf§87/2022	Renovering vattenrening och bubbelpool	1 000	858	Del av total budget om 11 milj.
Övriga mindre investeringar			3 257	Löpande underhållsinvesteringar, del av total underhållsbudget
Summa avslutade investeringar		48 100	57 227	
<i>Pågående projekt</i>				
Åbrogården	Sanering och ombyggnation efter vattenskada		176	Ingen budget lagd förens skadan ordentligt klarlagd och åtgärdsplan klar.
Humlegården	Byte belysning till LED		49	Löpande underhållsinvesteringar, del av total underhållsbudget
Kommunhuset	Entré		6	Löpande underhållsinvesteringar, del av total underhållsbudget
Summa pågående projekt		0	231	
Totalt		48 100	57 458	

Av de investeringar som redovisas ovan har kommunfullmäktige beslutat att uppdra till Vingåkers Kommunfastigheter AB i de som avser Sagolundens förskola, skolbyggnad i Marmorbyn och badhuset.

RÄKENSKAP OCH TABELLER

Investeringar i AB Vingåkershem under 2024

Fastighet	Åtgärd	Budget, tkr	Utfall 2024, tkr	Kommentar
Frisören 6:1	Förvärv av fastighet		258	Centralt läge, utveckling bostäder för äldre.
Herrgårdsvägen	Renovering balkonger	2 000	1 572	
Övriga mindre projekt			604	Löpande underhållsinvesteringar, del av total underhållsbudget
Summa avslutade investeringar		2 000	2 434	
<i>Pågående projekt</i>				
Vannalplan 1	ROT-renovering	16 474	13 677	projektet ej klart ännu, kvar ca 2000 tkr
Totalt		18 474	16 111	

Investeringar i Vingåker Vatten och Avfall AB under 2024

Beskrivning (belopp i tkr)	Utfall 2024	Ackumulerat utfall	Budget 2024	Återstår
Skolgatan, byte av vattenledningar	12 490	25 178	27 100	1 922
Dammslund VV	2 517	9 258	12 000	2 742
Sanering spillvattenledning slottsområdet/Bondegatan	1 867	2 126	3 098	972
Jägaregatan	1 830	1 830	1 889	59
Övriga avslutade investeringar	10 386	10 386		
Summa avslutade investeringar	29 090	38 392	44 087	11 390
<i>Pågående investeringar</i>				
Ättersta, §6-område	3 708	5 243	28 000	22 757
Smarta vattenmätare	382	382	11 400	11 018
Övriga pågående investeringar	1 453			0
Summa pågående investeringar	5 543	5 625	39 400	33 775
Summa investeringar 2024	34 633			
Summa investeringar budget 2024	68 090			

Utfallet för bolagets investeringar uppgår till cirka hälften av beslutad budget. De större och komplexa projekten *Smarta vattenmätare* och *Ättersta* är uppstartade, men har inte fallit ut i den takt som förväntades när budget fastställdes.

Vid *Dammslund Vattenverk* har under en längre tid pågått en omfattande ombyggnation som nu är i slutfasen. Arbetet förväntas avslutas under vintern och en slutrapport kommer att färdigställas därefter.

I kategorin *Ledningsnät förnyelse* är utfallet drygt 90 procent jämfört mot budget. Där har flera projekt såsom *Skolgatan*, *Jägaregatan* och *Bondegatan/Slottsområdet* avslutats under året.

16 Ord och begrepp

Anläggningskapital

Bundet eget kapital i anläggningar. Utgör skillnaden mellan anläggningstillgångar och långfristiga skulder.

Anläggningstillgångar

Fast och lös egendom avsedda att stadigvarande innehas i verksamheten.

Avskrivningar

Planmässig värdenedsättning av anläggningstillgångar. Anskaffningskostnaden fördelas till en årlig kostnad enligt en fastställd avskrivningsplan.

Balansräkning

Visar kommunens samtliga tillgångar, skulder, avsättningar och eget kapital på balansdagen (241231).

Eget kapital

Skillnaden mellan totala tillgångar samt totala skulder och avsättningar. I det egna kapitalet återfinns även årets vinst eller förlust. Ju större eget kapital desto starkare ekonomi.

Extraordinära intäkter och kostnader

Kallas även rörelsefrämmande intäkter och kostnader och utgörs av sådana poster som inte kan betraktas som normala för verksamheten.

Intern ränta

Kalkylmässig kostnad för det kapital (bundet i anläggnings- och omsättningstillgångar) som utnyttjas inom en viss verksamhet. Under 2024 uppgick den interna räntan till 2,5 procent.

Kassaflödesanalys

Visar årets tillförda och använda medel samt förändring av likvida medel.

Kapitalkostnader

Samlad benämning för intern ränta och avskrivningar.

Kortfristiga skulder

Kortfristiga lån och skulder hänförliga till den löpande verksamheten. Förfaller till betalning inom en ettårsperiod.

Likviditet

Betalningsförmåga på kort sikt (ett år).

Nettoinvesteringar

Investeringsutgifter efter avdrag för investeringsbidrag etc.

Nettokostnader

Driftkostnader efter avdrag för driftbidrag, avgifter och ersättningar. Finansieras med skattemedel.

Långfristiga skulder

Skulder som förfaller till betalning om en tidsperiod som är längre än ett år.

Nyckeltal

Används som återkommande jämförelsetal för att åskådliggöra utvecklingen av finansiell ställning och olika verksamheter.

Omsättningstillgångar

Tillgångar som inte är avsedda för stadigvarande bruk eller innehav, såsom likvida medel, kortfristiga fordringar och förråd.

Periodisering

Fördelning av kostnader och intäkter på de redovisningsperioder till vilka de hör.

RÄKENSKAP OCH TABELLER

Resultaträkning

Visar årets samtliga externa intäkter och kostnader samt hur det egna kapitalet förändrats under året.

Rörelsekapital

Skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Rörelsekapitalet avspeglar kommunens finansiella styrka.

Soliditet

Andelen eget kapital i förhållande till de totala tillgångarna, d v s graden av egna finansierade tillgångar.

Skuldsättningsgrad

Visar hur stor andel av tillgångarna som har finansierats genom lån, d v s skuldernas storlek i förhållande till tillgångarna. Måttet indikerar hur räntekänslig kommunen/koncernen är.

